

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

**Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání – cestovní ruch

Význam hradu Roštejn pro cestovní ruch na mikroregionální úrovni

Vedoucí diplomové práce:
RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.

Autorka:
Marie Vítková

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Význam hradu Roštejn pro cestovní ruch na mikroregionální úrovni“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů uvedených v seznamu použité literatury a pramenů.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě, ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, dne 21. dubna 2008

Poděkování:

Děkuji vedoucímu diplomové práce panu RNDr. Josefu Navrátilovi, Ph.D. za metodické vedení a účinnou pomoc při zpracování diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat kastelánce hradu Roštejn paní Zdeně Vaníčkové a panu Karlu Vaníčkoví za spolupráci a poskytnutí potřebných informací. Rovněž paní Františce Veselé patří můj dík.

Osnova

1. Úvod	7
2. Literární rešerše	9
2.1. Cestovní ruch a jeho význam	9
2.2. Kulturní cestovní ruch	11
2.3. Řízení v kulturním cestovním ruchu.....	13
2.4. Destinační management a marketing.....	15
3. Cíle a hypotézy.....	17
4. Metodika	18
4.1. Studované území	18
4.1.1. Obecná charakteristika hradu Roštejn.....	18
4.1.2. Mikroregion Telčsko	20
4.2. Data.....	22
4.2.1. Dotazníkové šetření.....	22
4.2.2. Kvalitativní výzkum	34
5. Výsledky	35
5.1. Výsledky dotazníkového šetření.....	35
5.1.1. Typ návštěvníka mikroregionu	35
5.1.2. Pohyb návštěvníka v mikroregionu.....	47
5.1.3. Postavení hradu Roštejn v systému atraktivit CR.....	50
5.2. Výsledky řízených hovorů	60
6. Diskuze	64
6.1. Typ návštěvníka mikroregionu Telčsko.....	64
6.2. Pohyb návštěvníka v mikroregionu	67
6.3. Postavení hradu Roštejn v systému atraktivit CR	68
6.4. Spolupráce hradu Roštejn s institucemi CR.....	70
7. Závěr	72
8. Summary	76
9. Seznam použité literatury a pramenů	77

Seznam grafů

Seznam obrázků

Seznam příloh

1. Úvod

Cestovní ruch (dále též „CR“) je významným národohospodářským odvětvím, které má průřezový charakter. Představuje konkrétní platební bilance a socioekonomický rozvoj daného území. Má svůj podíl na tvorbě hrubého domácího produktu, ovlivňuje příjmy municipálních rozpočtů a v neposlední řadě hraje důležitou roli při tvorbě investičních příležitostí v regionech, které pomáhá rozvíjet (Ministerstvo pro místní rozvoj 2002).

Česká republika má značný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu. Je zde velké množství přírodních a kulturních památek na malé ploše. Lze tedy v krátkém čase navštívit množství rozličných atraktivit cestovního ruchu. Problémem je však koncentrace veškerých aktivit v tomto oboru pouze na vybrané oblasti ČR. Je tedy třeba rozvíjet i další destinace cestovního ruchu, s cílem vyváženého rozvoje příjmů, ale i rozložit zatěžování životního prostředí v rámci celé země.

Jedním z nejrychleji rostoucích segmentů cestovního ruchu je kulturní turismus, tedy cestovní ruch zaměřený na poznávání různých forem kultury navštívené země nebo oblasti. Význam kulturního cestovního ruchu je pro Českou republiku mimořádný (Kesner 2005). Naše země má velmi bohatou a slavnou historii, díky níž se zde nachází velké množství kulturně historických památek. Na malém prostoru lze nalézt rozmanité prvky architektury, zachycující pestrý vývoj našeho státu. Zejména hrady jsou svědkem dob, kdy české země patřily mezi světové velmoce, dob kdy se na našem území rozhodovalo o dalším vývoji Evropy. Takovýchto staveb, které po staletí dosvědčují tuto slavnou historii, je v České republice mnoho. A právě oni jsou důležitým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu.

Tato práce se bude zabývat hradem Roštejn a jeho významem pro cestovní ruch mikroregionu Telčsko, ve kterém se nachází. Tento mikroregion má výborné předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, jelikož patří k nejčistším oblastem ČR, nabízí klidný pobyt v přírodě a mnoho kulturně historických pamětihodností. Právě mikroregion Telčsko může být jednou z oblastí v České republice, na kterou by bylo dobré se zaměřit a podpořit ji vhodnými projekty cestovního ruchu a přilákat turisty. A tím učinit další krok k rozptýlení koncentrace CR pouze do některých oblastí ČR.

Autorka by chtěla posoudit význam hradu Roštejn v rozvoji cestovního ruchu mikroregionu Telčsko a jeho zapojení do kontextu tohoto mikroregionu jako celku. Cílem je zhodnotit aktivity hradu a zjistit úroveň spolupráce hradu s možnými partnery. Posoudit využití nabízejících se možností mikroregionu a význam postavení této památky v rámci

rozvoje cestovního ruchu Telčska. Pozornost bude věnována pohybu návštěvníků a turistů v daném mikroregionu s cílem určit hlavní cílová místa a trasy cestovního ruchu této oblasti a postavení hradu mezi těmito místy.

2. Literární rešerše

2.1. Cestovní ruch a jeho význam

Pro vymezení cestovního ruchu existuje velké množství definic, které se vyvíjely již od počátku 20. století, kdy začal být cestovní ruch předmětem vědeckého zkoumání. Blíže se jednotlivým definicím CR věnuje Hesková et al. (2006) a Malá et al. (2002). S cílem sjednotit názory na definici cestovního ruchu, zorganizovala Světová organizace cestovního ruchu (UNWTO) v roce 1991 v kanadském městě Ottawa Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu – International Conference on Travel and Tourism Statistic. Její účastníci přijali návrh, že cestovní ruch (tourism) se považuje za činnost osoby, cestující na přechodnou dobu (u mezinárodního CR maximálně 1 rok, u domácího šest měsíců) do místa mimo své trvalé bydliště, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávat výdělečnou činnost v navštíveném místě (trvalý či přechodný pracovní poměr). Může se však jednat o služební, obchodní či jinak pracovně motivovanou cestu, jejíž zdroj úhrady vyplývá z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště nebo v místě sídla firmy. (Conference Resolution WTO 1991 citováno v Malá et al. 2002).

Na této konferenci byly rovněž upřesněny další termíny týkající se cestovního ruchu. Autorka v diplomové práci používá zejména termíny výletník a turista. V případě turisty v mezinárodním CR se jedná o osobu, která cestuje do jiné země než v níž má své obvyklé bydliště, na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, avšak ne delší jednoho roku. V domácím cestovním ruchu je za turistu považována osoba trvale usídlená v zemi, která cestuje do jiného místa dané země, na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, ale ne na dobu delší šesti měsíců. V případě výletníka se jedná o osobu, která v mezinárodním CR cestuje do jiné země než v níž má své trvalé bydliště na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocovala. V domácím cestovním ruchu je výletníkem osoba trvale usídlená v zemi, která cestuje do jiného místa v dané zemi, na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštíveném místě přenocovala (Conference Resolution WTO 1991 citováno v Malá et al. 2002).

Cestovní ruch má značný vliv na hospodářství zemí. Ekonomickým účinkům cestovního ruchu se mimo jiné ve svých publikacích věnují Čertík (2000), Hesková et al. (2006), Királová (2003) a Malá et al. (2002). Uvedení autoři se shodují především v tom, že cestovní ruch se výrazně podílí na HDP a vytváří nová pracovní místa. Připomínají rovněž příjmy ze zahraničního příjezdového cestovního ruchu ve formě deviz a úlohu CR jako realizátora neviditelného exportu. Dále zdůrazňují význam multiplikačního efektu cestovního

ruchu, kdy cestovní ruch působí na ekonomický rozvoj dalších odvětví národního hospodářství.

UNEP (United Nations Environment Programme) zdůrazňuje, že cestovní ruch, kromě ekonomických přínosů, v sobě nese i negativní ekonomické vlivy. Jedním z největších problémů je únik finančních prostředků, které byly realizovány v rozvojových zemích, mimo tyto oblasti. Hlavním důvodem je vlastnictví zařízení pro služby cestovního ruchu společnostmi se sídlem ve vyspělých zemích a prodej importovaného zboží a potravin. Problémem je rovněž vysoká závislost rozvojových zemí na cestovním ruchu, který však často přináší pouze sezónní příležitosti a tak zaměstnanost zvyšuje pouze krátkodobě. Dále UNEP upozorňuje na vysokou závislost rozvojových zemí na zahraničním kapitálu a pohlcování zdrojů, které by mohly být i jinak využitelné (UNEP 2001).

Robinson & Picard (2006) připomínají, že zejména v rozvojových zemích je cestovní ruch považován za důležitý nástroj ekonomického rozvoje. Mnoho států potýkajících se s chudobou a zadlužeností se obrací k cestovnímu ruchu jako k hlavnímu zdroji zahraničních investic. Většina těchto zemí se však snaží prosadit cestovní ruch za každou cenu, a proto často dochází k neudržitelnému rozvoji a degradaci kulturního a přírodního dědictví. Stejně jako upozorňuje UNEP, i tito autoři zmiňují časté úniky příjmů z cestovního ruchu do vyspělých zemí, které jsou zde hlavními investory. Robinson & Picard (2006) však také zdůrazňují, že cestovní ruch, pokud je citlivě řízen, může pozitivně působit na hospodářství zemí. Vytváří mnoho pracovních příležitostí zejména pro ženy, jelikož nabízí zkrácenou pracovní dobu. Generuje příjmy, aniž by docházelo k ničení prostředí, které často způsobuje těžký průmysl. Cestovní ruch dovoluje kultuře a přírodnímu bohatství rozvíjet se a podporuje jejich ochranu. Zlepšuje kvalitu života lidí a zmírňuje chudobu.

Királová (2003) a Malá et al. (2002) připomínají významnou roli cestovního ruchu pro rozvoj regionů, ve kterých realizuje příjmy prostřednictvím prodeje služeb a následně daňových příjmů. Vytváří podnikatelské a investiční příležitosti a pracovní místa. Dochází k zlepšení celkové úrovně infrastruktury v daném regionu a to nejenom pro účastníky cestovního ruchu, ale i pro místní obyvatelstvo. Vlivem cestovního ruchu na regionální rozvoj se dále zabývá Vaško (2002), Hrabánková & Hájek (2002) či Palatková (2006).

Robinson & Picard (2006) však připomínají, že cestovní ruch nemůže být hodnocen pouze jako ekonomický přínos, který bezpochyby vytváří, ale že je také podstatný ve vztahu k usnadňování dialogu mezi kulturami a že by měl mít pozitivní a trvalý vliv na kulturní a přírodní dědictví a jeho ochranu a rozvoj.

2.2. Kulturní cestovní ruch

Podle Kesnera (Kesner 2005) je obtížné kulturní cestovní ruch striktně definovat a vydělovat ho od jiných komplementárních forem cestovního ruchu a trávení volného času. Tvrdí, že tento pojem nelze zužovat jen na poznávání produktů, neboť stejně tak zahrnuje i poznávání životních způsobů a tradic určité komunity. Proto ho popisuje jako cestovní ruch zaměřený na poznání různých forem kultury navštívené země nebo oblasti.

Domácí odborná terminologie cestovního ruchu definuje kulturní cestovní ruch jako „formu cestovního ruchu, jejíž účastníci jsou motivováni především možností poznávání kulturního dědictví a kultury dané země a jejích rezidentů“ (Pásková & Zelenka 2002).

UNESCO (The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) povzbuzuje ochranu kulturního a přírodního dědictví na celém světě. V mezinárodní dohodě Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage, kterou přijalo v roce 1972 a zavazuje se v ní k zajišťování rozvoje a ochrany světového dědictví a k podpoře spolupráce na politikách v oblasti kulturního dědictví, je uvedeno, že světové dědictví je odkazem z minulosti, ve kterém žijeme dnes a chtěli bychom ho uchovat i budoucím generacím. Naše kulturní a přírodní dědictví jsou nenahraditelnými zdroji životní inspirace. Tyto místa náleží všem lidem na světě bez ohledu na teritorium, ve kterém se nachází. Za kulturní dědictví považuje UNESCO stavby a skupiny staveb všeobecné hodnoty, umělecká díla, prostranství hodnotná z historického, estetického, etnologického a antropologického pohledu (UNESCO 1972). Podle této organizace nesouvisí kulturní dědictví pouze s materiálními hodnotami, ale také s nehmotnými hodnotami, jako jsou ústní tradice, rituály, způsoby života a podobně. Proto rozlišuje kulturní dědictví na hmotné a nehmotné (UNESCO 2007).

Termín památka je poměrně mladý a ustálil se v odborné literatuře v 19. století. V roce 1926 charakterizoval Zdeněk Wirth památku jako významný předmět připomínající minulost bez ohledu na to, zda dalekou či blízkou, zda minulost člověka nebo přírody (citováno v Malá et al. 2002). Tato autorka dále ve své publikaci popisuje způsob klasifikace památek, vývoj péče o památky od jejich počátků a formy mezinárodní ochrany kulturního dědictví. Pásková & Zelenka (2002) definují kulturní atraktivitu jako typ atraktivity cestovního ruchu, založený na historickém kulturním dědictví, minulých a současných tradicích obyvatel destinace cestovního ruchu.

Kulturní cestovní ruch je jedním z nejrychleji rostoucích segmentů cestovního ruchu a začíná být vnímán jako jeden ze zdrojů ekonomického a sociálního rozvoje společnosti

(Kesner 2005). S tímto názorem se shodují Robinson & Picard (2006), kteří vyzývají, abychom si uvědomili, že kulturní cestovní ruch zaujímá podstatnou část v ekonomickém rozvoji.

Kesner (2005) dále připomíná, že ekonomické přínosy kultury, včetně zisků z kulturního cestovního ruchu a jeho multiplikačních efektů, jsou v České republice dlouhodobě podceňovány, přestože je právě kulturní cestovní ruch jedním z hlavních potenciálů rozvoje cestovního ruchu v ČR. Architektonické a kulturní památky jsou nejen nejviditelnější součástí národního kulturního dědictví, ale rovněž stěžejní atraktivitou a zdrojem pro rozvoj kulturní turistiky v České republice.

Kultura, zejména ve smyslu památkového a historického dědictví, je jedním z rozhodujících zdrojů atraktivity ČR a jedním z hlavních motivačních faktorů pro zahraniční návštěvníky ale i domácí turisty. Význam kulturního turismu v rámci odvětví je pro ČR mimořádný a kulturní sektor by proto měl být strategickým partnerem odvětví cestovního ruchu (Kesner 2005). Toto si uvědomuje i vláda ČR a proto je v Koncepti státní politiky cestovního ruchu na období 2002-2007 v rámci SWOT analýzy uveden rozvoj kulturního cestovního ruchu jako „příležitost“ České republiky. Jedním z cílů této koncepce je „efektivní využití a ochrana kulturně historického potenciálu pro cestovní ruch“ a mezi opatřeními k realizaci cílů této koncepce pak patří „podporovat tvorbu a realizaci turistických produktů, zaměřených především na kulturně poznávací turistiku“ (Ministerstvo pro místní rozvoj 2002).

Kulturní cestovní ruch, jako výrazná forma využití kulturního dědictví a účasti na kultuře, významně přispívá k přínosům a pozitivním dopadům kultury obecně. Přináší mnohé pozitivní efekty, ať už se jedná o přímé výnosy a multiplikační efekty, podporu zaměstnanosti, posilování pocitu hrdosti komunity či regionu či rozšiřování kulturních horizontů cílové komunity a vzdělávání mládeže. Kulturní cestovní ruch je také zdrojem financí pro rozvoj, rekonstrukci a ochranu kulturního a historického dědictví. Pomáhá udržovat a obnovovat tradice a řemesla (Kesner 2005).

Robinson & Picard (2006) upozorňují, že cestovní ruch může tradice a místní zvyky poškodit a zavést je do jiné roviny, než byl jejich původní účel. Tento názor Kesner (2005) nepopírá a vyjmenovává i další negativa, která může kulturní cestovní ruch představovat. Mezi nejdůležitější záporny řadí poškozování a opotřebovávání památek, komercializaci a vyprazdňování lokální kultury a tradic, odcizení kulturní identity dané komunity či ztrátu autenticity a historické pravdivosti.

Nicméně Kesner (2005) zdůrazňuje, že přímý dopad masového turismu nepředstavuje zdaleka takové riziko a nebezpečí, jako nevratné ztráty na tomto dědictví, způsobené zanedbanou údržbou nemovitých památek a rozkrádáním památek movitých. Dále upozorňuje, že negativní vliv kulturního cestovního ruchu na památkový fond je třeba spíše než v přímém fyzickém ohrožení masami turistů spatřovat především v tom, že zisk z cestovního ruchu není v dostatečném objemu využíván na ochranu, záchranu a obnovu památek. Důležité je, jak je kulturní cestovní ruch řízen a jestli management usiluje o rovnováhu mezi příjmy a udržení tohoto dědictví a jeho smyslu a hlavního účelu, tedy vytváření společenské soudružnosti a zvyšování vzdělanosti a uvědomění lidstva.

2.3. Řízení v kulturním cestovním ruchu

Cestovní ruch je problematickou oblastí z pohledu řízení, jelikož má průřezový charakter. Politiky v oblasti cestovního ruchu by měly koordinovat různé sektory mezi sebou a rovněž zajišťovat koordinaci uvnitř jednotlivých sektorů (Robinson & Picard 2006). Tito autoři také upozorňují, že je kulturní cestovní ruch v politikách zemí považován spíše za okrajovou záležitost, a proto se mu nedostává žádoucí podpory, ať už finanční či politické.

Pozornost managementu a marketingu v prostředí kulturních organizací byla v posledním čtvrtstoletí vynucena změnami společensko-ekonomického rámce, v němž fungují. Omezování tradičních zdrojů příjmů těchto organizací při současné kontinuální proměně vzorců trávení volného času lidí a nárůstu konkurence v oblasti využití volného času postavily kulturní organizace před nutnost bojovat o limitované zdroje a návštěvníky s jinými formami trávení volného času a mezi sebou navzájem (Kesner 2005).

Management jakékoliv organizace je chápán jako soubor praktik, jejichž prostřednictvím jsou dostupné zdroje využívány k dosažení stanovených cílů. K stěžejním úkolům managementu muzeí a památek patří uvědomění, že smyslem jejich existence není pouze zajišťování jejich provozu, ale také zvyšování hodnoty dané organizace tím co dělá, čím společnosti konkrétně přispívá. Tento management musí být schopen reflektovat konkrétní přínosy, které daná kulturní aktivita může přinášet a hledat cesty, jak je různým skupinám, jež ovlivňují činnost organizace, dokládat a připomínat. Je také třeba umět reagovat na zájmy veřejnosti a přitom zůstat věrný odborným a profesním zásadám a rovněž naplnit stanovenou vizi (Kesner 2005).

Dalším úkolem managementu je snížit vysokou závislost na veřejných dotacích, a tím zvýšit odolnost organizace v rizikovém prostředí. Problematice využívání kulturně

historických památek se blíže věnuje Macháček (2004), který kromě jiného připomíná, že kulturně historická hodnota bezesporu působí na ekonomické možnosti příslušného územního celku.

Úspěšný rozvoj památkového objektu předpokládá důkladné poznání skutečných i potenciálních návštěvníků a jejich potřeb, management proto nelze realizovat bez aplikace marketingu. Bezprostředním cílem marketingu je i v kulturní organizaci zajištění co největšího podílu na trhu, tedy zachování či zvýšení počtu návštěvníků a vytvoření základny spokojených klientů (Kesner 2005). Úspěch v rozvoji cestovního ruchu závisí na schopnosti přizpůsobit produkt hodnotám, které zákazníci vyhledávají (Horner & Swarbrooke 2003).

Bez kvalitního řízení kulturně historických památek by nedocházelo k potřebné rovnováze mezi ochranou kulturního dědictví a jeho proaktivním využitím ve vztahu k ekonomickému a sociálnímu rozvoji. Špatný management může vést k environmentální devastaci, ničení kulturních zdrojů a sociálnímu odcizení národů (Robinson & Picard 2006).

V oblasti managementu v rámci kulturního cestovního ruchu se využívá pojem kulturní kapitál. Kulturní kapitál zahrnuje hodnoty kulturní spolu s hodnotami ekonomickými a může mít hmotnou (budovy, sbírky) a nehmotnou podobu (literatura, výtvarné umění). Produktem památkového objektu je především nabídka expozic, výstav, prohlídek, přednášek a doprovodných programů. Z pohledu konzumenta historického dědictví je základním produktem prožitek, který návštěvou získává. Produkt kulturní památky má tedy podobu služby, jelikož výsledkem není vlastnictví hmotného výrobku (Kesner 2005).

Proto, abychom zvýšili zajímavost a případně vytvořili něco jedinečného, musíme svoji nabídku pojmout jako komplex služeb, v němž se vzájemně doplňují, rozšiřují a posilují jednotlivé body. Jedná se o komplex služeb, který vzniká ze spolupráce a partnerství více organizací, které své služby prezentují společně. Za zvlášť důležité se v ČR považuje využívání partnerské spolupráce (Foret & Foretová 2001). Stejný názor má i Kesner (2005), který uvádí, že velmi podstatným aspektem rozvoje kulturního cestovního ruchu je partnerství a spolupráce s jinými kulturními organizacemi a dalšími organizacemi cestovního ruchu v dané destinaci, jelikož destinace cestovního ruchu z marketingového pohledu spoluvytváří hodnotu kulturního kapitálu. Hodnota významné části památek je dána jejich umístěním a krajinným rámcem. Tento autor připomíná, že kooperace s průmyslem cestovního ruchu bude pro řadu muzeí a památkových objektů hrát v budoucnosti ještě významnější roli. Kulturní organizace musí do určité míry vycházet vstříc poptávce po produktu, který vyhovuje i potřebám masové turistiky, protože pro některé destinace zajišťuje tento typ partnera nezanedbatelný přísun stálé klientely. Na potřebu spolupráce kulturních organizací v rámci

cestovního ruchu upozorňují také Jolliffe & Smith (2001), kteří se ve svém článku zabývají vztahem muzeí k cestovnímu ruchu a potřebou jejich vzájemného partnerství.

2.4. Destinační management a marketing

Destinace cestovního ruchu je přirozeným celkem, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací. Z hlediska zákazníka představuje všeobecný produkt, umožňující uspokojit všeobecnou potřebu, kvůli které návštěvník do destinace přijel (Királ'ová 2003). Hesková et al. (2004) považuje destinaci za geografický prostor, který host volí jako cíl účasti na cestovním ruchu.

Destinační management a marketing představuje soubor činností na vybraných úrovních řízení a koordinace, strategické plánování, různé formy spolupráce na úrovni mikroregionů a regionů, využívání podpůrných fondů (Hesková et al. 2004). Managementem a marketingem destinací cestovního ruchu se blíže zabývá také Palatková (2006), která upozorňuje, že nutností se stává úzká kooperace subjektů v regionu s cílem tvorby produktu a jeho prosazení namísto konkurenčního boje osamocených subjektů mezi sebou uvnitř destinace. Hrabánková & Hájek (2002) připomínají, že úkolem destinačního managementu je koordinace činností jednotlivých subjektů tak, aby byly naplněny cíle rozvoje cestovního ruchu v destinaci a aby byla vybudována a trvale rozvíjena pozitivní image destinace. Podle Királ'ové (Királ'ová 2003) managementem destinace rozumíme soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti. Podstatu marketingu destinace shledává tato autorka v orientaci všech zainteresovaných subjektů na uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace za účelem dosažení zisku.

Marketing obce či regionu nemůže dělat jedna instituce. Naopak velmi důležitá je spolupráce všech zainteresovaných fyzických i právnických osob. Zde nastupuje klíčová role místní veřejné správy, která je schopna iniciovat vzájemnou komunikaci a úspěšné vyjednávání zúčastněných stran. Partnerství v CR se obvykle chápe jako pouze dvoustranný vztah mezi místní správou a místními podnikatelskými subjekty. Je však potřebné, aby bylo rozšířeno také o místní občanské aktivity, občanská sdružení i jednotlivce (Foret & Foretová 2001). Stejný názor má i Hesková et al. (2004) podle níž se destinační management a marketing neobejde bez spolupráce všech subjektů, tvořících celkový produkt destinace.

Jednou z forem partnerství je vytváření mikroregionů. Jedná se o dobrovolné spojení obcí. Cílem je posílit konkurenceschopnost těchto obcí vůči větším městům tím, že vytváří urbanistické celky rozlohou i počtem obyvatel odpovídající úrovni těchto měst. Takové spojení často přináší možnost získání nejrůznějších investic či grantů (Foret & Foretová 2001).

Hesková et al. (2004) považuje za spojovací článek mezi poskytovateli služeb a partnery tržní realizace právě destinační management. Partnerství sdružuje a znásobuje energii a vkládané prostředky zúčastněných subjektů, na něm je závislá kvalita výsledného produktu. Proto je nutné, aby organizace dokázaly vzájemně definovat očekávání uvnitř daného partnerství a aby byly společně schopny navenek prezentovat dané vize a poselství.

Přínosy partnerství jsou jednoznačné. Umožňuje poskytovat co nejpestřejší komplexní nabídku, zlepšit služby v regionu, získat podporu domácích obyvatel a ušetřit finanční prostředky. Mezi nejčastější aktivity v rámci spolupráce patří společná prezentace (reklama, informační materiály, veletrhy, výstavy), pořádání kulturních akcí, oslovování sponzorů a zakládání fondů (Foret & Foretová 2001).

3. Cíle a hypotézy

Hlavním cílem této práce je posoudit vliv lokalizace hradu Roštejn na cestovní ruch mikroregionu Telčsko, ve kterém se nachází.

Aby mohl být význam hradu Roštejn pro rozvoj cestovního ruchu mikroregionu Telčsko hodnocen, bylo nezbytné stanovit dílčí cíle, specifikující cíl hlavní, a k nim se vztahující hypotézy:

- Poznání návštěvníka mikroregionu Telčsko.
  - Turisté se ubytovávají v mikroregionu Telčsko.
  - Návštěvník mikroregionu Telčsko je turista krátkodobého cestovního ruchu.
  - Návštěvník v mikroregionu Telčsko není poprvé.
  - Návštěvníci získávají informace o daném místě prostřednictvím internetu.
  - Pro cestu na dovolenou volí turisté automobil.
  - Turisté se v mikroregionu Telčsko ubytovávají zejména v penzionech.
- Zjištění pohybu návštěvníků v rámci mikroregionu.
  - Návštěvníci se v mikroregionu Telčsko pohybují pomocí automobilu.
  - Existuje více cílových míst cestovního ruchu mikroregionu.
- Posouzení postavení hradu Roštejn v systému atraktivit cestovního ruchu mikroregionu.
  - Hrad Roštejn má významné postavení v systému atraktivit cestovního ruchu mikroregionu.
  - Na hrad Roštejn přijíždí návštěvníci ostatních atraktivit mikroregionu.
  - Nabídka kulturních akcí a programů na hradě Roštejn je dostatečná.
- Zjištění institucí spolupracujících s hradem Roštejn v oblasti cestovního ruchu.
  - Hrad Roštejn spolupracuje zejména s turistickými informačními centry.

4. Metodika

Nejdříve byl určen cíl práce a na jeho základě stanoveny potřebné údaje a způsob, jakým budou shromážděny. Informace byly čerpány ze sekundárních i primárních zdrojů.

Zdrojem sekundárních informací byly interní údaje Muzea Vysočiny v Jihlavě (dále též „MV Jihlava“), v jehož správě je hrad Roštejn, a záznamy kastelánky Roštejna Zdeny Vaníčkové (průvodcovské texty a zprávy o činnosti za jednotlivá období). K nejdůležitějším externím sekundárním údajům patří knihovní zdroje a informace získané prostřednictvím internetu, které jsou uvedeny, stejně jako další zdroje, v seznamu použité literatury a pramenů.

Primární informace byly získány prostřednictvím vlastního výzkumu metodou pozorovací a dotazovací. Potřebné znalosti pro realizaci výzkumu autorka čerpala z publikací: Hague (2003); Kozel (2006); Zbořil (1998). Osobním pozorováním byla získána data potřebná pro deskripci současného stavu zkoumané památky a celkové vybavenosti mikroregionu Telčsko. Pozorování bylo rovněž použito jako doplňková metoda během dotazování. Kvalitativní výzkum byl realizován formou řízeného hovoru s kastelánkou Zdenou Vaníčkovou, zaměstnancem hradu Karlem Vaníčkem, zaměstnankyní MV Jihlava Františkou Veselou a pracovníci telčského turistického informačního centra. Profil návštěvníků a turistů mikroregionu a sledované památky byl získán dotazníkovým šetřením. Bližší specifikace průběhu dotazníkového šetření a řízených hovorů bude popsána níže v subkapitole 4.2. Data.

4. 1. Studované území

Vzhledem k tomu, že je význam hradu Roštejn pro CR zkoumán v rámci mikroregionu Telčsko, je třeba blíže se z danou kulturně-historickou památkou seznámit a rovněž přiblížit mikroregion Telčsko jako destinaci cestovního ruchu.

4.1.1. Obecná charakteristika hradu Roštejn

Hrad Roštejn (viz. příloha 1) stojí na skalnatém vrcholku uprostřed lesů Jihlavských vrchů v nadmořské výšce 667 m, asi 10 km severně od Telče. Z hlediska cestovního ruchu náleží do telčského mikroregionu. Dominantou hradu je unikátní gotická sedmiboká věž, vysoká 47,6 m. Věž má 103 schodů (Jaroš et al. 2003).

Roštejn je detašovaným pracovištěm Muzea Vysočiny v Jihlavě. MV Jihlava je od roku 2003 příspěvkovou organizací územně samosprávného celku. Zřizovatelem je Krajský úřad kraje Vysočina. Vedoucím pobočky Roštejn, tedy kastelánkou či správkyňí hradu, je Zdena Vaničková, která tuto činnost vykonává od roku 1996.

Hrad byl vybudován v letech 1348 – 1353 pány z Hradce z důvodu ochrany severní hranice telčského panství. Podle rodového znaku pánů z Hradce, zlaté růže v modrém poli, a skalnatého charakteru okolí byl nazván Rosenstein (Růžový kámen).

První písemná zpráva o Roštejně pochází z roku 1353, ve které je zároveň připomínán první známý roštejnský purkrabí Martin z Mutic. K největšímu rozkvětu hradu došlo v polovině 16. století za panství Zachariáše z Hradce. Z původně obranného gotického hradu se stal renesanční lovecký hrádek, kolem něhož Zachariáš založil oboru o ploše více než 300 ha. Obora plnila svoji funkci do roku 1945. Následující držitelé se často měnili a hrad samotný byl několikrát i zastaven. 12. června roku 1915 propukl na Roštejně požár, který ho silně poškodil. (Výpis ze záznamu o tomto požáru z kroniky obce Růžená je uveden v příloze 2). Třebaže se v letech 1923 – 1928 podařilo poničené části včetně věže provizorně zastřešit, objekt se stával zříceninou. Devastace pokračovala i po roce 1945, kdy byl Roštejn zestátněn. V roce 1964 převzalo objekt do své správy Muzeum Vysočiny v Jihlavě, kterému se v roce 1969 podařilo část hradu krátce zpřístupnit veřejnosti. V letech 1977 – 1981 proběhly další stavební úpravy. 1. května 1981 byl Roštejn prakticky v dnešní podobě otevřen (Jaroš et al. 2003).

Interiéry hradu jsou zajímavé nejen původními tematickými nástěnnými malbami, ale i umístěním části sbírek Muzea Vysočiny Jihlava na prohlídkové trase. Stálá expozice MV Jihlava v hradních interiérech dokládá způsob života, umělecké cítění a řemeslný um našich předků v oblasti Českomoravské vysočiny. Při prohlídce interiérem je možno navštívit deset místností hradu a Malý a Velký hradní ochoz.

Památka je pro návštěvníky přístupná od dubna do října (včetně). Hrad nabízí jeden prohlídkový okruh s odborným výkladem, který trvá zhruba hodinu. O víkendech v době školních letních prázdnin jsou na hradě poskytovány kromě denních prohlídek také noční prohlídky se zábavným programem. V roce 2005 byla na hradě zavedena nová průvodcovská služba pro školky a malé děti. Na požádání si oblékne průvodce kostým a přizpůsobí svůj výklad malým posluchačům. Pro zahraniční návštěvníky jsou připraveny texty v anglickém a německém jazyce (oficiální internetové stránky hradu Roštejn akt. 2007).

Na hradě Roštejn se konají kulturní akce pro veřejnost. Mezi největší veřejné akce patří „Hodokvas na Roštejně“. V roce 2007 byl po dvou letech obnoven úspěšný jazzový

festival na nádvoří hradu „Roštejn Jazz“ a historická slavnost „Šermířské dny“. Z dalších kulturních akcí, které se na hradě tuto sezónu konaly, je třeba uvést „CastleFest“, divadelní festival „Z pohádky do pohádky“, „Středověké hry na hradě Roštejn“ a divadelní vystoupení „Ach ta něha našich dam“.

Prostory objektu je možné si pronajmout na akce pro veřejnost i uzavřenou společnost. Nádvoří je možno pronajmout na raut, kulturní akci pro veřejnost, slavnostní zahájení nebo ukončení studia na škole, propagační akci, soutěže, natáčení filmu apod. Dále je možno si pronajmout několik sálů vnitřního prostoru pro krátkodobou společenskou akci či za účelem realizace svatebního obřadu.

Na nádvoří Roštejna se nachází „Hospoda na hradě“, pokladna a prodejní stánek se suvenýry.

4.1.2. Mikroregion Telčsko

Mikroregion Telčsko byl ustanoven jako svazek obcí v létě roku 2003, přičemž předtím tři roky existoval jako zájmové sdružení právnických osob (od února 2000). V současné době svazek tvoří 49 obcí s přibližně 15-ti tisíci obyvateli. Území mikroregionu je téměř shodné s územním obvodem pověřeného Městského úřadu Telč (Skálová 2007a).

Tento mikroregion nalezneme na pomezí Čech, Moravy a Rakouska. Jak je z názvu patrné, Telčsko je vymezeno jako okolí historického města Telče, zapsaného od r. 1992 na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Členitá, kopcovitá krajina s drobnými plochami lesů, nespočet rybníků, církevní architektura zdobící návsi i polní cesty, památky lidového stavitelství a přírodní zajímavosti tvoří s městem zajímavou kompozici.

Nejnámějším místem a zároveň centrem tohoto mikroregionu je renesanční město Telč se zámekem. Tato oblast nabízí i další kulturně historické pamětihodnosti, mezi nimiž je třeba připomenout hrad Roštejn, kapli sv. Karla Boromejského či zříceninu hradu Štamberk. K nejvýznamnějším přírodním turistickým cílům patří kromě Javořice také Míchova skála, Bradlo a Studánka Páně. Svou malebností lákají k návštěvě obce Řásná, Mrákotín, Nová Říše, Stará Říše, Růžená, Vanov či Panenská Rozsíčka (Rozvojové sdružení Zdeňkov 2004).

V letech 1999 – 2001 bylo vyznačeno v mikroregionu Telčsko a jeho okolí přibližně 150 km cyklotras. Mikroregionem také vede Českomoravská stezka a Greenways Praha – Vídeň. Tyto stezky jsou blíže popsány v přílohách 3 a 4. V Kostelní Myslové vede kolem Náglova statku „Náglova naučná stezka“. Na této pěší stezce s šesti zastaveními jsou umístěny obrazy akademického malíře židovského původu Františka Mořice Nágla a krátké

vzpomínky pamětníků na tohoto výjimečného muže, který žil a tvořil v Kostelní Myslové u Telče.

Mikroregion Telčsko má nespočet rybníků, které přináší možnosti pro vodní rekreaci, jelikož mnohé z nich slouží jako přírodní koupaliště. Bezkonkurenčně nejznámější je Velký pařezitý rybník o rozloze 18 ha, který byl v roce 1984 vyhlášen Státní přírodní rezervací (MěÚ Telč akt. 2008). Dalšími významnými rybníky mikroregionu Telčsko, vhodnými pro koupání, jsou Malý pařezitý rybník, Plodový rybník, Pilný rybník, Svatojánský rybník a rybník Smrk. K letní rekreaci jsou také využívány zatopené lomy v Řídelově a Mrákotíně. Lom v Řídelově rovněž slouží k tréninkům klubu potápěčů Poseidon z Telče. Rybolov je možný za poplatek v telčském rybníku Roštejnský. Pro držitele rybářského lístku a příslušné povolenky je možno rybařit na revírech Moravského rybářského svazu.

Krajina mikroregionu Telčsko je vhodná také pro zimní rekreaci a to zejména pro běžecké lyžování. Vzhledem k poloze ve vyšší nadmořské výšce (500-700 m nad m.) je zde v zimě dostatek sněhové pokrývky. Pro lyžování a zimní turistiku jsou nejvýhodnější partie v okolí Javořice. Právě zde se nachází upravované běžecké tratě. Nejdelší upravovaný běžecký okruh měří 15 km a vede přes Míchovu skálu, Javořici a přírodní památku Horní Nekolov na Řásnou. V okolí Řásné se dále nacházejí 3 běžecké okruhy o délce 3 km, 5 km a 7, 5 km. Vyznavači sjezdového lyžování mohou využít lyžařský vlek v Mrákotíně či Studené. Vlek v Mrákotíně, typu kotva, je dlouhý 350 m. Délka sjezdové tratě je 350 m s převýšením 55 m. Vlek je osvětlen pro noční lyžování. Lyžařský vlek v obci Studená je se svou délkou 200 m vhodný zejména pro děti a začínající lyžaře (Chadim 2004). Na zimním stadionu v Telči se každou zimu provozuje bruslení pro veřejnost.

Mikroregion Telčsko nabízí dostatek ubytovacích míst různých kategorií. Nalezneme zde jak hotely, penziony, turistické ubytovny, farmy, kempy, tak i mnoho ubytovacích zařízení soukromého charakteru. Přehled ubytovacích zařízení mikroregionu Telčsko je uveden v příloze 5. Rovněž nabídka stravovacích zařízení je poměrně pestrá. Můžeme využít nabídky restaurací, hostinců, pivnic, pizzerií, kaváren, bufetů a barů. Nejvíce stravovacích zařízení se nachází v Telči. Stravovací služby nabízí kromě Telče ještě 25 obcí v mikroregionu. Dopravní dostupnost je dobrá. Mikroregion má mnohé služby doplňkové vybavenosti. Ať už se jedná o Turistické informační centrum v Telči, směnárnu, čerpací stanice, policejní stanici, zimní stadion, dětská hřiště, lékárnu, polikliniku, poštu, autobusové a vlakové nádraží, knihovnu, kino, galerie, půjčovny a opravny kol, tak i jezdecké a sportovní kluby, volejbalové a tenisové kurty, půjčovny loděk, golfové kluby, fotbalové hřiště, kuželnu či bowling (Infocentrum města Telče 2006a).

Kancelář mikroregionu Telčsko sídlí na Náměstí Zachariáše z Hradce 4 v Telči. Její hlavní činností je koordinace snah a projektů jednotlivých obcí, zpracování žádostí o dotace, vedení běžné agendy a organizace schůzí. Součástí kanceláře je Přeshraniční impulsní centrum mikroregionu Telčsko (Skálová 2007b). V rámci tohoto projektu došlo postupně k vytvoření společné turistické destinace Region Renaissance (dále též „RR“), o jejíž vnik se zasloužili zejména představitelé mikroregionů Telčsko, Dačicko, Jemnicko a Třeštsko. RR je v podstatě ucelený soubor navzájem propojených vizí, které budou postupně naplňovány řadou dílčích realizačních projektů (Region Renaissance 2007). V létě 2007 vzniklo občanské sdružení fyzických a právnických osob pod názvem Místní akční skupina mikroregionu Telčsko, s cílem podpory rozvoje mikroregionu a oživení přírodního a kulturního dědictví (Místní akční skupina mikroregionu Telčsko 2006).

4.2. Data

V této kapitole je přiblížen způsob realizace vlastního výzkumu autorky. První subkapitola popisuje průběh dotazníkového šetření a analýzu takto získaných dat. Druhá se zaměřuje na způsob získávání informací pomocí řízených hovorů.

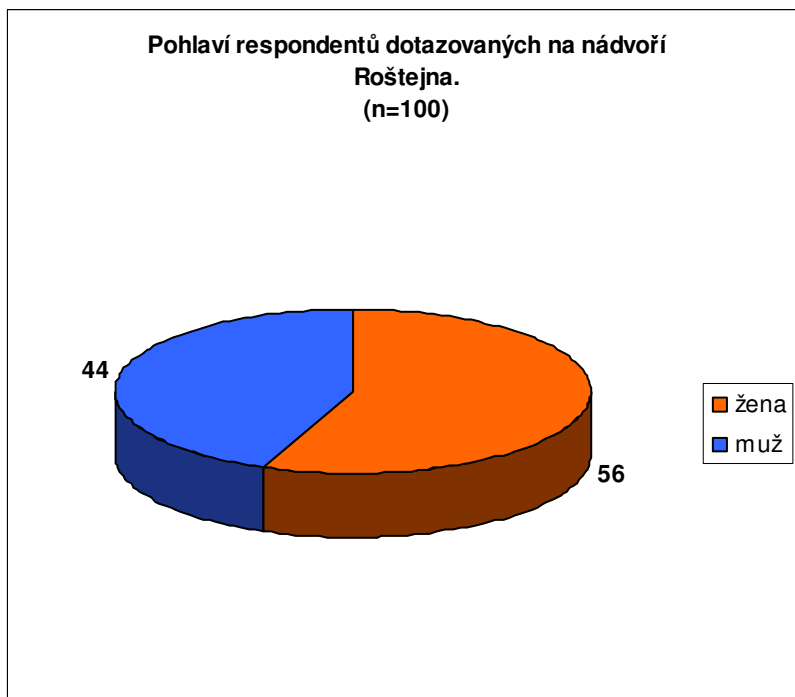
4.2.1. Dotazníkové šetření

Pomocí dotazníkového šetření byly získávány odpovědi přímo od respondentů. Otázky byly zadávány respondentům prostřednictvím předtištěného dotazníku. Dotazníkové šetření probíhalo od 15. června do 25. září 2007 na třech lokalitách. Ve všech lokalitách byl použit stejný dotazník.

Prvním místem dotazování byl hrad Roštejn. Na základě dohody s kastelánkou probíhalo dotazování kombinované. Průvodce osobně požádal návštěvníky hradu o vyplnění dotazníků, které byly uloženy na pokladně hradu a návštěvníci je následně sami vyplnili. Díky velmi dobré spolupráci zaměstnanců hradu bylo dotazování rovnoměrně rozloženo během celé sezóny, jelikož byl na každý den v pokladně dostupný pouze omezený počet dotazníků. Na hradě bylo ponecháno celkem 120 předtištěných formulářů, z nichž se vrátilo 100. Návratnost dotazníků je tedy 83 %. Odpovědělo zde 56 žen a 44 mužů, jak znázorňuje graf 1. Nejvíce respondentů se pohybovalo ve věku 21-30 let a 31-40 let, naopak nejméně dotázaných bylo starší 60-ti let. Podíl respondentů podle věku zachycuje graf 2. Nejvíce dotázaných dosáhlo středního vzdělání s maturitou a vysokoškolského vzdělání, nejméně respondentů mělo vyšší odborné vzdělání, jak zachycuje graf 3. Nejvíce dotázaných pochází

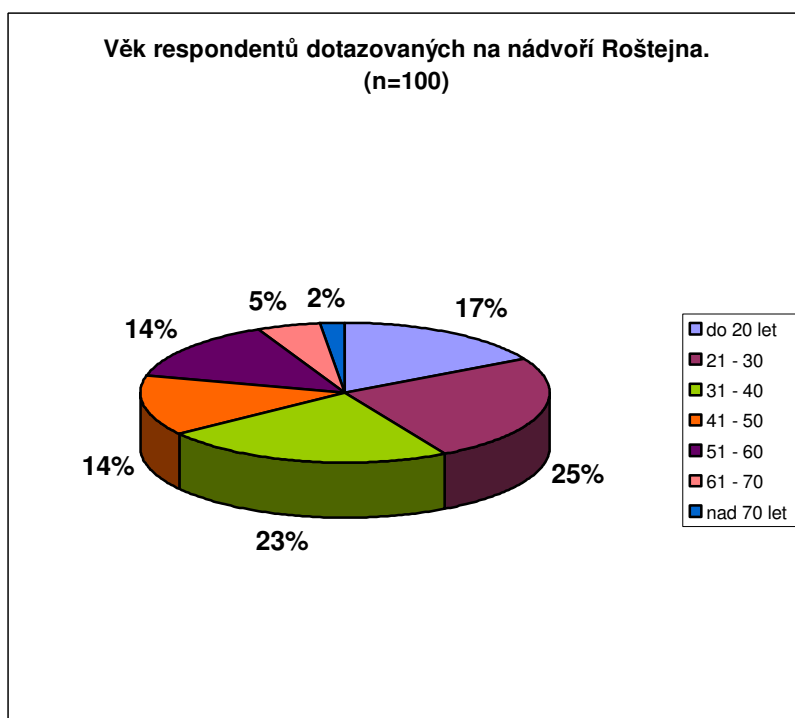
z Kraje Vysočina, následuje Hlavní město Praha a Jihomoravský kraj. Odpověděli také dva cizinci. Graf 4 znázorňuje přehled krajů (popřípadě zemí), ze kterých návštěvníci na hrad Roštejn přijeli.

Graf 1

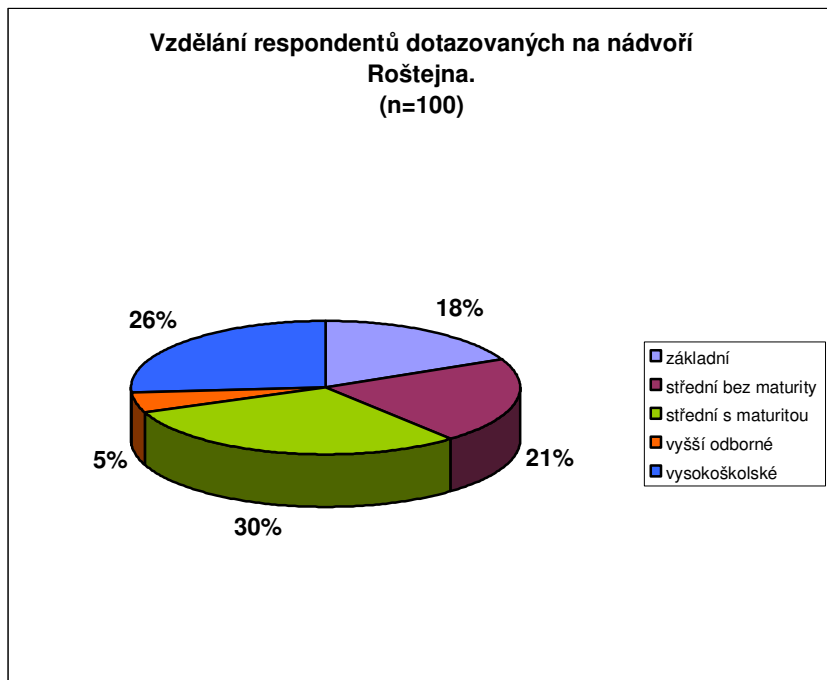
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 2

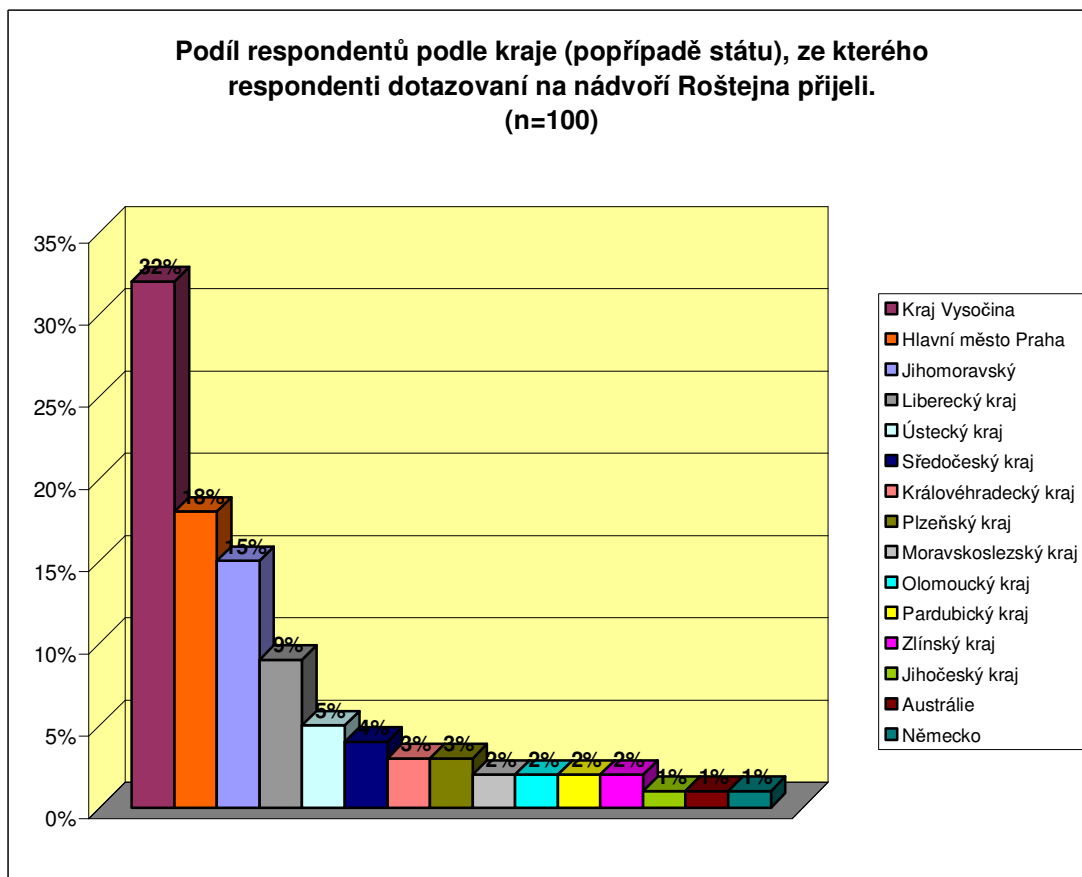
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 3

Zdroj: dotazníkové šetření.

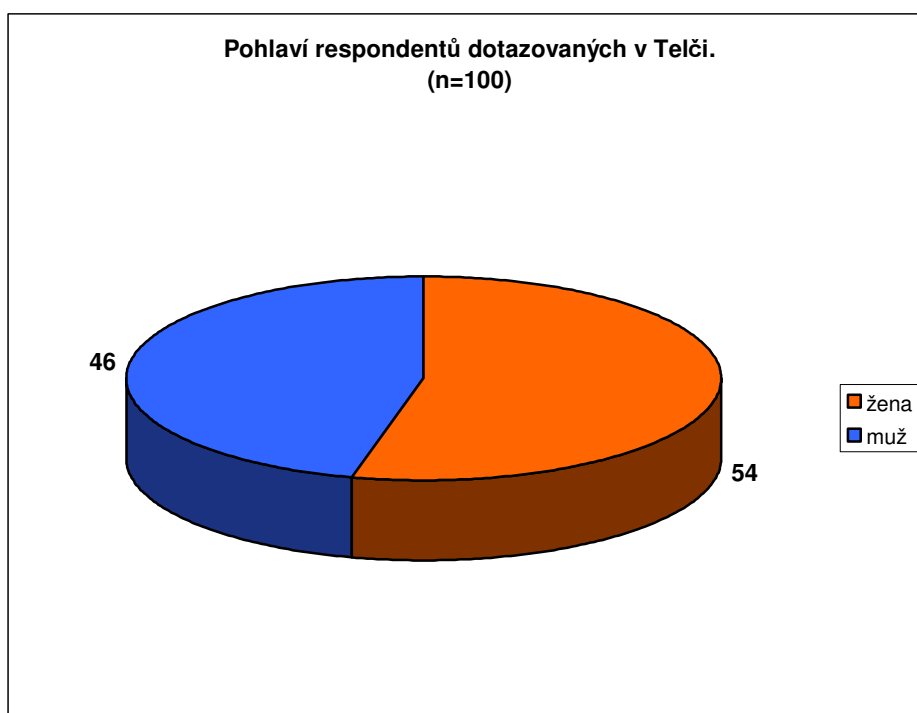
Graf 4

Zdroj: dotazníkové šetření.

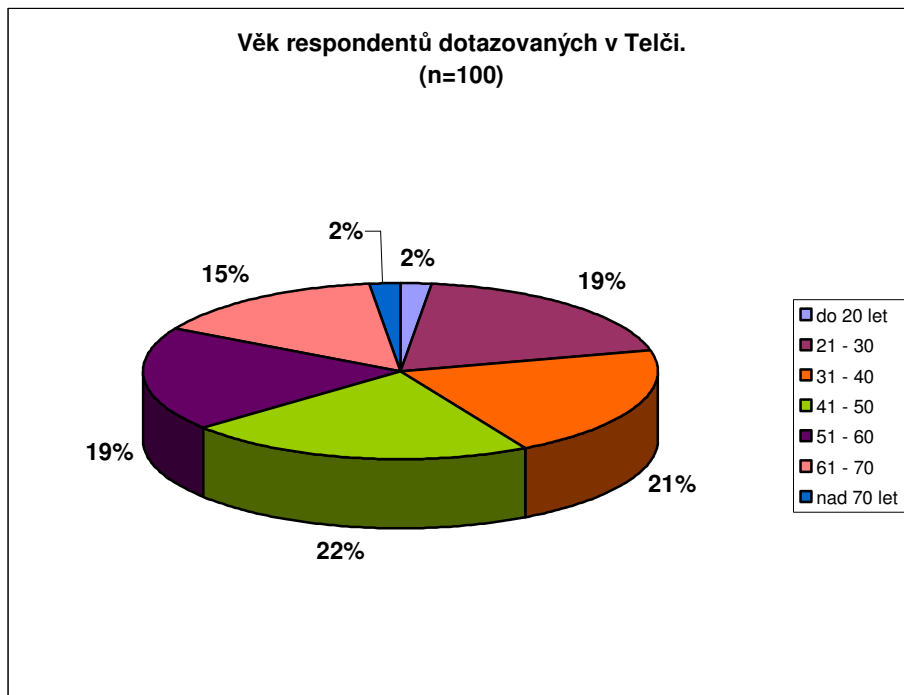
Druhým místem dotazování bylo náměstí města Telč. Zde dotazování prováděla autorka použitím polostandardizovaného rozhovoru. Otázky tedy kladla z části ve stanoveném pořadí a částečně volně, aby dotazování přizpůsobila respondentům. Respondenti byli vybíráni prostřednictvím úsudkového výběru, kdy autorka předpokládala, že jde o osoby vyznačující se potřebnými charakteristikami. V Telči byly vyplněny dotazníky od sta respondentů. Bylo osloveno 54 žen a 46 mužů, jak zachycuje graf 5. Nejvíce dotázaných bylo ve věku 41-50 let a nejméně ve věku do dvaceti let a nad sedmdesát let. Podíl respondentů z hlediska věku znázorňuje graf 6. Nadpoloviční většina dotázaných měla středoškolské vzdělání s maturitou. Následovali respondenti vysokoškolsky vzdělaní, což zachycuje graf 7. Nejvíce dotázaných přijelo z Jihomoravského kraje, Kraje Vysočina a Moravskoslezského kraje. Pět respondentů přijelo ze zahraničí. Jeden z Bulharska a USA, tři ze Slovenské republiky. Podíl dotazovaných podle kraje (popřípadě státu), ze kterého přijeli, je zachycen v grafu 8.

Graf 5

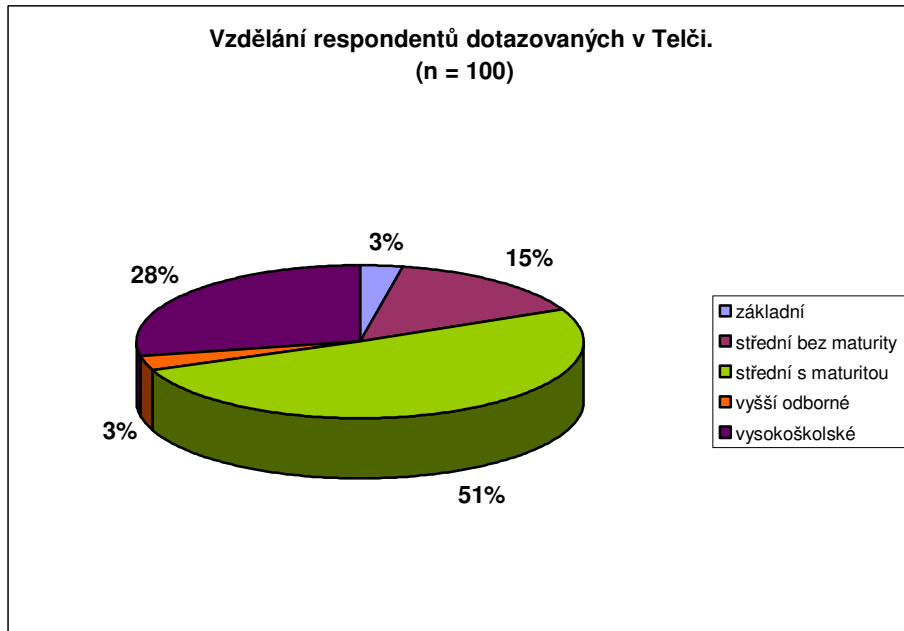
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 6

Zdroj: dotazníkové šetření.

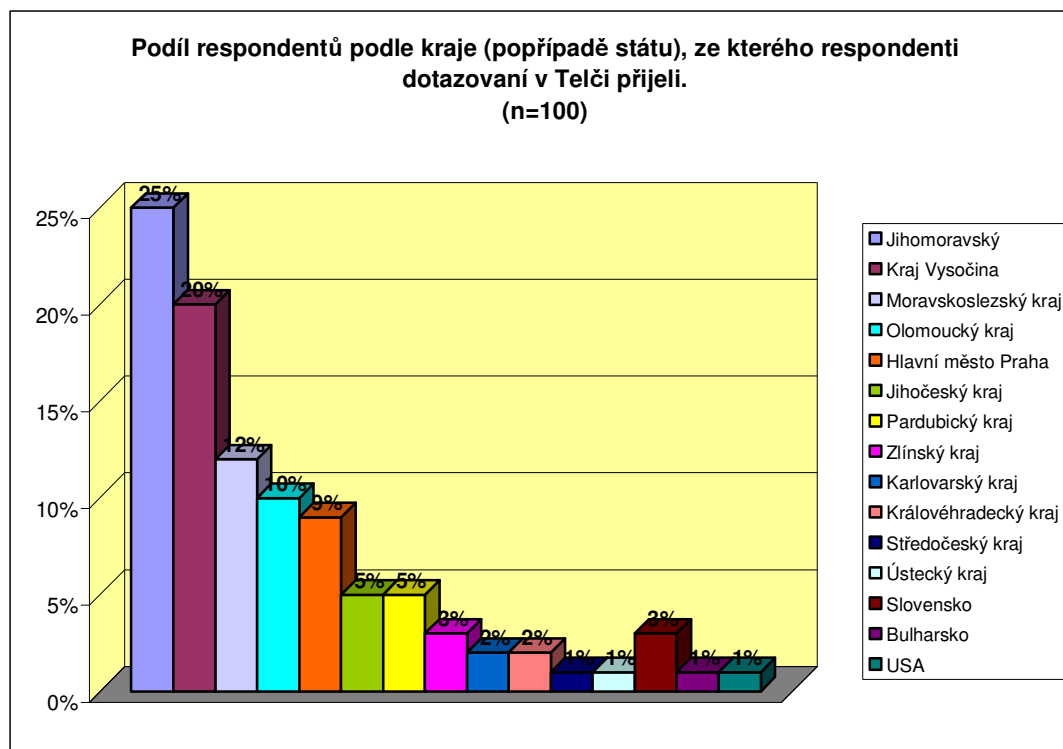
Graf 7

Zdroj: dotazníkové šetření.

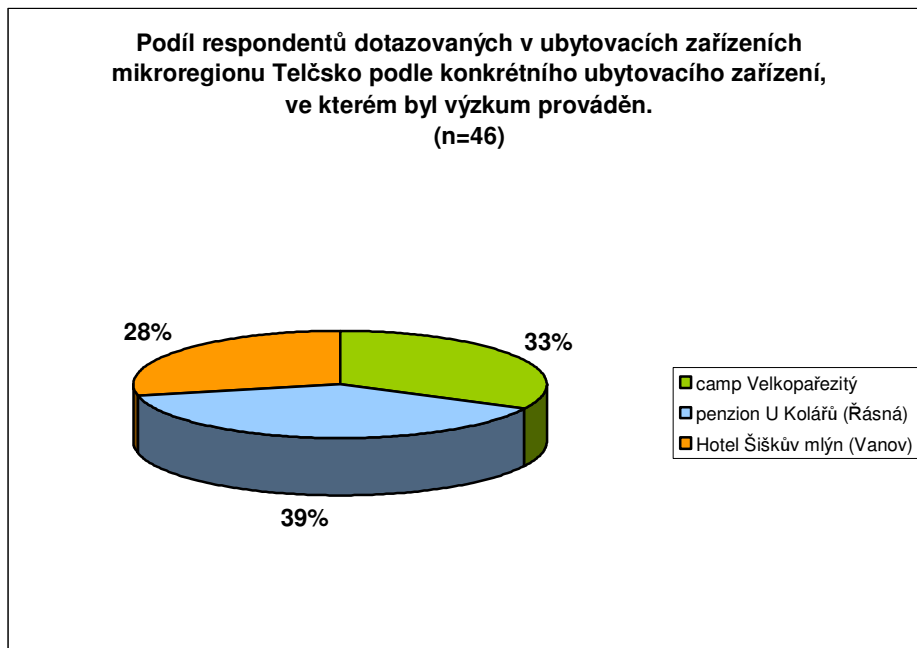
Graf 8

Zdroj: dotazníkové šetření.

Jelikož autorka předpokládala, že nejnavštěvovanějšími místy mikroregionu Telčsko budou Telč a hrad Roštejn, zvolila jako třetí skupinu pro dotazování ubytovací zařízení. Tím by měla být zajištěna objektivita ve vztahu k dalším atraktivitám cestovního ruchu mikroregionu. Dotazníkové šetření probíhalo ve třech ubytovacích zařízeních. V Hotelu Šiškův mlýn (Vanov), v penzionu U Kolářů (Řásná) a v Campu Velkopařezitý v blízkosti Velkého pařezitého rybníka. Podíl respondentů z hlediska místa dotazování zachycuje graf 9. Dotazování probíhalo opět formou polostandardizovaného rozhovoru. Jelikož byl tento výzkum realizován před ubytovacími zařízeními, ochota odpovídat na dotazy byla výrazně nižší. Většina dotázaných považovala tento výzkum za narušování soukromí. Z tohoto důvodu bylo získáno 46 dotazníků. Odpovídalo 19 žen a 27 mužů, jak můžeme vidět v grafu 10. Nejvíce respondentů se pohybovalo ve věku 21-30 let a 41-50 let. Podíl respondentů podle věku zachycuje graf 11. Největší zastoupení z hlediska vzdělání představují vysokoškolsky vzdělaní respondenti a respondenti středního vzdělání s maturitou, jak znázorňuje graf 12. Téměř polovina dotázaných přijela z Jihomoravského kraje. Podíl dotázaných podle kraje, ze kterého přijeli, zachycuje graf 13.

Graf 9

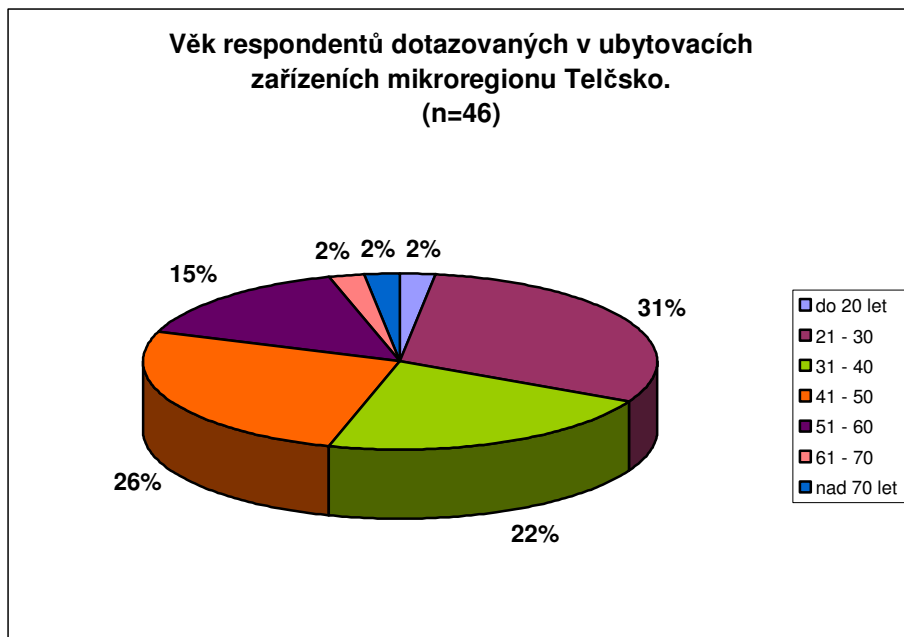
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 10

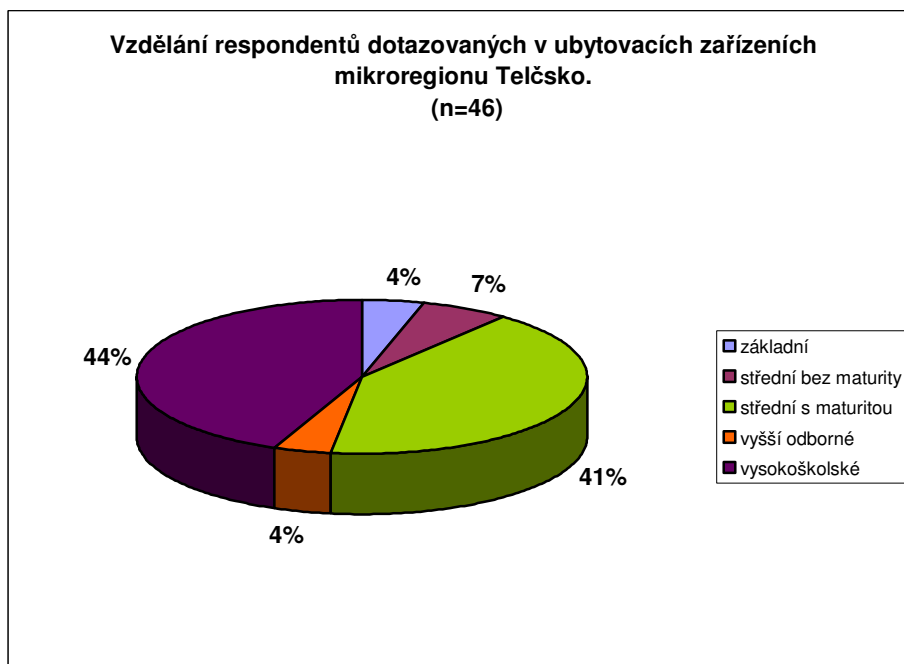
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 11

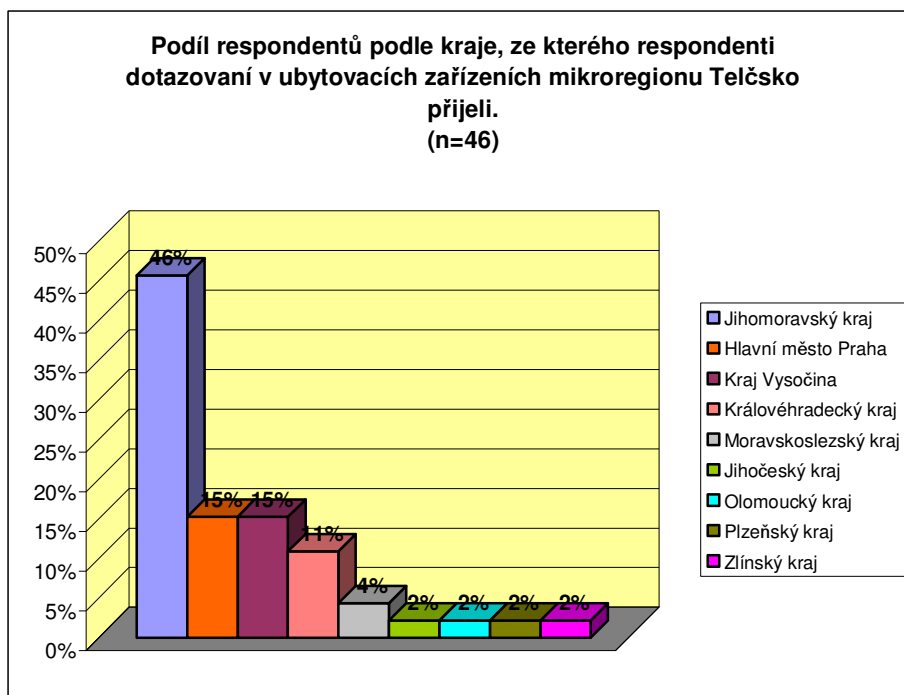
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 12

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 13

Zdroj: dotazníkové šetření.

Dotazník byl předtištěn na listu A4 oboustranně. Ve společenské rubrice dotazníku, umístěné na začátku formuláře, je autorka představena a vysvětluje zde cíl a důležitost výzkumu. Je zde slíbena anonymita všem respondentům.

Dotazník se skládá z dvanácti otázek, zaměřených na cíle diplomové práce a čtyř identifikačních otázek, které jsou umístěny na konci dotazníku.

Primárním cílem dotazníkového šetření bylo **poznat typ návštěvníka mikroregionu Telčsko**. K tomuto cíli se vztahovalo šest otázek dotazníku. Snahou bylo zjistit, zda se jedná o výletníka či turistu a v případě turisty, zda tráví dovolenou v mikroregionu Telčsko či tento mikroregion navštívil pouze v rámci výletu. Za tímto účelem byla položena uzavřená otázka: „Navštívil/-a jste toto místo...“. Jedná se o výběrovou otázku, jelikož odpovědi se vzájemně vylučují. Mohla být proto zvolena pouze jedna ze čtyř nabízených odpovědí: na výletě v rámci dovolené, kterou trávíte v blízkém okolí; na výletě v rámci dovolené, kterou trávíte mimo mikroregion Telčsko; v rámci svého jednodenního výletu z místa bydliště; jen projíždíte. Dále je důležité zjistit, jak dlouho turista v mikroregionu Telčsko zůstává. Doba, kterou turista tráví v mikroregionu, je důležitá z hlediska služeb, kterých s prodlužující se dobou pobytu využívá více. Proto v dotazníku byla použita následující otázka: „Pokud trávíte dovolenou v mikroregionu Telčsko, jak dlouho zde hodláte zůstat?“. Jedná se o otázku polouzavřeného typu, jelikož byly respondentovi předloženy tři varianty odpovědí (víkend,

čtyři dny, jeden týden) a varianta „jiné“, u které bylo místo pro doplnění konkrétní odpovědi vlastními slovy. Bylo také třeba zjistit, zda se jedná o nového „zákazníka“ mikroregionu či loajálního návštěvníka, který se do mikroregionu vrací a z jakého důvodu. Proto byla položena následující otázka: „Navštívil/-a jste toto místo již někdy v minulosti?“. Nabídnuty byly tři varianty odpovědí: ne, jsem zde poprvé; ano, již jsem zde byl/-a; ano, navštěvuji toto místo pravidelně. Třetí varianta odpovědi byla spojena s otevřenou otázkou „Z jakého důvodu?“, na kterou respondent odpovídal vlastními slovy. Typ turisty nám pomáhá určit také způsob, jakým se na dovolenou dopravil. Proto byla v dotazníku položena následující polouzavřená otázka: „Jak jste se na dovolenou dopravil/-a?“. Varianty odpovědí (vlak, automobil, linkový autobus, zájezdový autobus) byly doplněny o otevřenou odpověď „jiné“. Z důvodu poznání turisty bylo také důležité zjistit, jaké ubytovací zařízení využívá. K tomuto účelu sloužila uzavřená otázka: „Kde jste ubytován/-a?“. Možné varianty odpovědí byly následující: kemp, penzion, chata, chalupa, hotel, u známých, u příbuzných. O návštěvníkovi hodně vypovídá i způsob, jakým získává informace. Proto byla v dotazníku zařazena i polouzavřená otázka: „Informace o tomto místě jste získal/a odkud?“. Nabízené varianty (přátelé a známí, informační a propagační materiály, televize, rozhlas, tisk, internet, informační centrum v místě bydliště, informační centrum v mikroregionu, obecná znalost blízkého okolí) byly doplněny o otevřenou odpověď „jiný“. Tato otázka nám také poukazuje na nejvýznamnější média, kterými jsou návštěvníci mikroregionu Telčsko nejvíce ovlivněni a která by tedy měla být přednostně pro komunikaci se „zákazníkem“ mikroregionu volena.

Dalším cílem dotazníkového šetření bylo zjistit **pohyb návštěvníků v rámci mikroregionu Telčsko**. Za tímto účelem byla do dotazníku zakomponována otázka: „Uveďte prosím trasu Vašeho aktuálního výletu – hlavní místa, která jste navštívili a která ještě dnes navštívíte.“ Abychom zjistili jaký dopravní prostředek výletník/turista používá při pohybu v rámci mikroregionu, byla položena následující polouzavřená otázka: „Jaký dopravní prostředek jste použil/-a k cestě na toto místo?“. Varianty odpovědí (pěšky, kolo, vlak, automobil, linkový autobus, zájezdový autobus) byly doplněny otevřenou odpovědí „jiné“.

Cílem dotazníkového šetření bylo také určit **postavení hradu Roštejn v systému atraktivit cestovního ruchu mikroregionu Telčsko**. Za tímto účelem byly do dotazníku zařazeny čtyři otázky. Dvě z těchto otázek se týkaly atraktivit CR, které návštěvník mikroregionu navštívil. Aby bylo minimalizováno jakékoli ovlivňování respondenta, byly pro tento účel zařazeny pouze otázky otevřeného typu, na které dotázaný odpovídal vlastními slovy: „Která místa jste v rámci Vaší současné dovolené již navštívil/-a?“, „Která místa ještě hodláte navštívit?“. Bylo třeba rovněž poznat jaký význam má hrad Roštejn ve vztahu

k aktivitám, které turisté v mikroregionu Telčsko nejčastěji vykonávají. Z tohoto důvodu byla v dotazníku umístěna tabulka aktivit (opalování, koupání, rybaření, windsurfing, jízdy na loďkách, pěší turistika, jízda na kolech, pozorování přírody, návštěvy historických zajímavostí, návštěvy muzeí, účast na kulturních a společenských akcích, návštěvy restaurací, houbaření a sběr lesních plodů, tenis, stolní tenis, volejbal, nohejbal, jízda na koních), doplněná o možnost jiné prováděné aktivity. Ke každé aktivitě respondent určil míru, s jakou se věnuje na dané dovolené nabízeným rekreačním aktivitám. Pro vyjádření intenzity byla nabídnuta verbální hodnotící škála: věnuji se výhradně, věnuji se především, věnuji se často, věnuji se občas, nevěnuji se. Počet kategorií, tedy pět, byl určen záměrně, jelikož lichý počet nabízí neutrální odpověď a nenutí zaujmout vyhraněný postoj. Abychom zjistili vztah návštěvníků k produktům hradu Roštejn, byla v dotazníku zařazena otázka týkající se této památky a jejích produktů: „Na hradě Roštejn se nachází několik zajímavostí a je pořádáno množství akcí vyjádřete k nim, prosím, svůj vztah.“ Produkty, které Roštejn nabízí (prohlídka expozice hradu, hradní věž, „Hodokvas na Roštejně“, „CastleFest“, divadelní vystoupení „Ach ta něha našich dam“, divadelní festival „Z pohádky do pohádky“, „Středověké hry na hradě Roštejn“, „Šermířské dny“, „Roštejn jazz“), byly seřazeny do přehledné tabulky. U každé kategorie respondent odpověděl, zda navštívil či nenavštívil. V případě, že daný produkt hradu navštívil, hodnotil, zda považuje akci za zajímavou či nikoliv.

Všechny shromážděné údaje byly zpracovány tak, aby je bylo možno **analyzovat**. Nejprve bylo třeba získaný objem údajů zkontrolovat a upravit. Zkontrolována byla úplnost a čitelnost dotazníků. Následně proběhla logická kontrola, zkoumající, zda respondent odpovídal pravdivě. V případě, že dotazovaný nepochopil otázku, byla správná odpověď odvozena podle ostatních validních údajů v dotazníku.

Aby mohly být údaje analyzovány, musela být provedena klasifikace. Údaje byly rozříděny do jednotlivých kategorií. Podstatné je, že nula je rovněž považována za samostatnou třídu, protože i skutečnost, že zjišťovaný jev nenastal, má význam při analýze.

Následoval proces kódování, ve kterém byla slova převedena do symbolů tak, aby mohla být při zpracování údajů použita výpočetní technika. Každé variantě všech otázek dotazníku byl přiřazen číselný kód. Uzavřeným otázkám byl přiřazen kód podle jejich posloupnosti v dotazníku. U polootevřených otázek se zpočátku postupovalo stejným způsobem, pouze pro otevřené odpovědi těchto otázek musel být vytvořen seznam všech možných odpovědí (kódovník) a pak se každé odpovědi v dotazníku přiřadil číselný kód odpovědi na seznamu. V dotazníku jsou čtyři polootevřené otázky. U otázky: „Pokud trávíte dovolenou v mikroregionu Telčsko, jak dlouho zde hodláte zůstat?“, byly na základě

odpovědi respondentů vytvořeny následující odpovědi: 14 dní, 5 dní, 3 dny, kterým byly přiřazeny číselné kódy: 4, 5, 6. Pro otázku: „Jak jste se na dovolenou dopravil/-a?“, vznikly tři nové odpovědi: letadlo, autokaravan, motocykl. Letadlu byl přiřazen číselný kód 8, autokaravanu 9 a motocyklu číslo 7. Zde nebyla dodržena posloupnost z důvodu sjednocení kódů s otázkou: „Jaký dopravní prostředek jste použil/-a k cestě na toto místo?“. Pro tuto otázku se utvořila pouze jedna nová odpověď, a to motocykl, které byl přiřazen kód číslo 7. Pro otázku: „Informace o tomto místě jste získal/-a odkud?“, vznikly následující nové odpovědi: mapa, náhoda, kniha, výlet z dětství, kulturně historické znalosti. U této otázky byla při kódování rovněž dodržena posloupnost číselně navazující na předešlé odpovědi. V případě, že respondent odpověděl na otázku: „Navštívil/-a jste toto místo již někdy v minulosti?“, odpovědí „ano, navštěvuji toto místo pravidelně“, odpovídal ještě na otevřenou otázku: „Z jakého důvodu?“. Odpovědí na tuto otázku bylo mnoho, přestože nebyly slovně vyjádřeny stejně, často byl jejich význam téměř totožný, proto byly vytvořeny následující varianty, které pokryly škálu všech odpovědí: v blízkosti vlastním chatu/chalupu, atmosféra daného místa, krásná příroda, pracovní povinnosti v okolí, v blízkosti žije rodina či přátelé, festival „Prázdniny v Telči“ (tato odpověď byla uváděna respondenty, kteří byli tázáni v Telči). Na otevřené otázky: „Uveďte prosím trasu Vašeho aktuálního výletu – hlavní místa, která jste navštívili a která ještě dnes navštívíte.“, „Která místa jste v rámci Vaší současné dovolené již navštívil/-a?“, „Která místa ještě hodláte navštívit?“, vzniklo 107 odpovědí, kterým byla přidána čísla podle sledu, v jakém byly zapsány do kódovníku. Tyto odpovědi se pak v případě potřeby slučovaly či se vybíraly pouze varianty, které se vyskytly více než jednou či dvakrát.

Pro otázku, jejíž cílem bylo zjistit trasy, které výletníci/turisté nejčastěji využívají v rámci mikroregionu Telčsko, byla vypracována matice konektivity. Tato matice vyjadřuje četnost zmínek vazby mezi dvěma místy. Na jejím základě byly zakresleny respondenty nejčastěji zmiňované turistické cíle mikroregionu do mapy. Jednotlivá místa byla propojena čarami. Spojovací čáry byly rozděleny do pěti kategorií podle četnosti zmínek jednotlivých míst. V rámci první kategorie je tloušťka spojovací čáry 1 b. (vyznačena černě) a vyjadřuje vazby zmíněné maximálně devětkrát. V rámci druhé kategorie je tloušťka spojovací čáry 2,5 b. (vyznačena zeleně) a vyjadřuje vazby v rozsahu od desíti do dvaceti zmínek. V rámci třetí kategorie má spojovací čára tloušťku 4 b. (vyznačena modře) a vyjadřuje vazby zmíněné minimálně dvacet šestkrát a maximálně třicet čtyřikrát. Ve čtvrté kategorii má spojovací čára tloušťku 5,5 b. (vyznačena žlutě) a vyjadřuje vazby míst zmíněné třicet osmkrát a třicet

devětkrát. Pátá kategorie představuje tloušťku spojovací čáry 7 b. (vyznačena červeně) a vazby v rozsahu čtyřicet tři až padesát čtyři zmínek.

Připravená data byla zpracovávána pomocí výpočetní techniky. Prostřednictvím tabulkového procesoru Excelu byla vytvořena datová matice. Řádky této matice představují jednotlivé dotazníky a sloupce výčet jednotlivých otázek. Z této matice pak prostřednictvím funkce „Průvodce grafem“ a zejména pak funkcí „Kontingenční tabulka a graf“ byly vytvořeny tabulky a grafy, na jejichž základě byla data analyzována. Výsledky této analýzy jsou obsahem kapitoly 5. Výsledky.

4.2.2. Kvalitativní výzkum

Mnoho informací bylo získáno prostřednictvím řízených hovorů. Ty byly použity s cílem hlubšího pohledu na danou problematiku a získání informací, které nebyly dostupné ze sekundárních zdrojů.

Nejvíce informací poskytla kastelánka Zdena Vaníčková formou volného rozhovoru. Autorka tedy předem určila téma dotazování, ale průběh rozhovoru byl volný, pouze byl udržován v mezích stanoveného tématu. Prostřednictvím hovorů s kastelánkou byly získány zejména informace o úrovni spolupráce hradu Roštejn se zainteresovanými institucemi v oblasti cestovního ruchu. Další zjištěné informace se týkaly provozu hradu a péči o tuto památku. Jednalo se zejména o bližší specifikaci činnosti kastelánky, návštěvnosti památky, její propagace, informačních a průvodcovských služeb, zaměstnanců hradu a způsobu najímání průvodců. Jeden celý okruh hovoru se zabýval produkty hradu, tedy nabízenými službami a pořádanými akcemi na Roštejně. Doplňující informace k výše uvedené problematice poskytl zaměstnanec hradu Roštejn Karel Vaníček.

Informace ohledně vlastnictví a managementu hradu Roštejn poskytla zaměstnankyně MV Jihlava Františka Veselá, která byla do roku 2006 zástupkyní ředitele a pracuje v ekonomickém oddělení MV Jihlava. Při rozhovoru s paní Veselou měla autorka k dispozici specifický seznam otázek k prodiskutování. Tyto otázky se týkaly zejména vlastnických vztahů MV Jihlava, činnosti Muzea Vysočiny v Jihlavě, služeb, které poskytuje Roštejnu a správy dalších objektů muzeem.

Osobním rozhovorem se zaměstnankyněmi Turistického informačního centra v Telči byl zjišťován způsob, jakým informační centrum hrad Roštejn nabízí výletníkům/turistům a míra, s jakou je zde propagován.

5. Výsledky

V této kapitole jsou uvedeny výsledky autorčina výzkumu, tedy dotazníkového šetření a řízených hovorů. Průběh těchto šetření a způsob zpracování a analýzy takto získaných údajů je popsán v kapitole 4. Metodika.

5.1. Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník byl tvořen dvanácti otázkami zaměřenými na cíle diplomové práce a čtyřmi identifikačními otázkami. Výsledky identifikačních otázek jsou uvedeny v kapitole 4. Metodika, jelikož slouží pouze k charakteristice respondentů se kterými byl výzkum prováděn. Jednotlivé výsledky dotazníkového šetření jsou uspořádány podle dílčích cílů tohoto výzkumu.

5.1.1. Typ návštěvníka mikroregionu

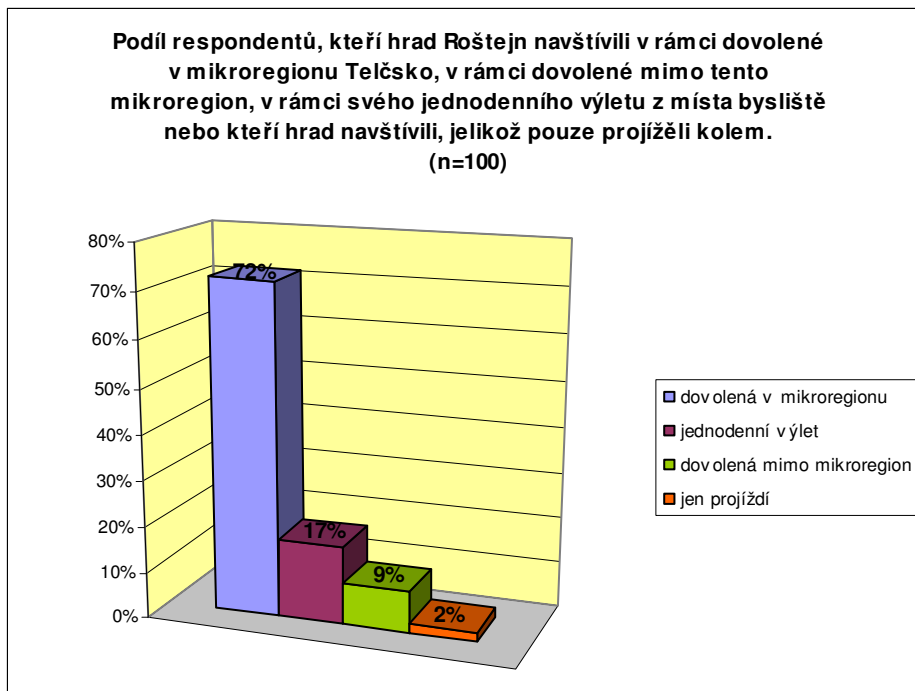
Snahou bylo zjistit, zda se jedná o návštěvníka či turistu a v případě turisty, zda tráví dovolenou v mikroregionu Telčsko či tento mikroregion navštívil pouze v rámci výletu. Jednotlivé výsledky šetření zachycují grafy 14 a 15.

Jak můžeme vidět v grafu 14, převážná většina respondentů (72 %) navštívila hrad Roštejn v rámci dovolené, kterou trávili v mikroregionu Telčsko. 17 % dotázaných přijelo na Roštejn z místa bydliště v rámci svého jednodenního výletu. V 9 % se jednalo o turisty, kteří byli během své dovolené ubytováni mimo telčský mikroregion. 2 % dotázaných navštívili hrad Roštejn, jelikož právě projížděli v jeho blízkosti, aniž by se původně jednalo o plánovanou návštěvu.

Z grafu 15 je patrné, že více než polovina respondentů navštívila Telč v rámci svého jednodenního výletu z místa bydliště. 26 % dotázaných, kteří navštívili Telč, bylo během své dovolené ubytováno mimo mikroregion Telčsko. 18 % respondentů dotazovaných v Telči tráví dovolenou v tomto mikroregionu. Procento respondentů, kteří navštívili Telč, protože projížděli kolem, je mizivé.

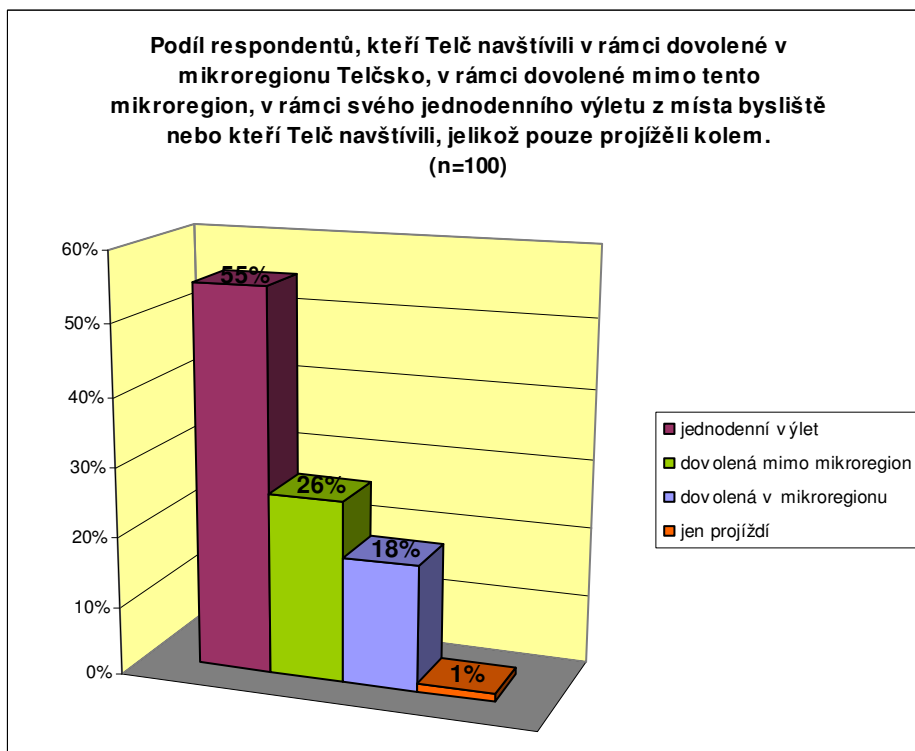
Jelikož třetí lokalitou dotazování byla ubytovací zařízení mikroregionu Telčsko, u všech respondentů se jednalo o turisty, kteří trávili dovolenou v tomto mikroregionu, proto tato otázka u této skupiny dotazování nebyla blíže analyzována.

Graf 14

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 15

Zdroj: dotazníkové šetření.

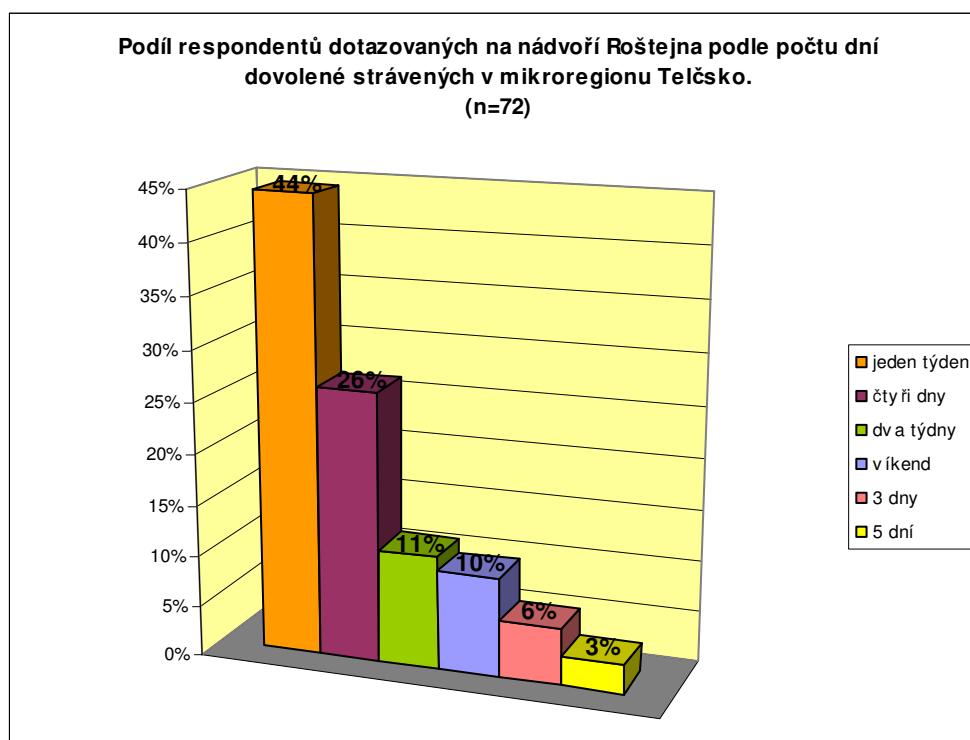
Dále bylo důležité zjistit, jak dlouho turista v mikroregionu Telčsko zůstává. Doba, kterou turista tráví v mikroregionu, je důležitá z hlediska služeb, kterých turista s prodlužující se dobou pobytu zpravidla užívá více.

Z grafu 16 je patrné, že téměř polovina (44 %) respondentů tázaných na hradě Roštejn stráví v mikroregionu Telčsko jeden týden. 26 % turistů zde dotázaných zůstává v tomto mikroregionu čtyři dny, 11 % respondentů dva týdny, 10 % víkend, 6 % 3 dny a 3 % dotázaných strávila v mikroregionu 5 dní.

Naopak, jak můžeme vidět z grafu 17, většina respondentů (61 %) dotazovaných v Telči, kteří tráví dovolenou v mikroregionu Telčsko, zde zůstává pouze na víkend, popřípadě na tři dny (17 %). Zbylé možnosti jsou zastoupeny pouze ze 6 %.

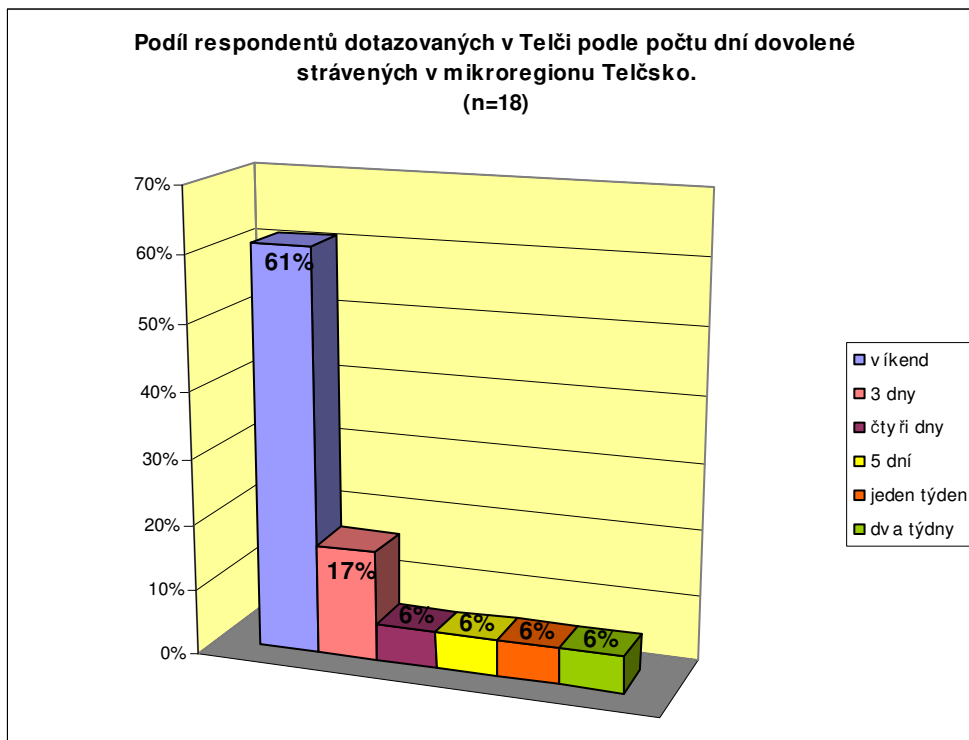
Respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu zde ve 48 % pobývají čtyři dny. Často se zde také ubytovávají na víkend (24 %) či jeden týden (22 %). Pouze 2 % dotázaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko zde zůstávají na dva týdny. Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních tohoto mikroregionu zachycuje graf 18.

Graf 16

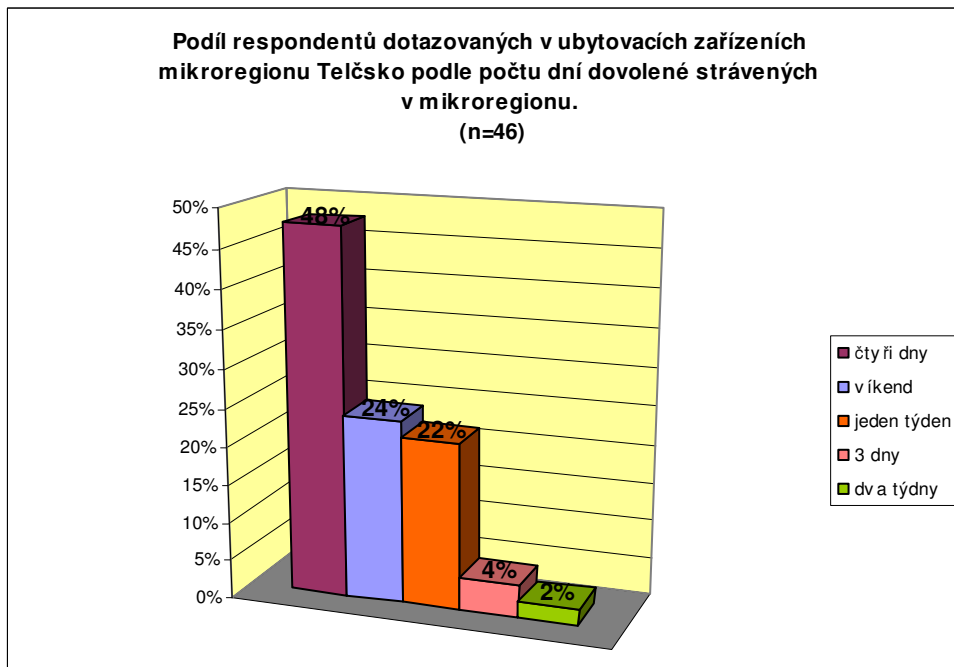
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 17

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 18

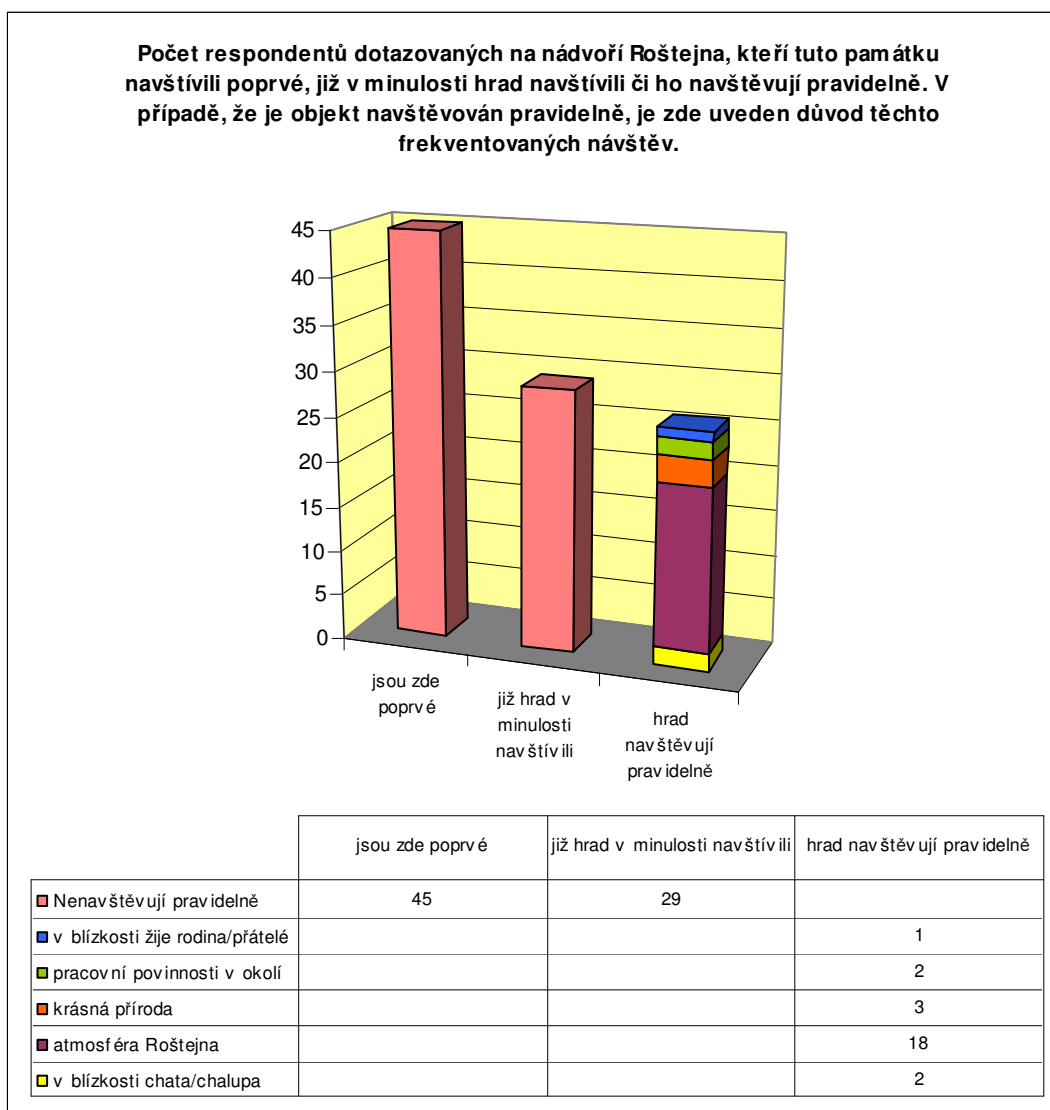

Zdroj: dotazníkové šetření.

Bylo také třeba zjistit, zda se jedná o nového „zákazníka“ mikroregionu či loajálního výletníka/turistu, který se do mikroregionu vrací. V případě, že se návštěvník vrací, je důležité znát příčinu.

Jak je patrné i z grafu 19, hrad Roštejn pravidelně navštěvuje 26 zde dotázaných respondentů. Více než polovina z nich uvedla důvod pravidelné návštěvy atmosféru hradu Roštejn. Tři dotázaní navštěvují Roštejn pravidelně kvůli krásné přírodě, dva z důvodu pracovních povinností v okolí. Rovněž dva respondenti uvedli důvod pravidelných návštěv této památky vlastnictví chaty či chalupy v blízkosti hradu. Jeden dotázaný uvedl, že hrad Roštejn navštěvuje pravidelně, jelikož v blízkosti žije rodina a přátelé. 29 respondentů navštívilo hrad již poněkolkáté a téměř polovina dotázaných (45) byla na Roštejně poprvé.

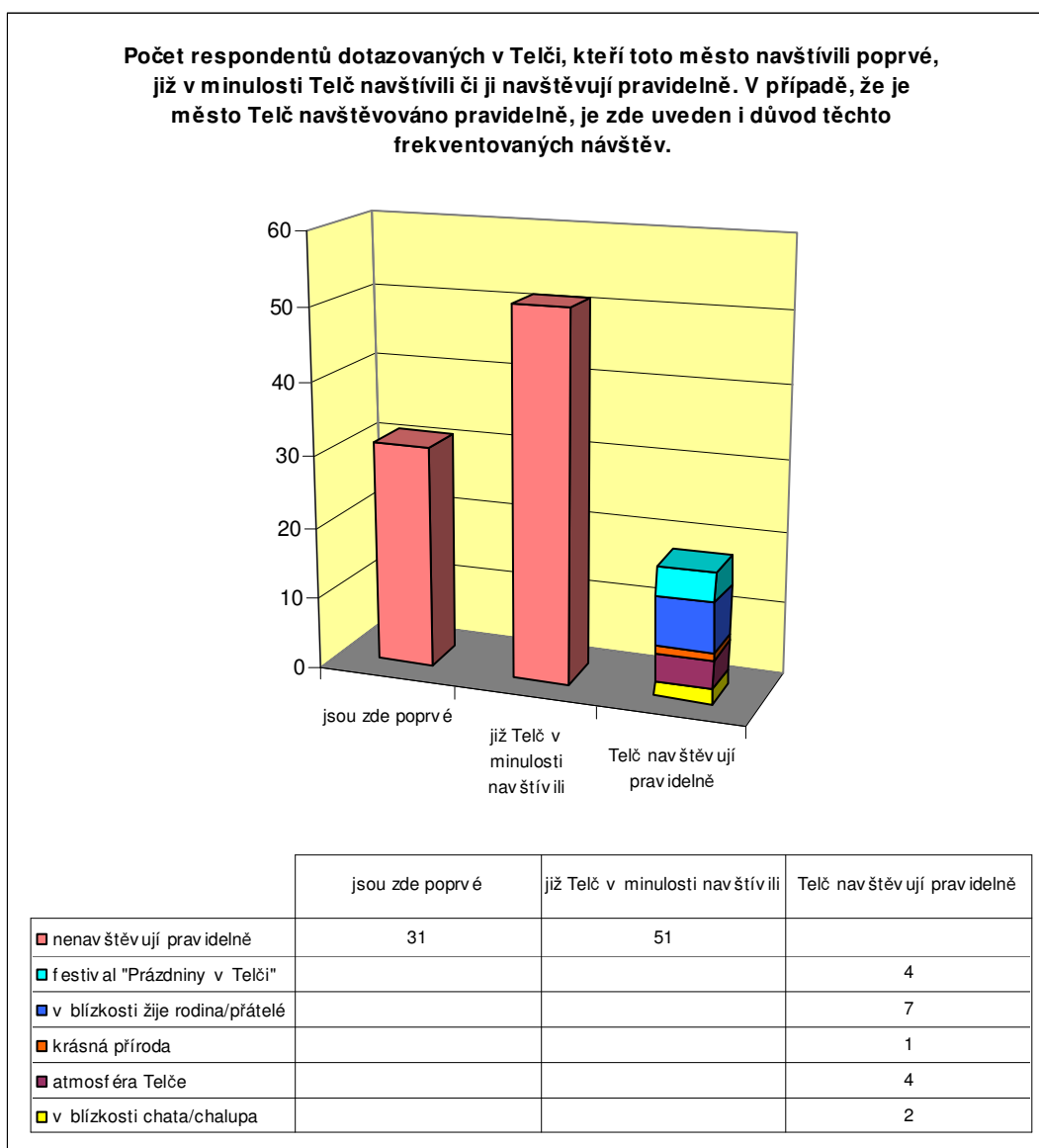
Graf 19

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 20 znázorňuje počet respondentů dotazovaných v Telči podle frekvence jejich návštěvy tohoto místa. 18 respondentů navštěvuje Telč pravidelně. 7 z těchto respondentů navštěvuje toto město pravidelně, jelikož v blízkosti žije rodina či přátelé. Festival „Prázdniny v Telči“ a atmosféru tohoto města uvedli jako důvod pravidelných návštěv čtyři dotázaní. Dva z respondentů navštěvují Telč pravidelně jelikož mají v blízkosti chatu či chalupu a jeden z dotázaných uvedl jako důvod pravidelné návštěvy krásnou přírodu v okolí města. Více než polovina respondentů (51) již Telč v minulosti navštívila. 31 dotázaných navštívilo Telč poprvé.

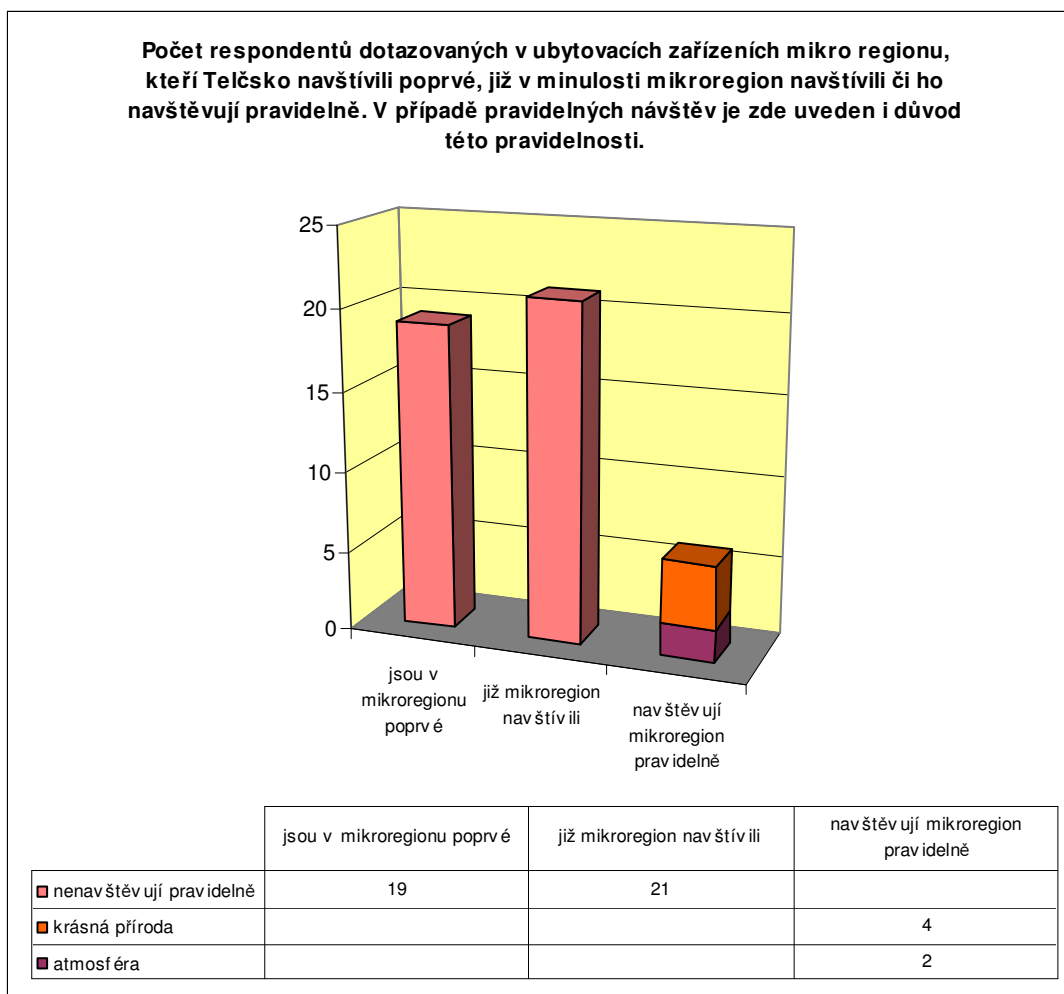
Graf 20

Zdroj: dotazníkové šetření.

Z grafu 21 je patrné, že pouze 6 respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko tento mikroregion navštěvuje pravidelně. Čtyři dotázaní uvedli důvod pravidelné návštěvy tohoto mikroregionu krásnou přírodu a dva z respondentů uvedli jako důvod atmosféru místa. 21 respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko tento mikroregion již v minulosti navštívilo, 19 dotázaných zde bylo poprvé.

Graf 21

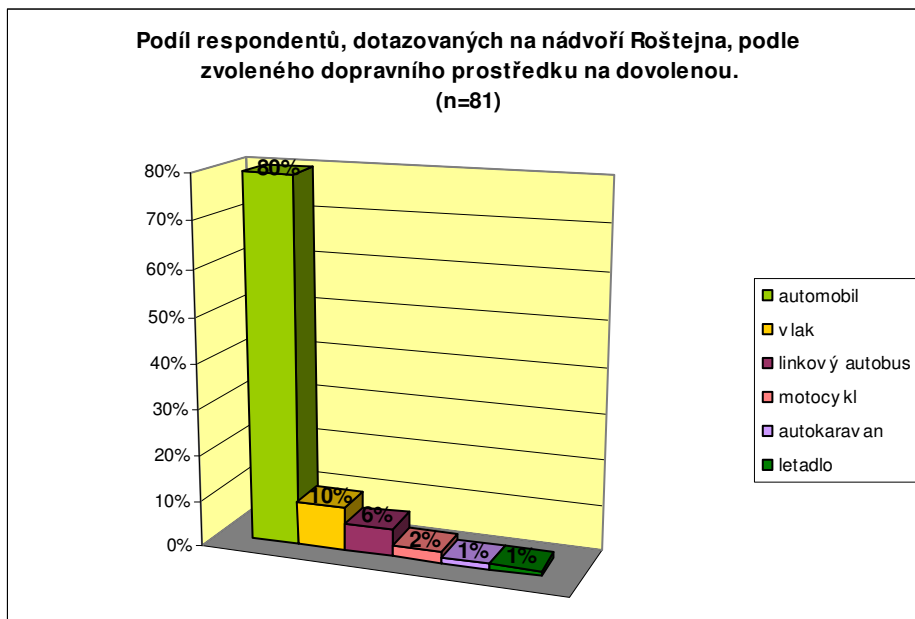

Zdroj: dotazníkové šetření.

Typ turisty nám pomáhá určit také způsob, jakým se na dovolenou dopravil. Zvolený dopravní prostředek ovlivňuje chování výletníka/turisty, jeho preference, motivy a rovněž i místa, která během svého volného času navštíví.

Jak můžeme vidět v grafu 22, převážná většina (80 %) respondentů dotazovaných na hradě Roštejn použila jako dopravní prostředek na dovolenou automobil. V menší míře využili respondenti vlak (10 %) a linkový autobus (6 %). Ostatní způsoby dopravy na dovolenou nebyly téměř využívány.

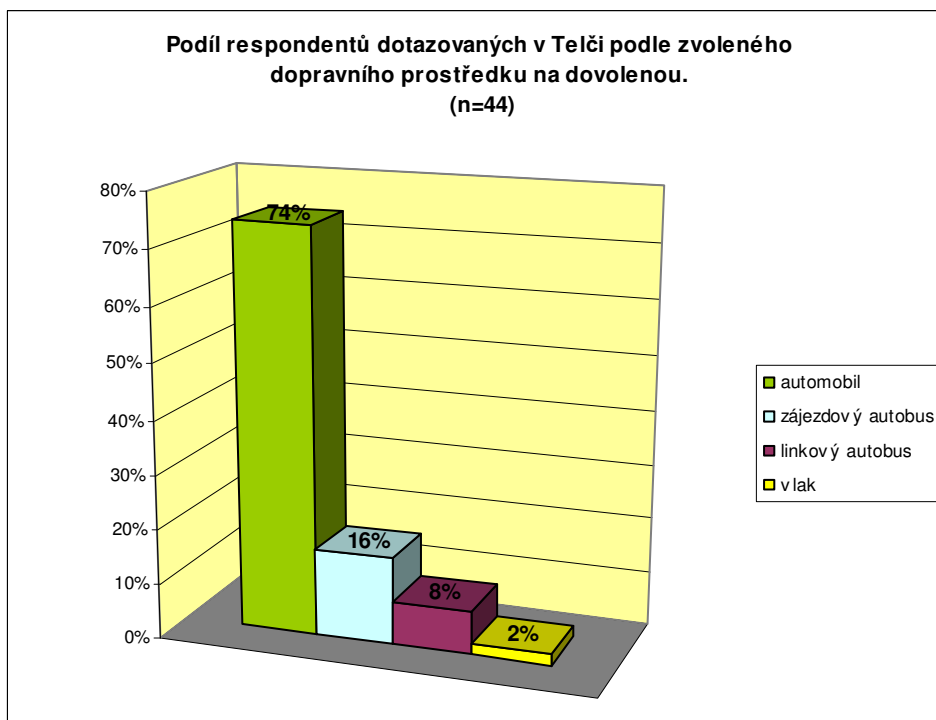
Graf 22

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 23 znázorňuje podíl respondentů dotazovaných v Telči podle zvoleného dopravního prostředku, který použili pro cestu na dovolenou. 74 % dotázaných přijelo na dovolenou automobilem, 16 % zájezdovým autobusem, 8 % linkovým autobusem a 2 % respondentů přijela vlakem.

Graf 23

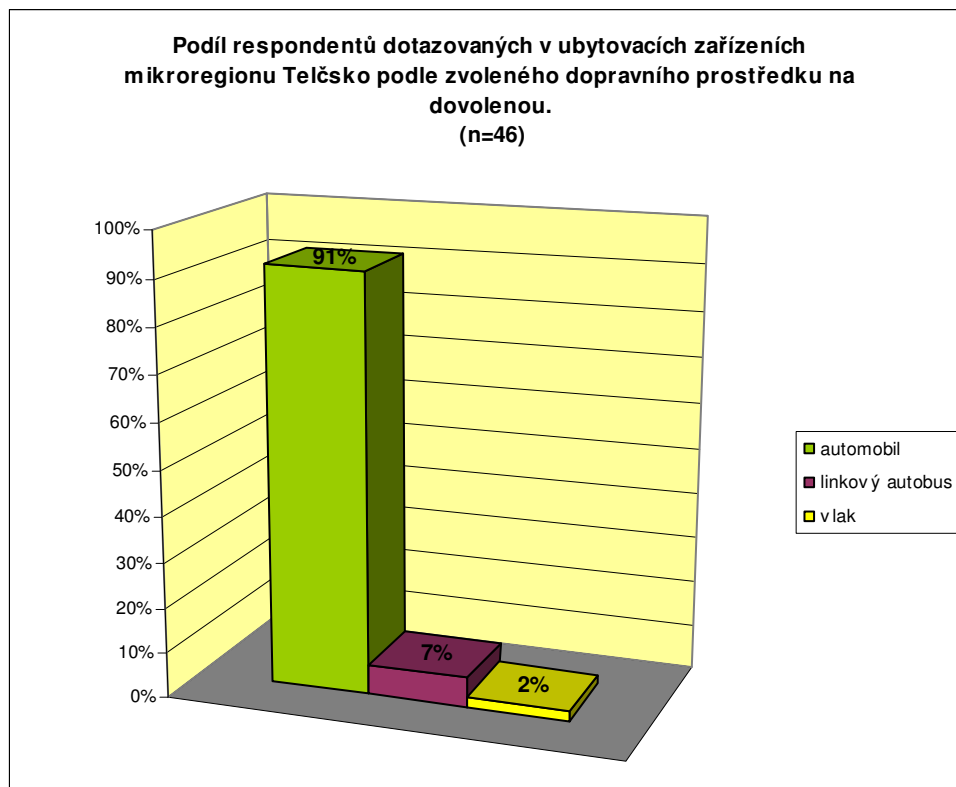

Zdroj: dotazníkové šetření.

Z grafu 24 je patrné, že téměř všichni (91 %) dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko použili pro cestu na dovolenou automobil. Z ostatních dopravních prostředků byl využit pouze linkový autobus (7 %) a vlak (2 %).

Graf 24

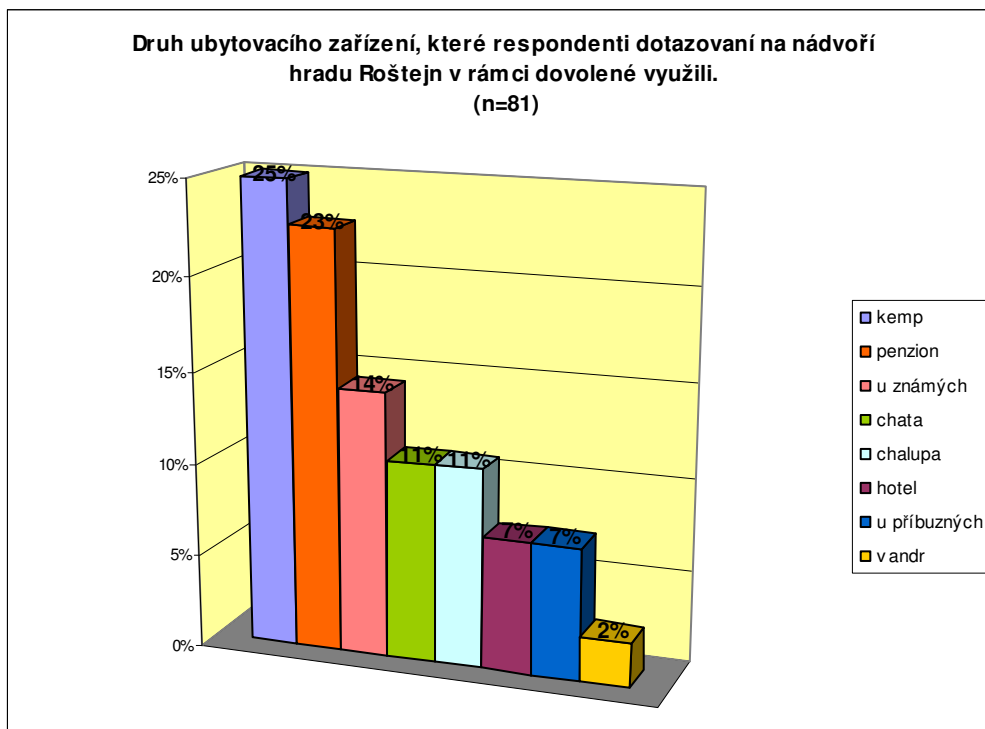
Zdroj: dotazníkové šetření.

Určit typ turisty napomáhá i zjištění, jaká ubytovací zařízení respondent využívá. S tím následně souvisí i možnost propagace památky v daném místě.

Jak můžeme vidět v grafu 25, nejvíce respondentů dotazovaných na hradě Roštejn bylo ubytováno v kempu (25 %) a v penzionu (23 %). 14 % respondentů přenocovalo u známých. Chata, stejně jako chalupa, byla pro ubytování využita v 11 %. 7 % dotázaných bylo ubytováno v hotelu a rovněž 7 % respondentů nocovalo u příbuzných. 2 % respondentů byla na vandru, tedy spala „pod širákem“.

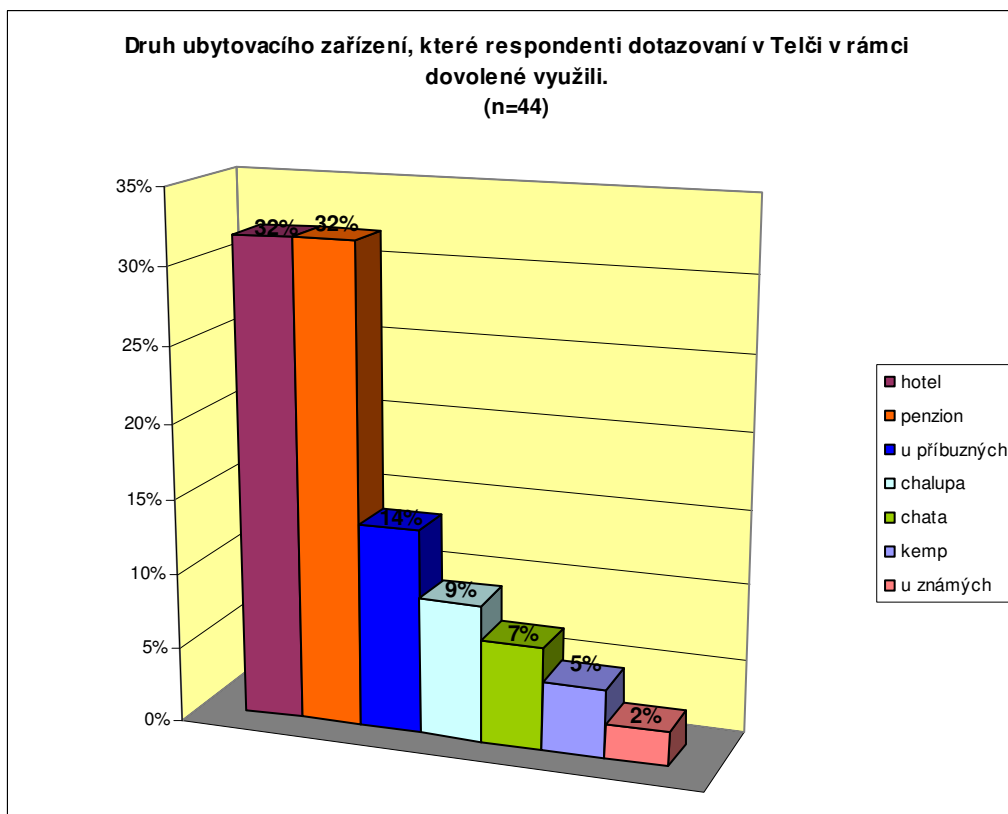
Z grafu 26 je patrné, že turisté dotazovaní v Telči nejvíce pro ubytování využívají penzion a hotel. Oba typy těchto ubytovacích zařízení jsou zastoupeny stejným podílem, tedy 32 %. 14 % respondentů nocovalo u příbuzných, 9 % na chalupě, 7 % na chatě a 5 % dotázaných bylo ubytováno v kempu. Nejméně (2 %) respondentů dotazovaných v Telči nocovalo u známých.

Graf 25

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 26

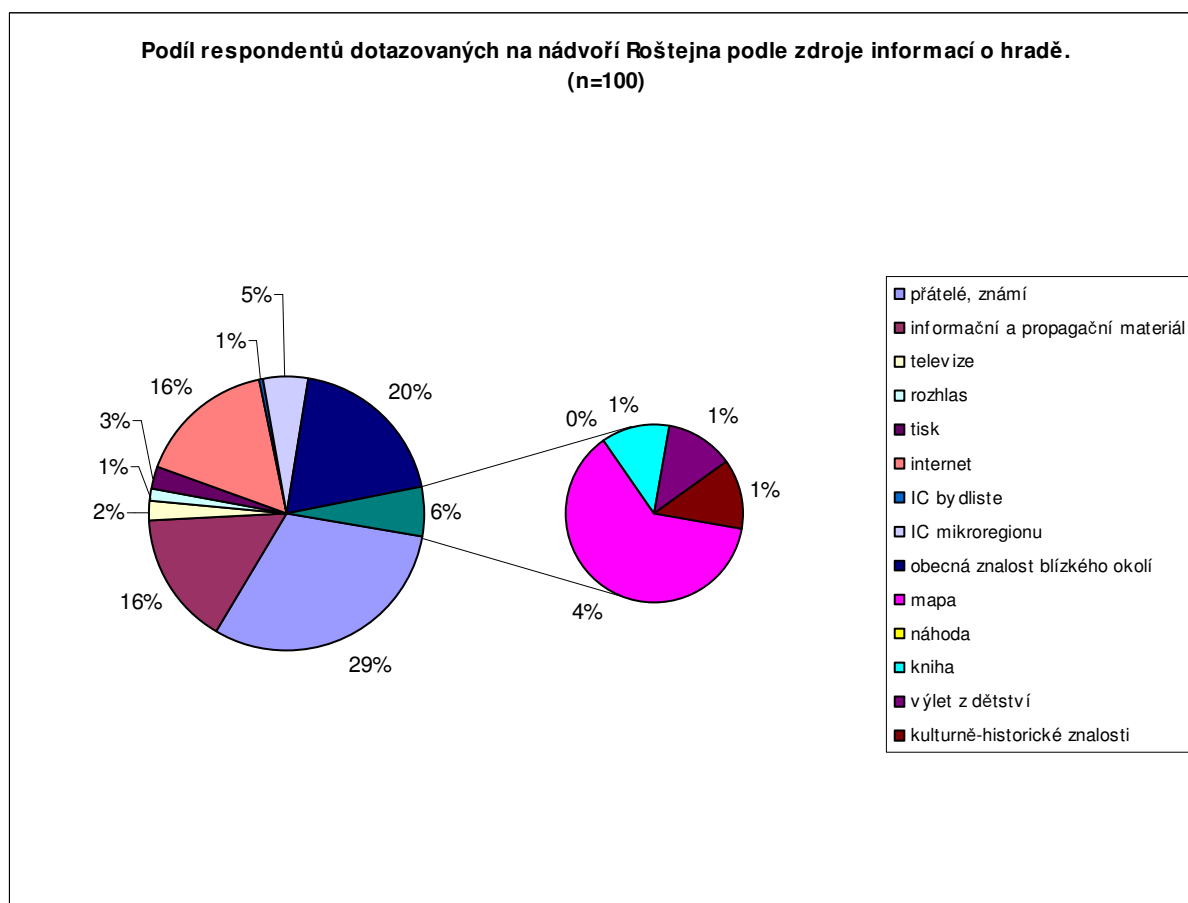
Zdroj: dotazníkové šetření.

Jelikož třetí oblast dotazování probíhala v ubytovacích zařízeních, které byly záměrně vybrány, nelze zastoupení jednotlivých typů ubytovacích zařízení dále analyzovat. Podíl turistů podle ubytovacích zařízení, ve kterých byli dotazováni, je zachycen v grafu 9 v kapitole 4. Metodika.

Způsob, jakým návštěvník získává informace, je také důležitý pro poznání „zákazníka“ mikroregionu Telčsko. Toto zjištění nám rovněž poukazuje na nejvýznamnější média, kterými jsou výletníci/turisté mikroregionu Telčsko nejvíce ovlivněny a které by tedy měly být přednostně pro komunikaci se „zákazníkem“ mikroregionu voleny.

Graf 27 znázorňuje podíl respondentů dotazovaných na nádvoří hradu Roštejn podle zdroje informací o této památce. Jak z tohoto grafu vyplývá, nejvíce respondentů se o Roštejn dozvědělo od přátel a známých (29 %). 20 % dotázaných odpovědělo, že hrad obecně znají, jelikož žijí v jeho blízkém okolí. Důležitým zdrojem informací o Roštejně jsou rovněž informační a propagační materiály a internet. Oba tyto zdroje byly zastoupeny ze 16 %.

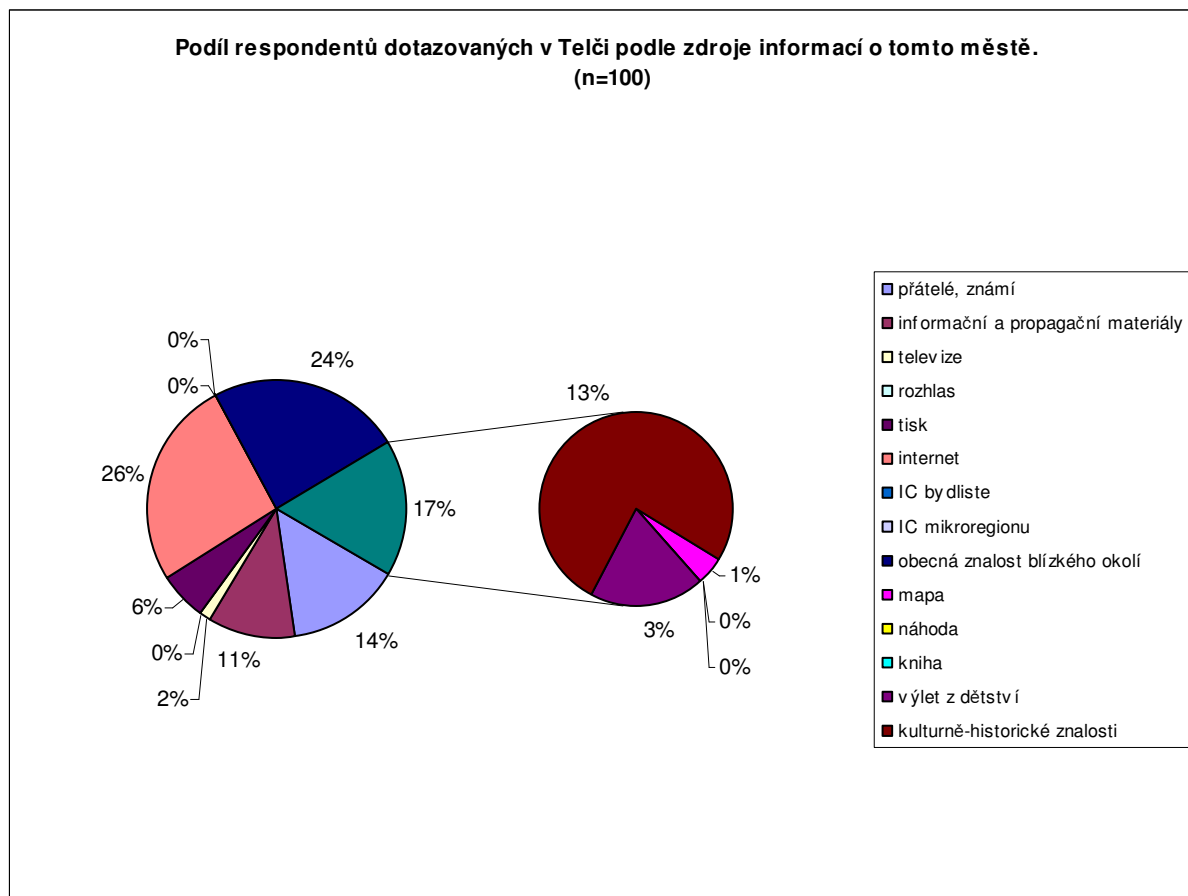
Graf 27

Zdroj: dotazníkové šetření.

Jak je patrné z grafu 28, nejvíce respondentů dotazovaných v Telči se o tomto městě dozvědělo z internetu (26 %). 24 % dotázaných město zná, jelikož žijí v jeho blízkém okolí. Poměrně významným zdrojem informací o tomto městě jsou přátelé a známí respondentů, jelikož 14 % dotázaných se o Telči dozvědělo jejich přičiněním.

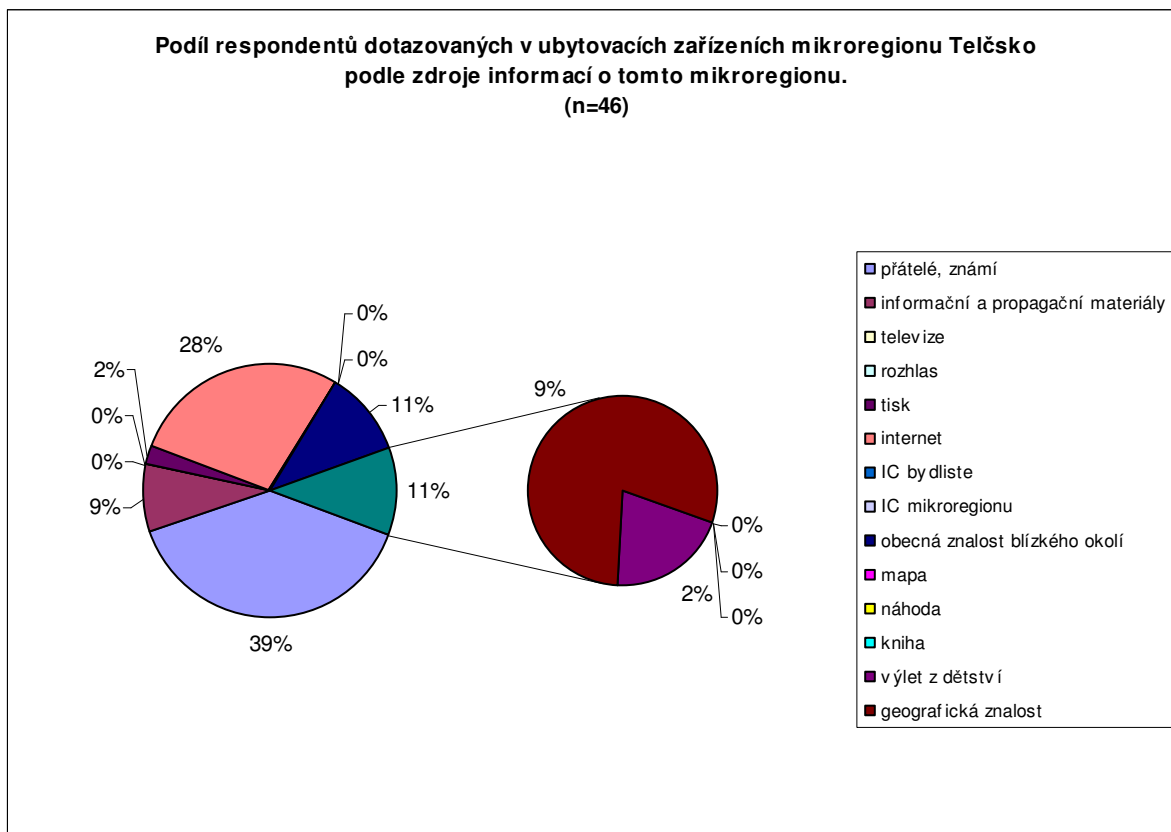
Graf 28

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 29 zachycuje podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle zdrojů informací o tomto mikroregionu. Jak můžeme vidět, nejvýznamnějším zdrojem informací jsou pro tyto respondenty přátelé a známí (39 %). Poměrně vysoké zastoupení zde má i internet, jelikož se o Telčsku z internetu dozvědělo 26 % respondentů.

Graf 29

Zdroj: dotazníkové šetření.

5.1.2. Pohyb návštěvníka v mikroregionu

Dalším cílem dotazníkového šetření bylo zjistit pohyb výletníků a turistů v rámci mikroregionu Telčsko a určit tak hlavní cílová místa a trasy cestovního ruchu dané oblasti. K tomuto dílčímu cíli se vztahovaly dvě otázky dotazníku, které jsou blíže specifikovány v kapitole 4. Metodika.

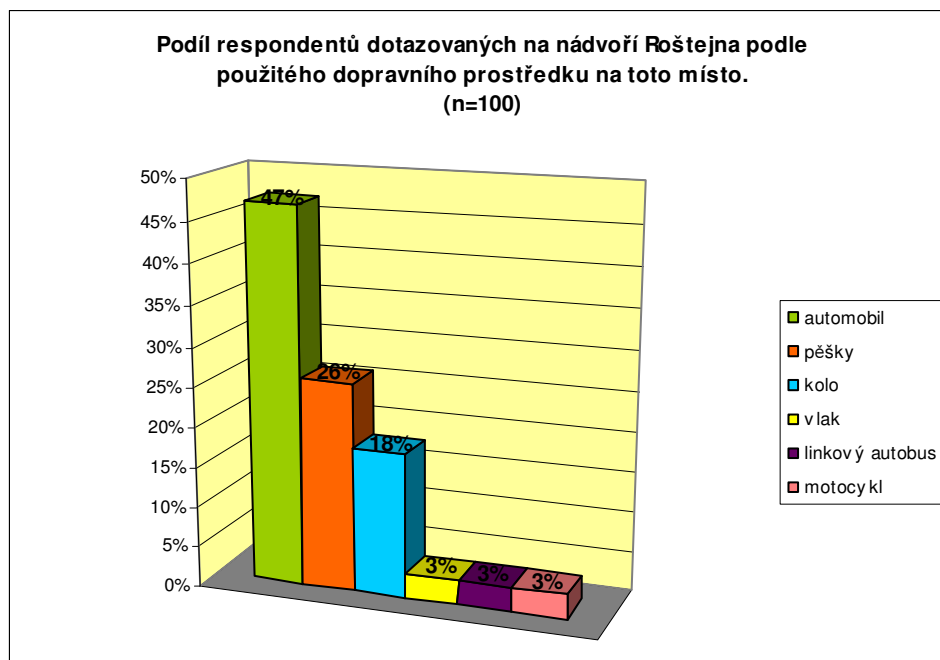
Dotazníkovým šetřením byl zjišťován druh dopravního prostředku, který výletník/turista používá při pohybu v rámci mikroregionu Telčsko. Jak vyplývá z grafu 30, téměř polovina respondentů dotazovaných na hradě Roštejn použila pro cestu na toto místo automobil. Pěšky na hrad přišlo 26 % respondentů a 18 % přijelo na kole. Vlák, linkový autobus a motocykl uvedly jako dopravní prostředek pro cestu na Roštejn 3 % respondentů.

Jak je patrné z grafu 31, většina respondentů (71 %) dotazovaných v Telči se do tohoto města dopravila vlastním automobilem. Linkový autobus a zájezdový autobus uvedlo jako dopravní prostředek 11 % respondentů dotazovaných v Telči.

Graf 32 znázorňuje podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle zvoleného dopravního prostředku pro pohyb v rámci tohoto

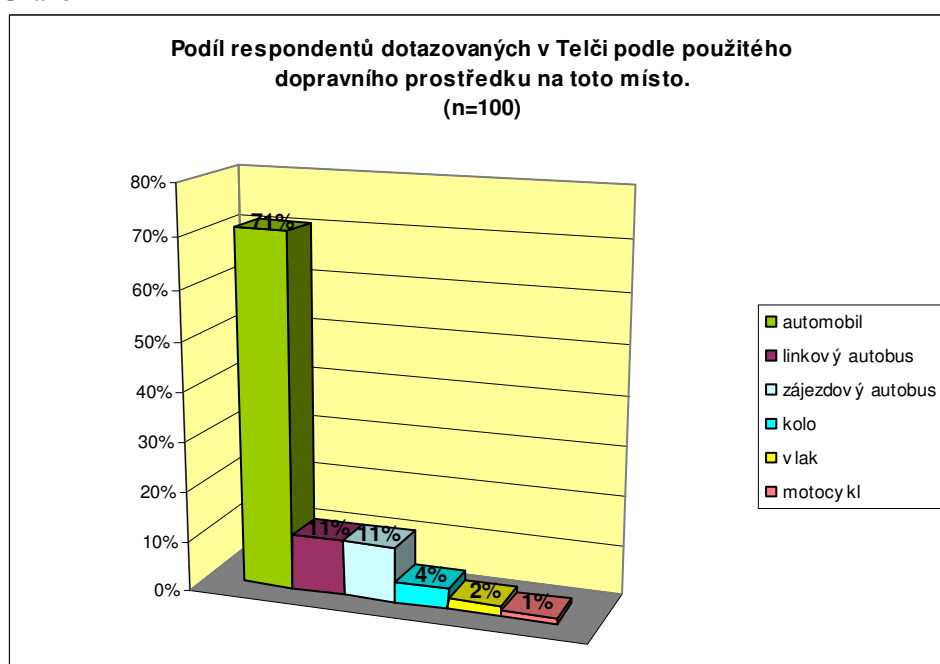
mikroregionu. Jak z tohoto grafu vyplývá, nejvíce je využíván automobil (43 %) a kolo (35 %). 22 % dotázaných dává přednost pěší turistice.

Graf 30

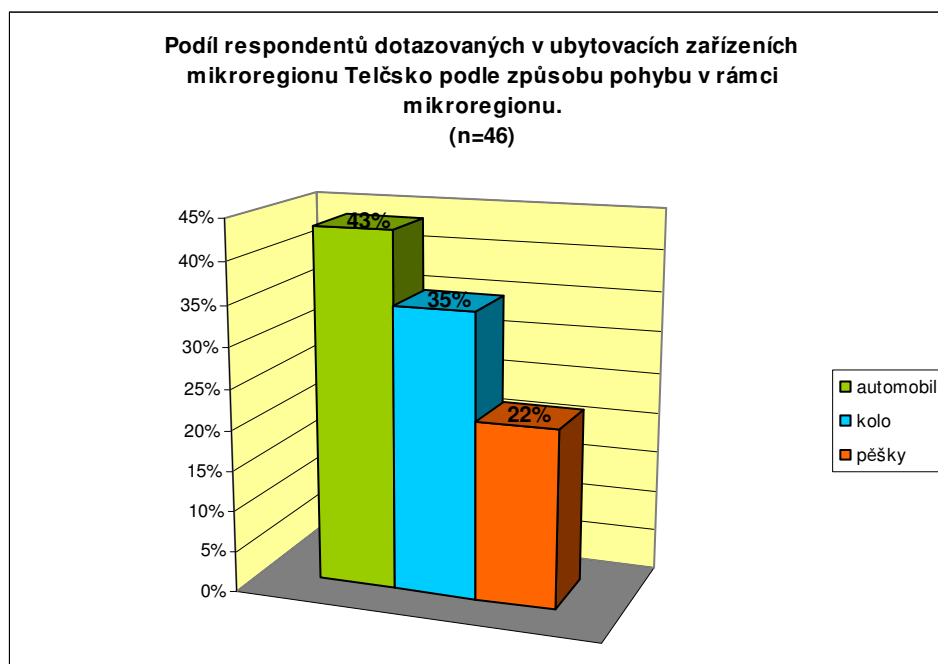
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 31

Zdroj: dotazníkové šetření.

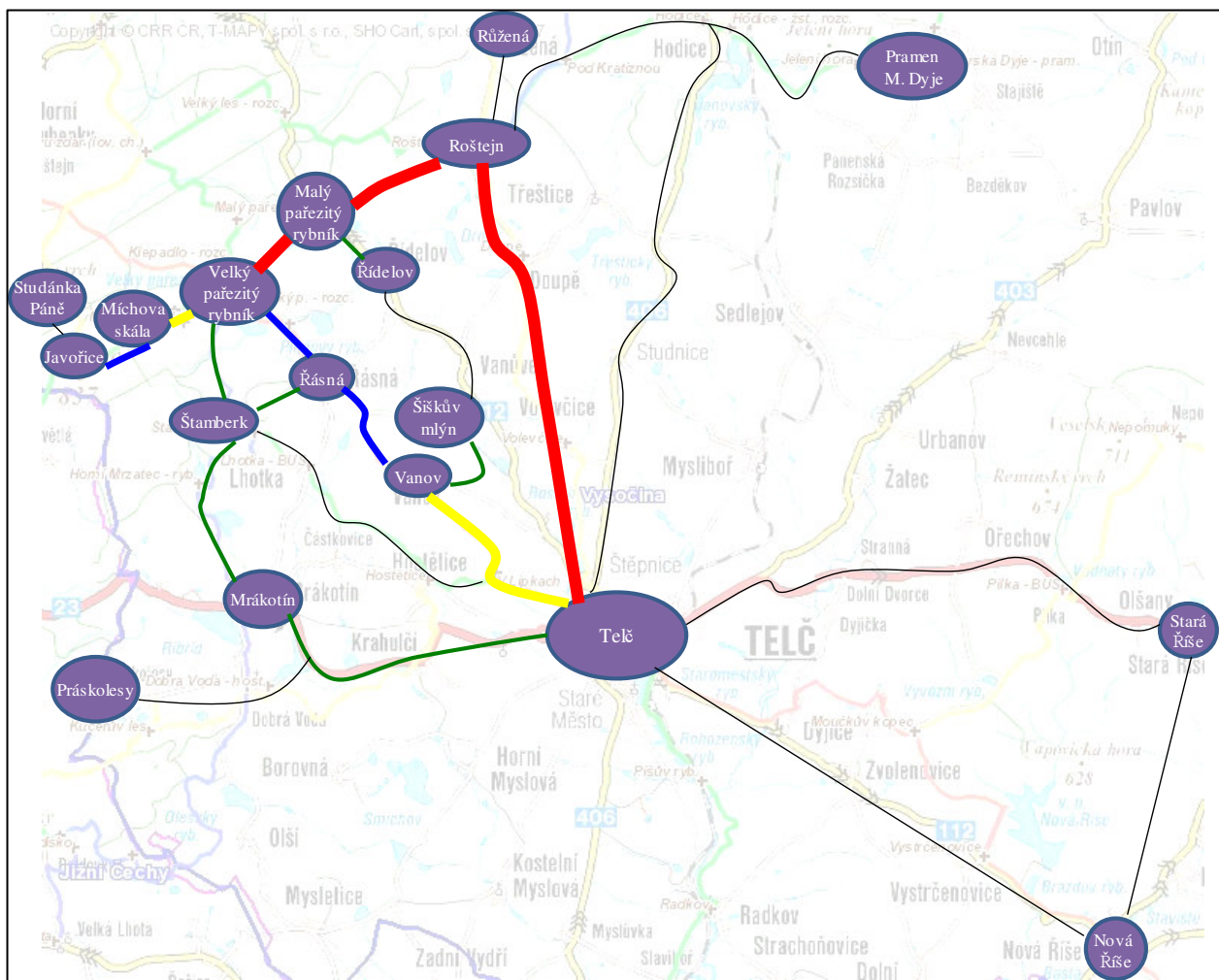
Graf 32

Zdroj: dotazníkové šetření.

Obrázek 1 zachycuje trasy výletu, které respondenti dotazovaní ve všech třech lokalitách realizace dotazníkového šetření v den dotazování absolvovali. Tloušťka spojovací čáry vyjadřuje vyšší počet zmínek vazeb jednotlivých turistických cílů. Z důvodu větší přehlednosti jsou tyto spojovací čáry odlišeny také barevně. Počet zmínek, které jednotlivé spojovací čáry představují, a způsob vytvoření mapy je blíže specifikován v kapitole 4. Metodika. Jak z obrázku vyplývá, nejčastější trasou respondentů je Velký pařezitý rybník – Malý pařezitý rybník – Roštejn – Telč (vyznačeno červeně). Tato trasa je často prodlužována cestami z Velkého pařezitého rybníka na Míchovu skálu a z Telče do Vanova (vyznačeno žlutě). Jako další možnost absolvovali respondenti okruh tvořený následující trasou: Telč – Vanov – Řásná – Velký pařezitý rybník (jelikož se v jeho blízkosti nachází Javořice a Míchova skála, často turisté zachází i k těmto přírodním atraktivitám a následně pokračují v turistickém okruhu) – Malý pařezitý rybník – Roštejn – Telč. (Na obrázku je daný okruh tvořen červenou, žlutou a modrou čarou).

Obrázek 1 Trasy výletu respondentů dotazovaných ve všech třech lokalitách realizace dotazníkového šetření. (n=246)

Zdroj: dotazníkové šetření.

5.1.3. Postavení hradu Roštejn v systému atraktivit CR

Čtyři otázky dotazníku se vztahovaly k postavení hradu Roštejn v systému atraktivit cestovního ruchu. Cílem bylo zjistit zda výletníci/turisté přijíždí do mikroregionu pouze za účelem návštěvy zkoumané památky, či zda navštěvují i jiná místa. V případě, že navštěvují i jiné atraktivity bylo důležité zjistit konkrétně jaké.

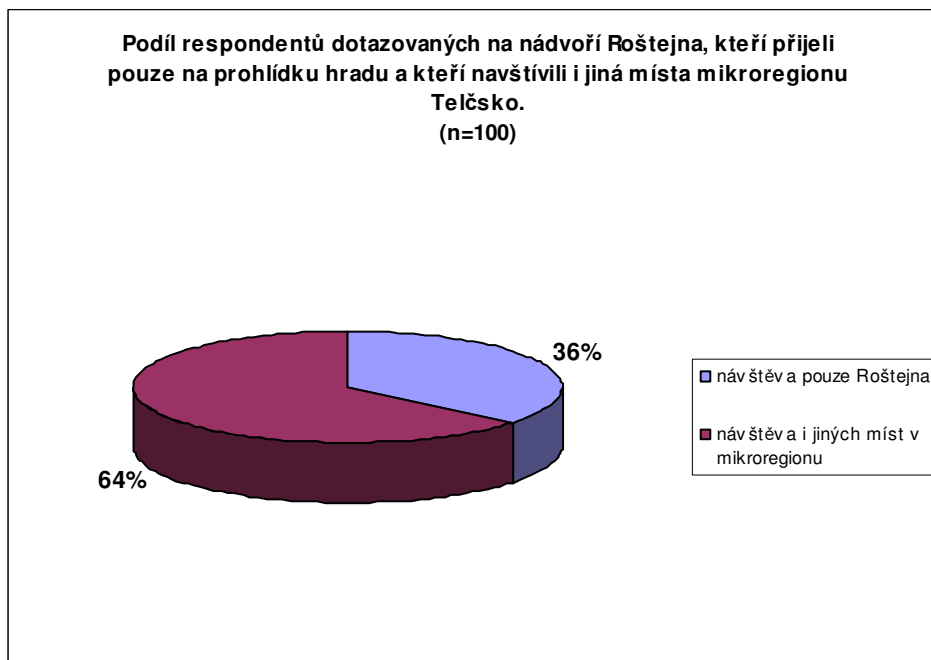
Podíl respondentů, kteří přijeli pouze na prohlídku hradu Roštejn a kteří navštívili i jiná turistická místa mikroregionu Telčsko, je zachycen v grafu 33. Jak je z grafu patrné, více než dvě třetiny respondentů navštívily kromě Roštejna i jiná turistická místa mikroregionu.

Naopak tomu bylo u respondentů tázaných v Telči, kdy zhruba jedna třetina dotázaných přijela pouze do Telče, což je patrné i z grafu 34.

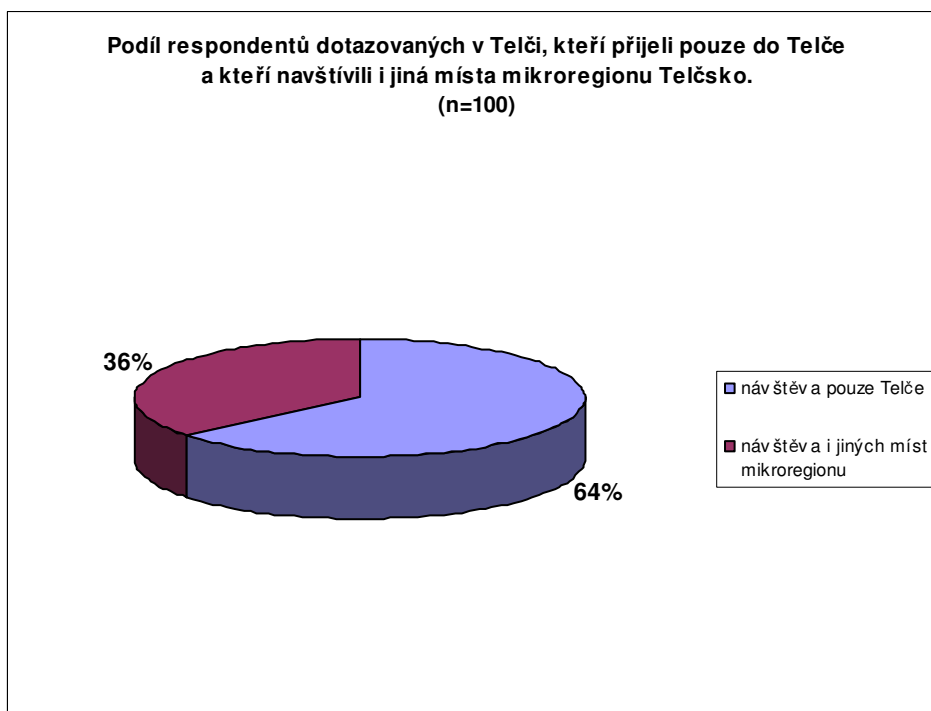
Jelikož dotazníkové šetření v ubytovacích zařízeních nebylo prováděno přímo v místě určité turistické atraktivity, nemohla být otázka vztahující se k této odpovědi respondentům pokládána. Proto zde pro skupinu ubytovacích zařízení není uveden graf.

Graf 33

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 34

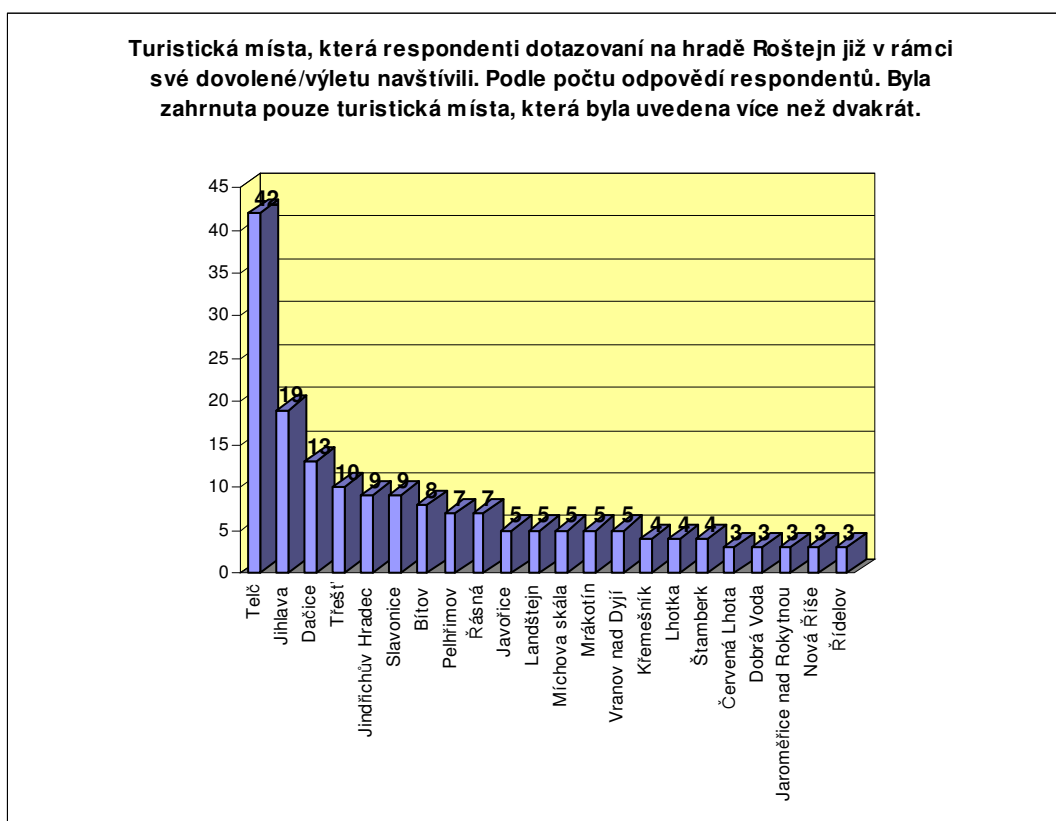

Zdroj: dotazníkové šetření.

Bylo třeba zjistit, jaká místa již respondenti navštívili kromě turistického místa, kde byli v rámci dotazníkového šetření tázáni. Nemuselo se nutně jednat pouze o turistické cíle v rámci mikroregionu Telčsko.

Graf 35 zachycuje nejčastěji uváděná místa, která respondenti dotazovaní na nádvoří Roštejna již v rámci dané dovolené navštívili. Téměř polovina respondentů uvedla Telč. 19 dotázaných navštívilo Jihlavu, 13 Dačice a 10 dotázaných již před prohlídkou hradu navštívilo Třešť.

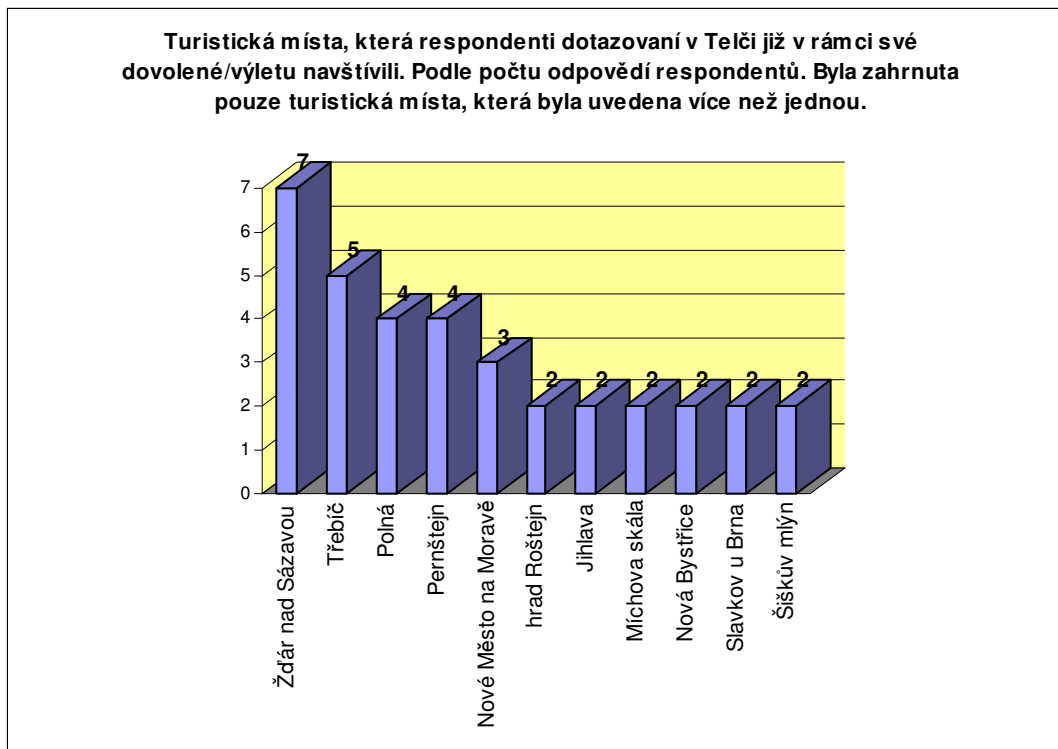
Graf 35

Zdroj: dotazníkové šetření.

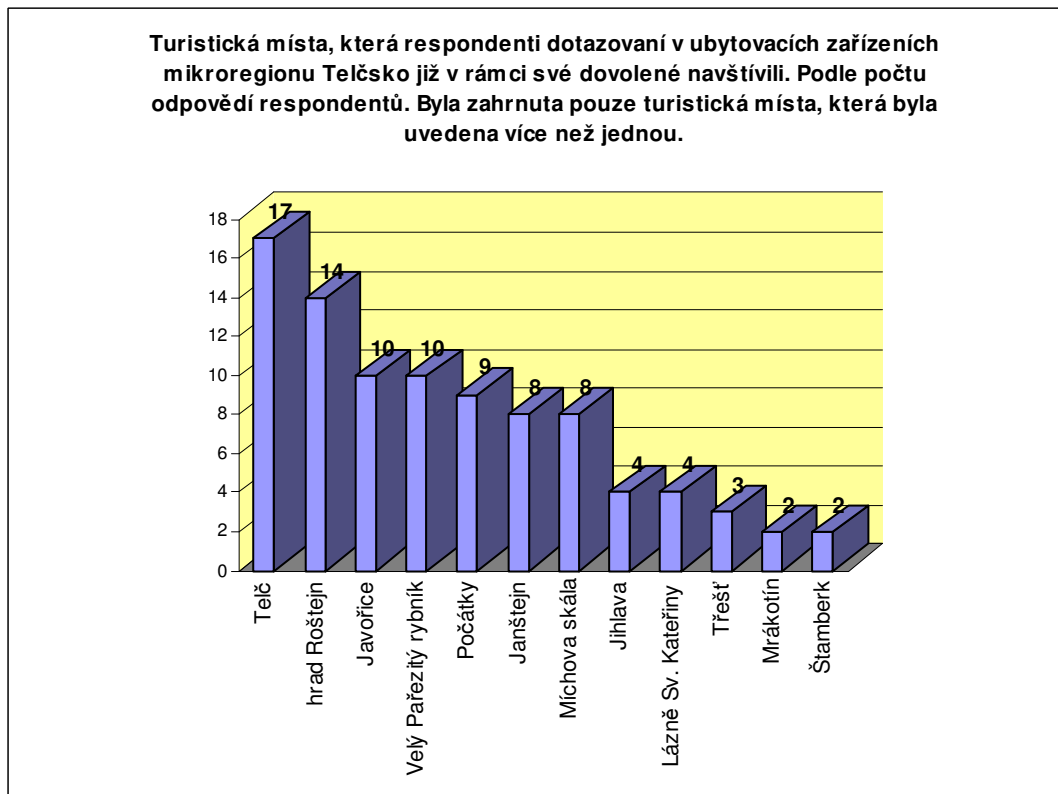
Graf 36 znázorňuje turistické atraktivity, které respondenti dotazovaní v Telči před návštěvou tohoto města navštívili. Nejčastěji (sedmkrát) byl uveden Žďár nad Sázavou, následovala Třebíč (pětkrát), hrad Pernštejn a Polná (čtyřikrát). Hrad Roštejn navštívili před příjezdem do Telče dva respondenti.

Graf 36

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 37

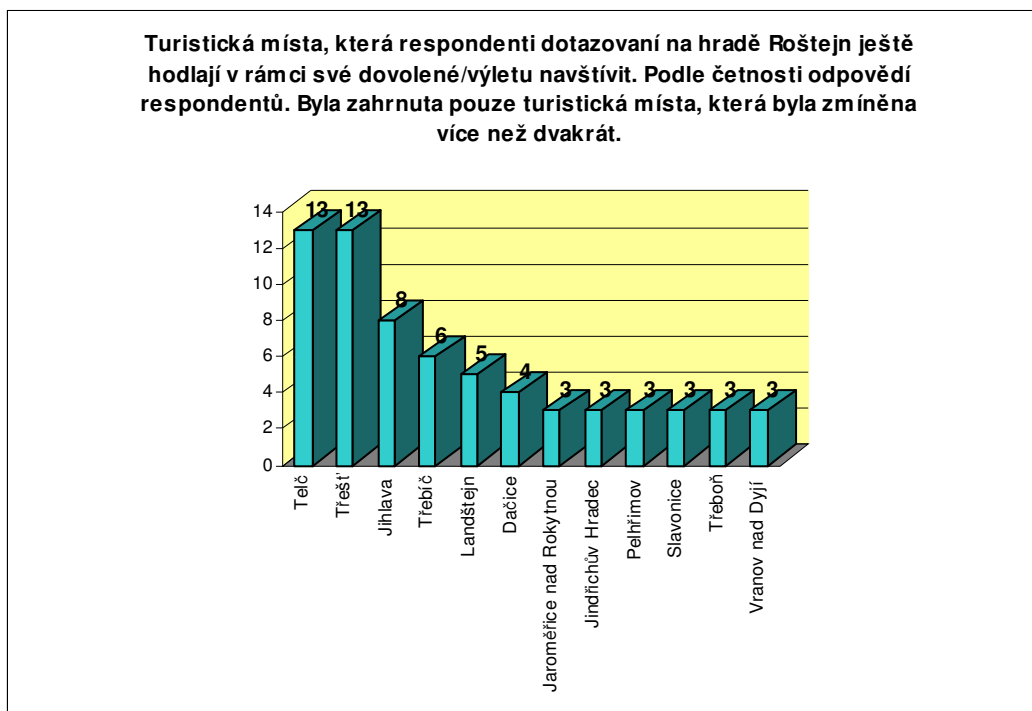
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 37 znázorňuje turistická místa, která respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko již v rámci své dovolené navštívili. Jak je z grafu patrné, nejvíce respondentů (17) již v rámci dané dovolené navštívilo Telč. Téměř jedna třetina dotázaných během této dovolené navštívila hrad Roštejn. 10 dotázaných uvedlo, že již navštívili Velký pařezitý rybník a Javořici. Dále respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu uváděli, že během dané dovolené navštívili Počátky, Míchovu skálu, Janštejn, Jihlavu, Lázně Sv. Kateřiny, Třešť, Mrákotín a zříceninu Štamberk.

Důležité bylo rovněž poznat místa, která ještě výletníci/turisté během dovolené nenavštívili, ale jejich návštěvu mají v plánu. Opět jsou v grafech zachycena i turistická místa, která nejsou součástí mikroregionu Telčsko.

Graf 38 zachycuje nejčastěji uváděné turistické cíle, které respondenti dotazovaní na nádvoří Roštejna plánují během dané dovolené navštívit. Nejčastěji byla zmíněna města Telč a Třešť. Obě tato města byla respondenty uvedena třináctkrát. Osm dotázaných plánuje navštívit město Jihlavu.

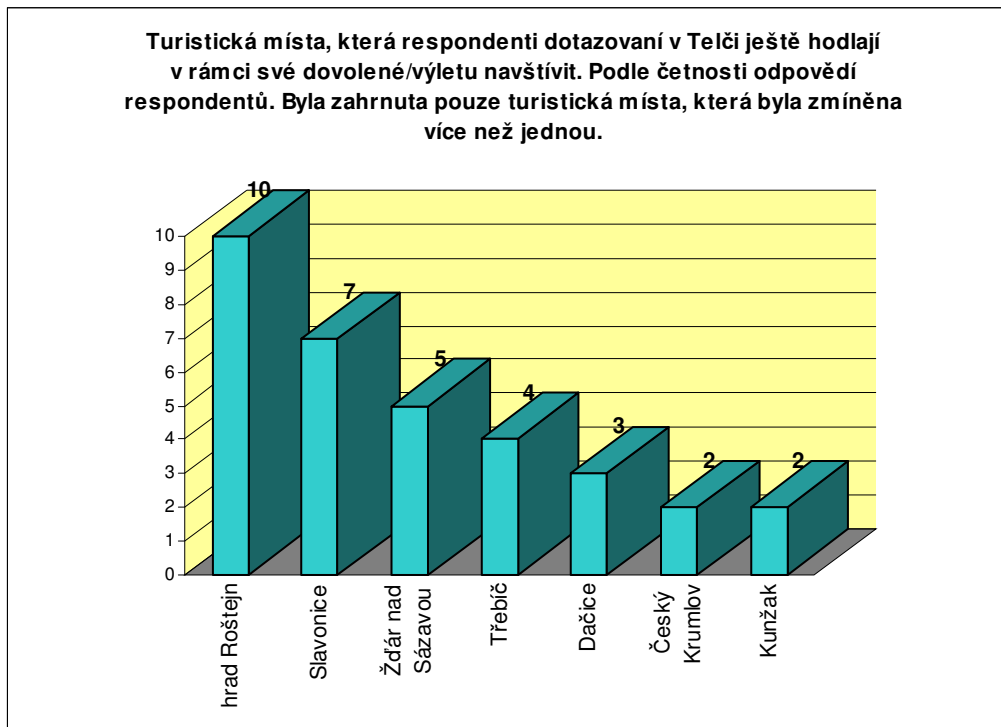
Graf 38

Zdroj: dotazníkové šetření.

Jak vyplývá z grafu 39, nejvíce respondentů (10) dotazovaných v Telči plánuje během dané dovolené navštívit hrad Roštejn. Sedm dotázaných se chystá do Slavonic, pět do Žďáru nad Sázavou a čtyři do Třebíče. Dále zde byly zmíněny Dačice, Český Krumlov a Kunžak.

Graf 39

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 40

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 40 znázorňuje turistická místa, která respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko ještě hodlají v rámci své dovolené navštívit. Největší četnosti odpovědí respondentů dosáhlo město Telč (15) a hrad Roštejn (13).

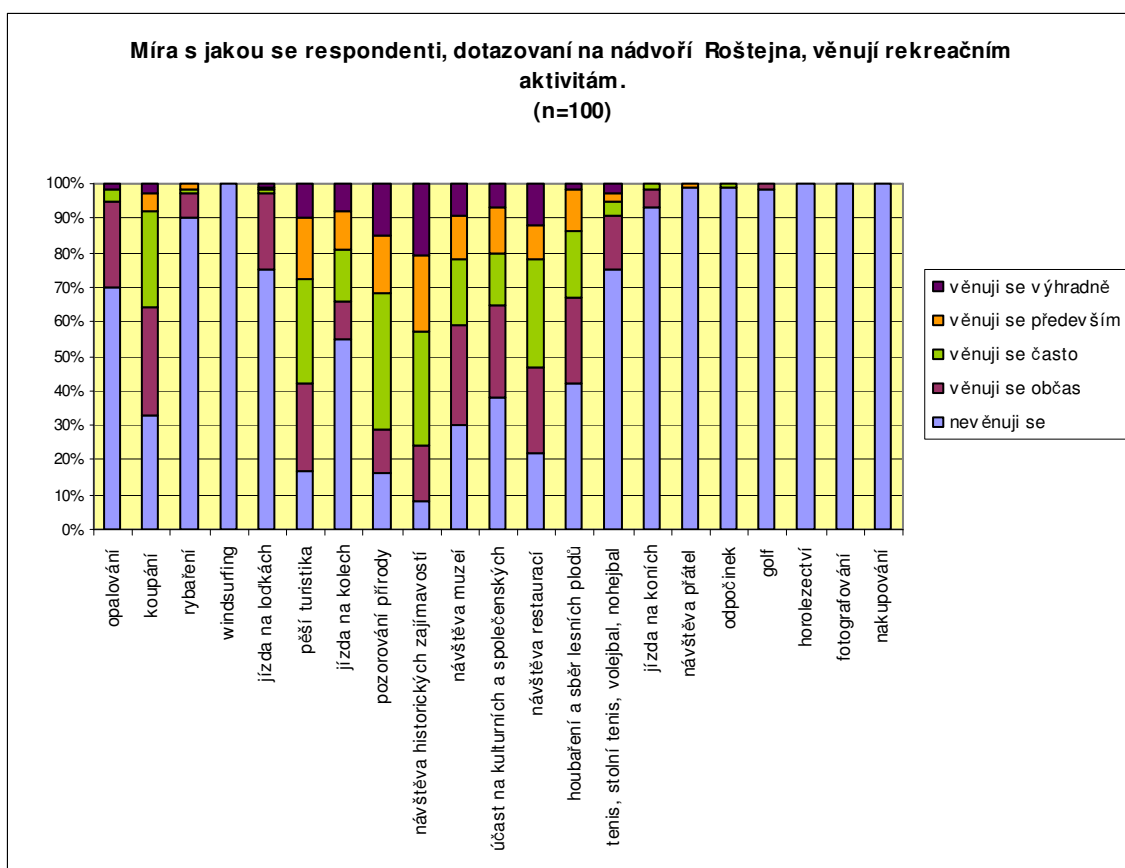
Je třeba rovněž znát, jakým aktivitám se návštěvníci/turisté v mikroregionu Telčsko převážně věnují a tudíž jaký je význam této památky ve vztahu k nejčastějším aktivitám, které turisté v mikroregionu Telčsko vykonávají.

Graf 41 znázorňuje míru, s jakou se respondenti dotazovaní na nádvoří hradu Roštejn věnují rekreačním aktivitám. Jak je z grafu patrné, největší zastoupení má návštěva historických zajímavostí, pozorování přírody a pěší turistika.

Jak můžeme vidět v grafu 42, respondenti dotazovaní v Telči se nejvíce během své dovolené věnují návštěvě historických zajímavostí a účastní se kulturních a společenských akcí.

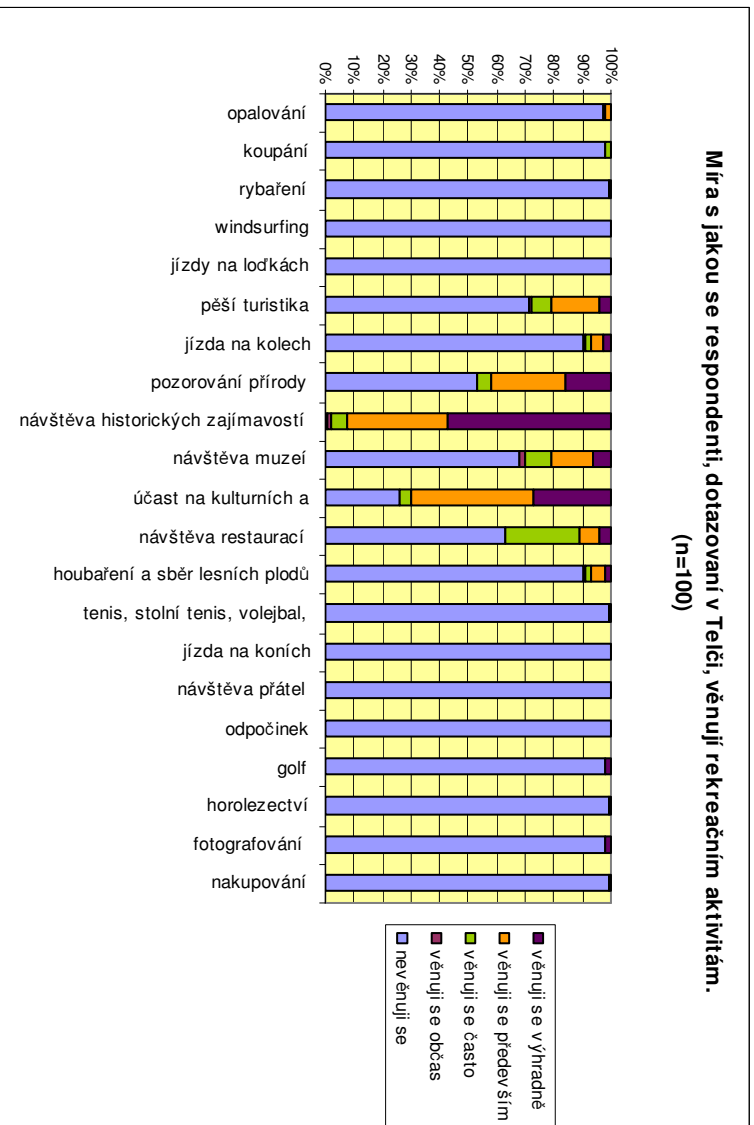
Respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko se během dovolené největší měrou věnují návštěvě historických zajímavostí, pozorování přírody a pěší turistice, jak znázorňuje graf 43.

Graf 41

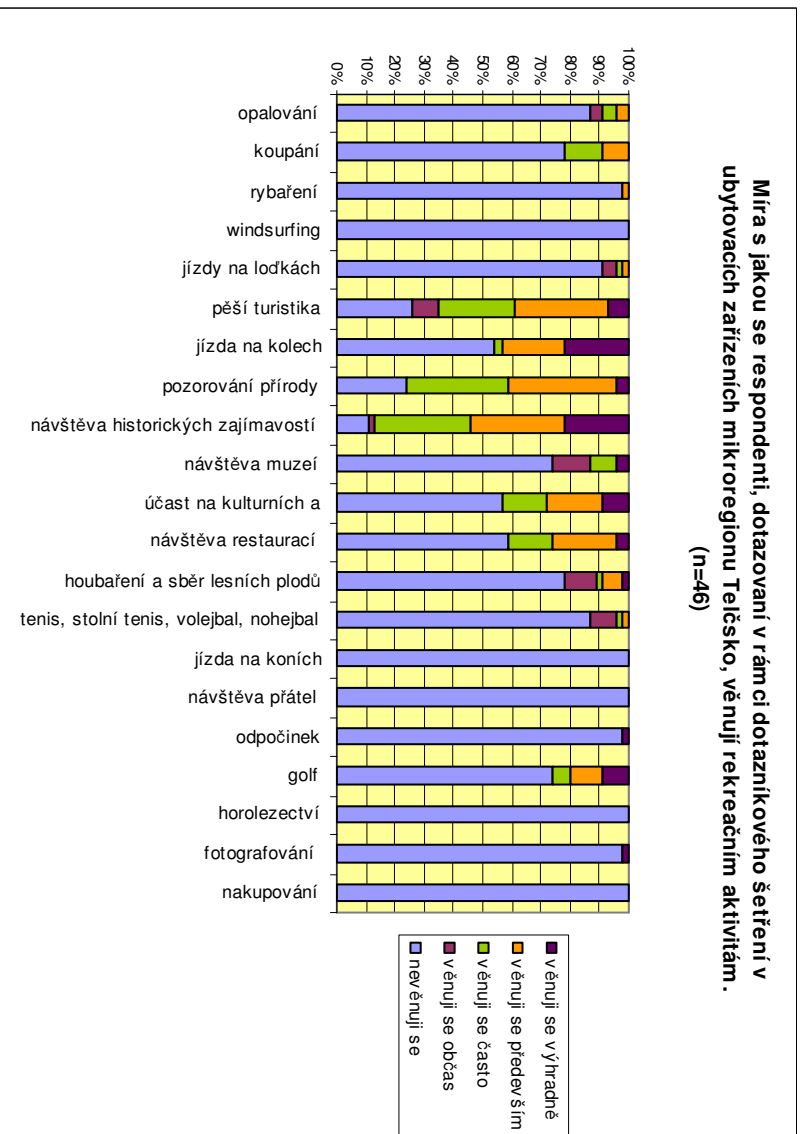
Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 42

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 43

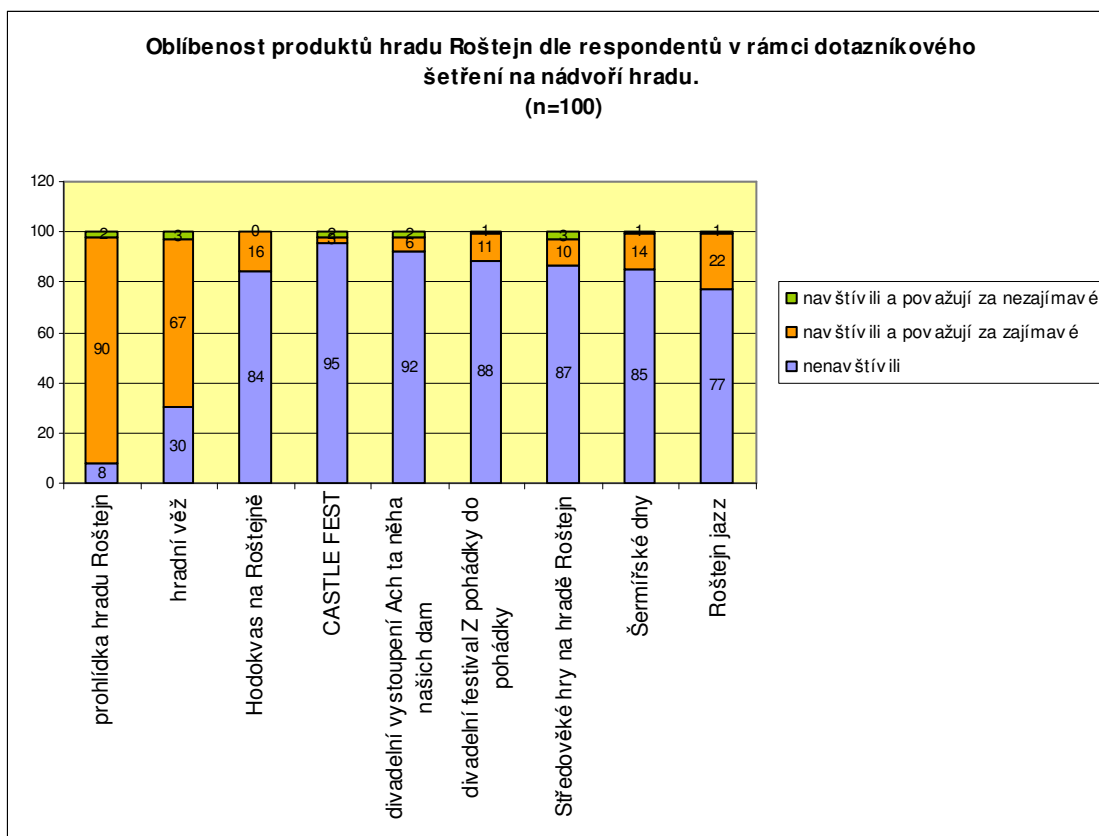

Zdroj: dotazníkové šetření.

V dotazníku byla zařazena i otázka týkající se přímo hradu Roštejn a jeho produktů, která je blíže specifikována v kapitole 4. Metodika. Touto otázkou byl zjišťován vztah výletníků/turistů k produktům hradu Roštejn.

Graf 44 znázorňuje oblíbenost produktů hradu Roštejn dle respondentů v rámci dotazníkového šetření na nádvoří hradu. Jak je z tohoto grafu patrné, nejnavštěvovanější je samotná expozice hradu Roštejn, kterou navštívilo 92 ze 100 respondentů. 90 těchto dotázaných považuje prohlídku hradu za zajímavou. Na věž Roštejna vystoupilo 70 respondentů a pouze tři z nich považují tuto nabídku za nezajímavou. Z kulturních akcí, konaných na Roštejně, se nejvíce respondentů účastnilo akcí „Roštejn Jazz“, „Hodokvas na Roštejně“ a „Šermířské dny“.

Graf 44

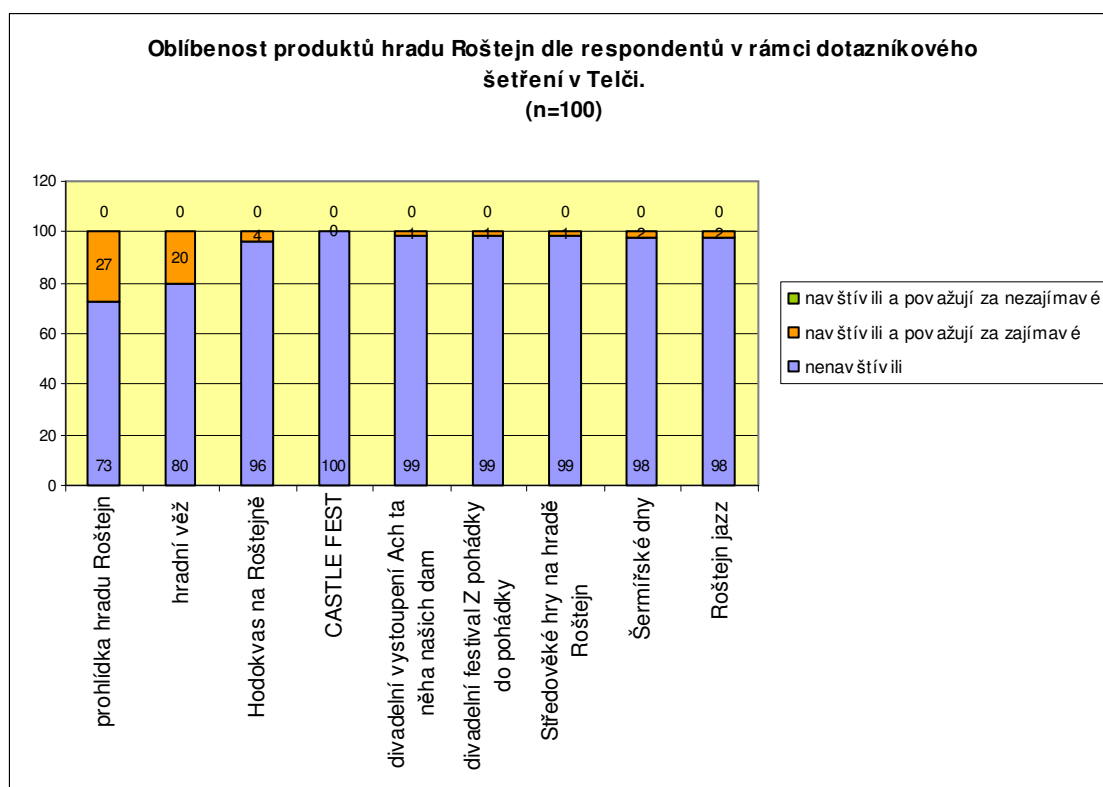

Zdroj: dotazníkové šetření.

Graf 45 znázorňuje oblíbenost produktů hradu Roštejn dle respondentů v rámci dotazníkového šetření v Telči. Jak můžeme v tomto grafu vidět, 27 respondentů absolvovalo prohlídku expozice hradu a všichni tito respondenti ji považují za zajímavou. 20 dotázaných navštívilo hradní věž a považují ji za zajímavou. Z kulturních akcí, konaných na Roštejně, nejvíce respondentů navštívilo „Hodokvas na Roštejně“, „Roštejn Jazz“ a Šermířské dny“. Naopak ani jeden z dotázaných nenavštívil „CastleFest“.

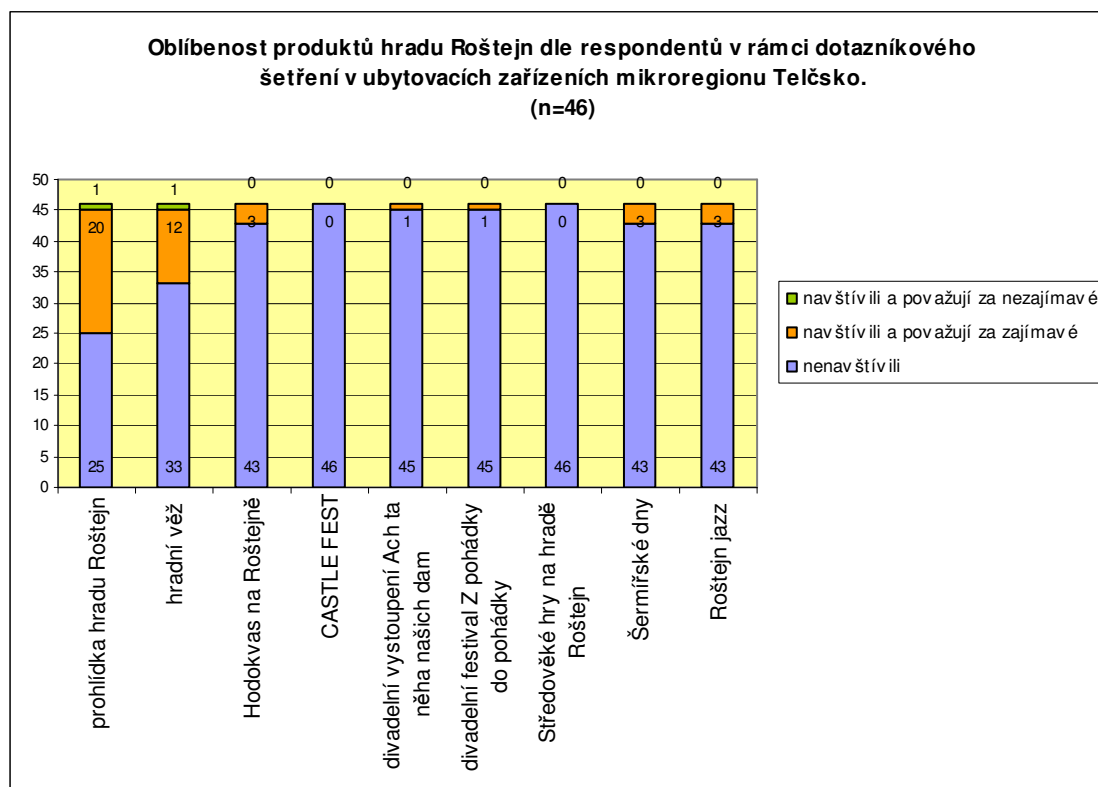
Graf 45

Zdroj: dotazníkové šetření.

Z grafu 46 je patrné, že téměř polovina respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko navštívila prohlídku expozice hradu Roštejn, z nichž pouze jeden ji považoval za nezajímavou. 13 dotázaných vystoupilo na věž hradu a opět pouze jeden z těchto respondentů považoval tento výstup za nezajímavý. Z kulturních akcí, konaných na hradě, nejvíce respondentů navštívilo „Hodokvas na Roštejně“, „Šermířské dny“ a „Roštejn Jazz“. Ani jeden z dotázaných nenavštívil „CastleFest“ a „Středověké hry na hradě Roštejn“.

Graf 46

Zdroj: dotazníkové šetření.

5.2. Výsledky řízených hovorů

Konkrétní průběh jednotlivých řízených hovorů je blíže specifikován v kapitole 4. Metodika. V této subkapitole budou uvedeny výsledky těchto šetření.

Informace týkající se správy hradu Roštejn poskytla kastelánka Zdena Vaníčková a zaměstnankyně MV Jihlava Františka Veselá. Paní Veselá informovala zejména o vztahu MV Jihlava k hradu a o způsobu jejich vzájemné spolupráce:

„Hrad Roštejn je detašovaným pracovištěm Muzea Vysočiny v Jihlavě. MV Jihlava je od roku 2003 příspěvkovou organizací územně samosprávného celku, zřizovatelem je tedy Krajský úřad kraje Vysočina. MV Jihlava je jako kulturní organizace řízena odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu pro kraj Vysočina. Vztah mezi zřizovatelem a MV Jihlava je upraven Zákonem číslo 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Předmět činnosti MV Jihlava je definován ve Zřizovací listině z 31. března 2003 uzavřené s Krajským úřadem kraje Vysočina: MV Jihlava bylo zřízeno za účelem získávat, shromažďovat, trvale uchovávat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy.

Nejvyšším stupněm správy je statutární zástupce – ředitel RNDr. Karel Malý Ph.D., kterého jmenuje a odvolává Rada kraje Vysočina. Statutární zástupce je oprávněn přijímat a propouštět zaměstnance, jmenovat svého zástupce a vedoucí jednotlivých oddělení. Vedoucí pobočky hrad Roštejn je Zdena Vaníčková.

Kromě hradu Roštejn má MV Jihlava další detašovaná pracoviště: pobočku Polná (hrad, zámek a stará škola), pobočku muzea v Třebíči a pobočku muzea v Telči. Těmto pracovištím Muzeum Vysočiny v Jihlavě zajišťuje veškerou legislativu, jak v oblasti pracovně právní, mzdové, tak i bezpečnosti a ochrany zdraví. Poskytuje jim odborný servis, informační služby, propagaci a vede účetnictví.

Zaměstnanci muzea a jeho poboček se pravidelně zúčastňují Veletrhu muzeí a galerií konaného každoročně v Třebíči, prezentují se na Dnu muzeí a Dnu otevřených dveří. “

Konkrétní informace týkající se správy a provozu hradu Roštejn poskytla kastelánka Zdena Vaníčková:

„Tuto činnost vykonávám od roku 1996. Na hradě bydlím a zajišťuji správu hradu během celého roku. Během sezóny zajišťuji denní a noční prohlídky interiérů hradu s odborným výkladem a dalším programem, spolupracuji při konání kulturních akcí pro veřejnost a soukromých akcí. Provádím technické zajištění svatebních obřadů, doplňuji stálou expozici a pečuji o umělecké sbírky. Během celého roku aktualizuji informace a zajišťuji údržbové práce. Provádím ediční, publikační a prezentační činnost. Dále zajišťuji správu a zpracování sbírek. V mimosezónním období provádím instalace nových expozic a revizi sbírkových předmětů, rovněž vybírám zařízení interiérů pro návštěvní trasu a provádím očištění či opravu vystavovaných předmětů. V tomto období také vypomáhám ostatním detašovaným pracovištím MV Jihlava při uspořádání, úpravě a uložení sbírek.

Na hradě Roštejn jsou zaměstnání pouze dva stálí zaměstnanci já a můj manžel Karel Vaníček, který zajišťuje údržbu hradu a spravuje internetové stránky Roštejna. “

Způsob ekonomického zajištění hradu Roštejn byl popsán Františkou Veselou:

„Hrad Roštejn je ve správě Muzea Vysočiny v Jihlavě, které je příspěvkovou organizací územně samosprávného celku Kraje Vysočina. Kompetence MV Jihlava z hlediska finančního upravuje rovněž Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územního rozpočtu. Vlastní příjmy organizace tvoří přibližně 22 % dotace. Dotace je každoročně navyšována o míru inflace. Náklady organizace, které představují zejména platy, náklady na zdravotní a sociální pojištění a zákonné sociální náklady, náklady na energii, stravné a náklady na pojištění, tvoří téměř 75 % přidělu dotace. Další náklady, jako jsou nákup materiálu, služby a jiné ostatní náklady, jsou financovány z části rozpočtem a z části vlastními

příjmy. Největší vlastní příjem organizace tvoří vstupné, dále jsou to příjmy z pronájmů, reklam, prodeje zboží a upomínkových předmětů.

Příděl dotace na detašovaná pracoviště se řídí rozpočtem organizace a vychází z předpokládaných nákladů a výnosů jednotlivých pracovišť. Náklady a výnosy jednotlivých detašovaných pracovišť MV Jihlava jsou v účetnictví organizace sledovány odděleně. Kromě hradu Roštejn jsou všechny pobočky v hluboké ztrátě.

Hrad Roštejn pořádá množství kulturních akcí, které zvyšují atraktivitu a oblibu této památky. Na základě rozhovoru se zaměstnancem hradu Roštejn Karlem Vaníčkem, byly zjištěny bližší informace ohledně způsobu realizace těchto akcí:

„Jelikož je organizace a realizace kulturních akcí časově a finančně velmi náročná, zpravidla tyto akce organizují cizí subjekty. Hrad Roštejn jim následně zajišťuje technickou podporu a celý program pomáhá realizovat. Správa hradu si uvědomuje význam těchto kulturních akcí, a proto průběžně vyhledává vhodné pořadatele a schvaluje jimi nabízený program.

Nejnámější kulturní akcí s desetiletou tradicí je „Hodokvas na Roštejně“, který se konal 26.-27.5. 2007 a zúčastnilo se ho 1036 návštěvníků. Cílem programu je seznámit návštěvníky s historií hradu a pobavit je při uměleckých vystoupeních. Tuto akci realizuje občanské „Sdružení přátel hradu Roštejna“ na základě písemné smlouvy o pronájmu. Projekt vznikl za podpory fondu Vysočina a na jeho realizaci se podílí zhruba 60 lidí včetně členů sdružení.

Město Třešť ve spolupráci s Havlíčkobrodskou o. p. s. pořádalo na hradě Roštejn program pro děti „ Z pohádky do pohádky“ (13.-15.6. 2007, 2 000 účastníků) a jazzový festival „Roštejn Jazz“ (25.8. 2007, 500 návštěvníků). Spolupráce s hradem probíhala na základě písemné smlouvy o pronájmu. Zaměstnanci Roštejna pomáhali při realizaci akcí. Bylo poskytnuto zázemí a výpomoc.

Na Roštejně se v roce 2007 konalo ještě 9 kulturních akcí pro veřejnost. Spolupráce hradu na těchto akcích probíhala rovněž na základě písemné smlouvy o pronájmu. Z těchto akcí je třeba zmínit „CastleFest“ (2.6. 2007, 150 návštěvníků), „Středověké hry na hradě Roštejn“ (14.7. 2007, 354 návštěvníků) a „Šermířské dny (3.-5.8. 2007, 550 návštěvníků).

Samotný hrad Roštejn kromě pravidelných denních prohlídek zajišťuje prohlídky pro školky a malé děti a noční prohlídky se zábavným programem. V roce 2007 bylo realizováno 25 nočních prohlídek při návštěvnosti 1 660 osob, z nichž 481 bylo dětí. Denní prohlídky navštívilo 29 998 osob.

Na základě spolupráce se soukromou Vyšší odbornou školou sociální v Jihlavě (SV0ŠS), studenti této školy realizují praxi na hradě Roštejn. V měsíci červnu na hradě provádí v rámci praxe, která je ze strany Roštejna neplacená. Recipročně je následně poskytnut zdarma pronájem prostor hradu pro závěrečné absolutorium SV0ŠS. “

V současné době stále více v cestovním ruchu vzrůstá potřeba partnerství. Výhody a důležitost spolupráce si uvědomuje i správa hradu Roštejn a proto spolupracuje s některými podnikatelskými institucemi cestovního ruchu. Kastelánka poskytla následující informace ohledně tohoto druhu spolupráce:

„Hrad Roštejn spolupracuje s ubytovacími zařízeními. Konkrétně se jedná o Hotel Vivaldi (Rančířov u Jihlavy), který na hradě, na základě písemné smlouvy o pronájmu, pořádá soukromé akce pro své klienty s programem a občerstvením několikrát ročně. V rámci reciprocity je hrad doporučován jako typ na výlet v recepci hotelu. Zámecký hotel (Třešť) a Camp Velkopařezitý (Řásná) posílají své klienty na hrad na denní i noční prohlídky. Roštejn naoplátku doporučuje návštěvníkům ubytování v těchto zařízeních. Vzájemně si sdělují programy a poskytují propagační materiály.

Na nádvoří Roštejna je umístěna „Hospoda na hradě“. Správa hradu by neměla dostatek finančních a personálních zdrojů pro zajištění základního občerstvení, které se stává nezbytnou součástí nabídky památek, proto jsou prostory tohoto zařízení pronajímány Václavu Veselému, který je zároveň jeho provozovatelem. Hostinec je v provozu sedm měsíců v roce, tedy od dubna do října. Otevírací doba je přizpůsobena návštěvním hodinám hradu. Kapacita tohoto zařízení je zhruba 40 míst včetně venkovních laviček na nádvoří. Cílem je poskytnout základní občerstvení.

Spolupracujeme s americkou cestovní kanceláří Romantic Czech Tours se sídlem v Seattlu, která pravidelně dováží americké turisty se zájmem o historické, romantikou protknuté stavby. Tito zahraniční návštěvníci však nevyužívají průvodcovských služeb. Hrad si prohlédnou pouze zvenčí a využijí nabídku občerstvení „Hospody na hradě“. Roštejn dále spolupracuje s brněnskou agenturou „Středisko služeb školám“. Tato agentura zajišťuje výlety pro brněnské školy, včetně návštěvy Roštejna. Spolupráce funguje na principu zaslání objednávky, která je podle volných termínů ze strany hradu potvrzena. “

Rozhovorem s pracovníci Turistického informačního centra v Telči bylo zjištěno, že spolupráce s Roštejnem je spíše nahodilá. Vzájemně se informují o konaných akcích. Telčské TIC doporučuje hrad Roštejn ústní formou jako jeden z typů na výlet.

6. Diskuze

V této kapitole budou výsledky autorčina výzkumu zhodnoceny a porovnány s dosavadními znalostmi o dané problematice. Text je uspořádán podle dílčích cílů diplomové práce, které jsou rozděleny do jednotlivých subkapitol.

6.1. Typ návštěvníka mikroregionu Telčsko

Poznání návštěvníka přikládají velký význam Foret & Foretová (2001), kteří uvádějí, že i muzea a památky musí svého návštěvníka znát, aby mu mohla připravit takovou nabídku, o jakou bude mít zájem, a své produkty nabídnout způsobem, kterému zákazníci porozumí a pochopí, že je to právě to, co potřebují. Úspěch v rozvoji cestovního ruchu závisí na schopnosti přizpůsobit produkt hodnotám vyhledávaným zákazníky (Horner & Swarbrooke 2003). Neziskové organizace musí specifikovat okruh svých zákazníků, mají-li své služby pro tyto zákazníky zlepšit (Hannagan 1996).

Dotazníkovým šetřením bylo zjišťováno, zda je respondent výletník či turista a v případě turisty, zda tráví dovolenou v mikroregionu Telčsko či je ubytovaný v jiné oblasti. Charakteristiky ubytování jsou všeobecně považovány za velmi významné, neboť podle Foreta a Foretové (Foret & Foretová 2001) turisté utratí 60 % nákladů na dovolenou za ubytování a stravování v místě rekreace. Podle Heskové (Hesková et al. 2006) je nejpočetnější skupinou, která navštěvuje památky a kulturní akce, skupina tzv. turistů inspirovaných kulturou, kteří navštěvují kulturní památky a akce pouze v místě, kde tráví dovolenou. Toto tvrzení odpovídá výsledku autorčina výzkumu pouze částečně, respektive pouze v případě hradu Roštejn (graf 14), kdy 72 % respondentů tento objekt navštívilo během své dovolené, kterou trávili v mikroregionu Telčsko. Avšak respondenti dotazovaní v Telči (graf 15), pomineme-li převahu spíše jednodenních výletů, navštěvovali častěji Telč v rámci dovolené, kterou trávili mimo mikroregion Telčsko. Autorka tuto situaci odůvodňuje tím, že je Telč zapsaná na seznamu UNESCO, a tedy je často navštěvovaná v souvislosti s tzv. trojúhelníkem památek UNESCO na Vysočině (Telč, Žďár nad Sázavou, Třebíč), kdy se jako základna pro ubytování nabízí krajské město Jihlava. Tedy i hypotéza, že turisté se ubytovávají v mikroregionu Telčsko, je potvrzena pouze v případě dotazníkového šetření realizovaného na hradě Roštejn.

Příjmy z cestovního ruchu jsou tím větší, čím větší je spotřeba účastníků cestovního ruchu (Hesková et al. 2006). Obecně je známo, že s rostoucí délkou pobytu turisté

spotřebovávají více služeb. Přesto, jak upozorňují Foret & Foretová (2001), je třeba nepodceňovat krátkodobý cestovní ruch, protože kromě tradiční delší dovolené mají lidé zájem o krátkodobé pobyty (prodloužené víkendy) několikrát do roka. Krátkodobé pobyty skrývají potenciál pro podporu cestovního ruchu v destinaci mimo sezónu, kdy lidé už cítí, že končí léto, ale ještě by někam „vyrazili“. Podle Heskové (Hesková et al. 2006) dochází ke zkracování délky dovolené. Tento trend se projevil zejména při dotazování v Telči (graf 17), kdy 61 % respondentů, kteří navštívili Telč v rámci dovolené, zde zůstává pouze na víkend. Téměř polovina (48 %) respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko zde zůstává 4 dny, 24 % dotázaných přijíždí do mikroregionu na víkend (graf 18). Avšak 44 % respondentů dotazovaných na hradě Roštejn tráví v mikroregionu Telčsko jeden týden, 26 % zůstává v mikroregionu 4 dny a 11 % dokonce dva týdny (graf 16). Hrad Roštejn je tedy určitým specifikem. Láká zejména turisty, kteří dávají přednost delší dovolené, což je pozitivní z pohledu příjmu destinace z cestovního ruchu. Hypotézu uvádějící, že mikroregion Telčsko navštěvují turisté krátkodobého cestovního ruchu, vyvracují pouze výsledky dotazování na hradě Roštejn.

Opakované návštěvy svědčí o oblíbenosti a atraktivitě organizace. Pokud služby nebudou odpovídat požadavkům a očekávání zákazníků, nebudou pro podnik zdrojem zisku. Proto je naléhavé zjišťovat spokojenost zákazníků. K tomu slouží také sledování míry opakovaných návštěv a počtu věrných zákazníků (Boučková et al. 2003). Proto byla v dotazníku zařazena otázka vedoucí ke zjištění frekvence návštěv výletníků/turistů a důvodu jejich opakované návštěvy. Ve všech třech lokalitách dotazování převažovaly odpovědi respondentů, že již dané místo v minulosti navštívili. Což potvrzuje hypotézu, že návštěvníci mikroregionu Telčsko v této oblasti nejsou poprvé. Toto zjištění souvisí s tvrzením Királ'ové (Királ'ová 2003), že komunikace s novým segmentem je finančně náročnější, než komunikace destinace s existující klientelou. Hrad Roštejn již v minulosti navštívila více než polovina respondentů (graf 19). 47 % těchto respondentů navštěvuje objekt pravidelně. Nejčastějším důvodem opakovaných návštěv je atmosféra hradu. Ta souvisí s image dané organizace. Výsledek je tedy v souladu s tvrzením Heskové (Hesková et al. 2006), že cílová místa se prosadí v konkurenci jen tehdy, budou-li se zaměřovat na posilování své image. Stejný názor má i Kesner (2005), který uvádí, že image destinace je často nejdůležitějším faktorem v procesu rozhodování potenciálních návštěvníků o tom, zda ji navštíví či nikoliv. Jejich názor podporuje také Királ'ová (2003), podle níž sehrává image destinace při koupi důležitou roli. Výzkumem v ubytovacích zařízeních bylo zjištěno, že nejčastějším důvodem pravidelných návštěv je krásná příroda (graf 21), což se slučuje s názorem Heskové (Hesková

et al. 2006), že bude růst poptávka po přírodních atraktivitách díky neustálému zhoršování životního prostředí v místech bydliště lidí. Nejčastějším důvodem opakovaných návštěv Telče je skutečnost, že v blízkosti žije rodina a přátelé (graf 20). Toto se shoduje s tvrzením Kesnera (Kesner 2005), že individuální rozhodování o způsobu trávení volného času bývá výrazně ovlivněno referenční skupinou a to zejména primární referenční skupinou.

S předchozím zjištěním souvisí i otázka, týkající se zdroje informací o daném místě, jelikož nejvíce respondentů na hradě Roštejn a v Telči se o těchto turistických cílech dozvědělo právě od přátel a známých (grafy 27, 28). Tyto výsledky se plně shodují s názorem Királ'ové (Királ'ová 2003), že jednou z neefektivnějších forem komunikace je ústní doporučení destinace někým, kdo ji navštívil. Nejdůležitějším zdrojem informací v případě výzkumu v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko byl internet (graf 29). Je tedy potvrzena hypotéza, že návštěvníci získávají informace o daném místě prostřednictvím internetu. Podle mnoha autorů role internetu ve vztahu k cestovnímu ruchu významně roste a stává se nezbytným médiem pro komunikaci s účastníky cestovního ruchu (Hesková et al. 2006; Kesner 2005; Királ'ová 2003). Výsledky autorčina výzkumu odpovídají výsledkům výzkumu agentury CzechTourism, který pro agenturu realizovala GFK Praha. Podle tohoto výzkumu nejvíce turistů, v rámci domácího cestovního ruchu České republiky, získává informace prostřednictvím příbuzných a známých, internetu a propagačních materiálů (CzechTourism 2006a). Autorčino zjištění se však neshoduje s částí výzkumu agentury, který je zaměřen na turistický region Vysočina, z něhož vyplývá, že nejdůležitějším zdrojem informací pro návštěvníky tohoto regionu jsou propagační materiály, turistická informační centra a internet (CzechTourism 2006b).

Účastníky cestovního ruchu lze mimo jiné rozlišovat podle použitého dopravního prostředku (Malá et al. 2002). Dopravní prostředek, který turista zvolil pro cestu na dovolenou, ovlivňuje jeho chování, preference a místa, která během svého volného času navštíví. Silniční doprava získala v posledních desetiletích vedoucí postavení v systému světové dopravy. Turisté hojně využívají automobilovou dopravu pro výhody, které přináší, zejména kvůli její vysoké mobilitě, pohotovosti a pohodlnosti. Má význam především u dopravy cestujících na krátké a střední vzdálenosti (Čertík et al. 2000). Tyto závěry se shodují s výsledky autorčina výzkumu, kdy nadpoloviční většina respondentů ve všech třech lokalitách dotazování se na dovolenou dopravila automobilem (grafy 22, 23, 24). Jedná se tedy o běžné turisty, kteří využívají standardní nabídky a požadují za své peníze odpovídající úroveň služeb. Výše uvedené výsledky rovněž potvrzují hypotézu, že turisté volí pro cestu na dovolenou automobil.

Je důležité znát, kde se naši návštěvníci ubytovávají. Následně lze uzavřít spolupráci s danými ubytovacími zařízeními, a tak zvýšit účinnost propagace či na základě daného partnerství docílit nižších nákladů a dalších efektů, které spolupráce s vhodnými ubytovacími zařízeními může přinést. Podle jihlavského statistika Jiřího Teplého, který poskytl rozhovor Jihlavským listům (2006), využívají turisté v kraji Vysočina zejména ubytování v kempech, chatových osadách a penzionech. Tomuto tvrzení odpovídají výsledky dotazování na hradě Roštejn (graf 25). Nejčastěji se respondenti zde dotazovaní ubytovávají v kempu (25 %) a v penzionu (23 %). V případě Telče jsou však výsledky odlišné (graf 26). Nejvíce zde dotázaných bylo ubytováno v hotelu (32 %) a penzionu (32 %). Tento jev je jistě ovlivněn nabídkou poměrně velkého počtu hotelů v tomto městě. Přehled ubytovacích zařízení v Telči je součástí přílohy 5. Zjištěné výsledky však nevyvracují autorčinu hypotézu, že se turisté v mikroregionu Telčsko ubytovávají zejména v penzionech.

6.2. Pohyb návštěvníka v mikroregionu

Dalším cílem bylo zjistit pohyb výletníků a turistů v rámci mikroregionu Telčsko a určit tak hlavní cílová místa a trasy cestovního ruchu dané oblasti.

Vázanost služby na primární nabídku cestovního ruchu souvisí s lokalizací podstatných prvků nabídky na určité cílové místo cestovního ruchu, což předpokládá příchod návštěvníka na místo spotřeby služeb. Vztah dopravy a cestovního ruchu je oboustranný (Hesková et al. 2006). Zda návštěvníci budou do mikroregionu přicházet, závisí na dostupnosti jednotlivých atraktivit cestovního ruchu a na možnosti pohybu v rámci dané oblasti (Orieška 1999). Je třeba zabezpečit nejen dostatek silnic pro motorová vozidla, ale také síť pěších a cyklostezek. Přestože ve všech lokalitách zaznamenal nejčastější způsob dopravy na dané místo automobil, mnoho respondentů přišlo pěšky či přijelo na kole. V rámci pěší turistiky navštívilo hrad Roštejn 26 % respondentů a kolo využilo 18 % zde dotázaných (graf 30). 35 % respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních se po mikroregionu pohybuje na kole, 22 % pobývá v mikroregionu Telčsko za účelem pěší turistiky (graf 32). Tyto výsledky jsou v souladu s tvrzením Ryglové (Ryglová 2005), že mezi perspektivní produkty hojně využívané pro rozvoj regionálního CR se řadí sportovní turistika. Jednou z jejích forem, jenž se těší vzrůstajícímu zájmu obyvatelstva, je cykloturistika. Výsledky dotazování v Telči jsou však odlišné, za automobilem následuje zájezdový autobus a linkový autobus (graf 31). Toto souvisí s výše uvedenými výsledky, kdy je Telč navštěvována zejména v rámci jednodenního výletu a turisty, kteří jsou ubytováni mimo mikroregion

Telčsko. Pěší a cykloturistika zde proto může být vyloučena díky větším vzdálenostem, které by museli turisté pro dosažení Telče urazit. Výše uvedené výsledky potvrzují hypotézu, že se návštěvníci pohybují v mikroregionu Telčsko pomocí automobilu.

Infocentrum města Telče na svých internetových stránkách doporučuje následující turistické trasy pro pěší: Telč – Štamberk – Mrákotín – Telč, Telč – Roštejn – Řásná – Telč a trasy pro cykloturisty: Telč – Kostelní Myslová – Náglův statek – Nová Říše – Telč, Telč – Sedlejev – Panenská Rozsídka – Pavlov – Nepomuky – Stará Říše – Červený Hrádek – Radkov – Telč. (Infocentrum města Telče 2006b). Z dotazníkového šetření vyplývá, že hlavní trasou výletníků/turistů v rámci mikroregionu Telčsko je Velký pařezitý rybník – Malý pařezitý rybník – Roštejn – Telč (obrázek 1). Tato trasa je často prodlužována cestami z Velkého pařezitého rybníka na Míchovu skálu a z Telče do Vanova. Jako další možnost absolvovali respondenti okruh tvořený následující trasou: Telč – Vanov – Řásná – Velký pařezitý rybník (jelikož se v jeho blízkosti nachází Javořice a Míchova skála, často turisté zachází i k těmto přírodním atraktivitám a následně pokračují v turistickém okruhu) – Malý pařezitý rybník – Roštejn – Telč. Trasy se tedy vzájemně nevyklučují s nabídkou turistického informačního centra. Potvrzena je tedy i hypotéza, že existuje více cílových míst cestovního ruchu mikroregionu Telčsko.

6.3. Postavení hradu Roštejn v systému atraktivit CR

Cílem bylo zjistit, zda výletníci/turisté přijíždí do mikroregionu Telčsko pouze za účelem návštěvy hradu Roštejn či zda navštěvují i jiná místa. V případě, že navštěvují i jiné atraktivity, bylo důležité zjistit konkrétně jaké. Jelikož většina respondentů přijela automobilem, výsledky dotazníkové šetření zahrnují i turistická místa, která nenáleží do mikroregionu Telčsko. Je třeba znát i turistické cíle, které nejsou součástí mikroregionu, protože představují „konkurenci“ pro zkoumaný objekt a na druhou stranu jsou potenciálním partnerem pro uzavření spolupráce. Schopnost dokázat se prezentovat velmi závisí na tom, do jaké míry dokážeme spolupracovat i v okruhu širším, než je ten, který je vymezen hranicemi určité oblasti (Foret & Foretová 2001).

Hrad Roštejn a Telč zaznamenaly naprosto odlišné výsledky. Pouze na prohlídku hradu přijelo 36 % respondentů a zbylých 64 % navštívilo i jiná místa (graf 33). Naopak tomu bylo u respondentů dotazovaných v Telči, kdy 64 % dotázaných přijelo pouze do Telče a 36 % navštívilo i jiné turistické atraktivity (graf 34). Je tedy potvrzena hypotéza, že na hrad Roštejn přijíždí návštěvníci ostatních atraktivit mikroregionu. Z toho vyplývá větší potřeba

hradu Roštejn spolupracovat s dalšími místy cestovního ruchu. Respondenti dotazovaní na Roštejně nejčastěji během své dovolené navštěvují Telč. 42 dotázaných Telč navštívilo a 13 respondentů se chystalo Telč navštívit. Hojně byla také navštěvována města Jihlava, Třešť a Dačice (grafy 35, 38). Z dotazníkového šetření v Telči vyplývá, že výletníci/turisté nejdříve přijíždí do Telče a následně, pokud mají dostatek času, navštěvují jiná místa. Pouze 27 respondentů dotazovaných v Telči před příjezdem do tohoto města navštívilo jiné turistické cíle. Sedm z nich navštívilo Žďár nad Sázavou a pět Třebíč. Deset respondentů plánovalo cestu na Roštejn, sedm do Slavonic, pět do Žďáru nad Sázavou a čtyři do Třebíče (grafy 36, 39). Tyto výsledky potvrzují, že je Telč často navštěvována ve spojitosti s dalšími památkami UNESCO na Vysočině. V rámci mikroregionu respondenti dotazovaní v Telči nejčastěji navštěvovali hrad Roštejn. Výzkum, který probíhal v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko, a tak nebyl přímo vázán na konkrétní turistickou atraktivitu tohoto mikroregionu, potvrzuje, že nejnavštěvovanějšími místy mikroregionu Telčsko jsou Telč a hrad Roštejn (grafy 37, 40).

Cestovní ruch je možné vnímat jako součást životního stylu, způsobu trávení volného času a spotřeby symbolických statků. Celosvětově dochází k prudkému nárůstu cest, které mají více motivů a spojují různé účely. Dochází k propojování konzumace kultury, sportu, zábavy a komerčních produktů (Kesner 2005). Proto je důležité poznat, jakým aktivitám se návštěvníci v mikroregionu Telčsko převážně věnují, a tudíž jaký je význam zkoumané památky ve vztahu k nejčastějším aktivitám, které turisté v mikroregionu Telčsko vykonávají. Podle výzkumu agentury CzechTourism, který realizovala GFK Praha, se nejčastěji návštěvníci turistického regionu Vysočina věnují poznávací turistice, pěší turistice s pozorováním přírody a spotřební zábavě (CzechTourism 2006b). Mikroregion Telčsko se od tohoto výsledku týkajícího se regionu Vysočina neodlišuje, jelikož z autorčina výzkumu vyplývá, že výletníci/turisté přijíždí do mikroregionu za poznáním historických zajímavostí, pozorováním přírody, pěší turistikou a účastí se kulturních a společenských akcí (grafy 41, 42, 43). Tyto výsledky tedy potvrzují hypotézu, že má hrad Roštejn významné postavení v systému atraktivit cestovního ruchu mikroregionu Telčsko.

Publikum kulturních destinací je velmi různorodé: od turistů a prázdninových návštěvníků, kteří přijímají nabídku spíše náhodně a váhavě, jako vedlejší produkt své jinak motivované cesty, po milovníky umění či znalce vedené zaujetím pro dané téma. Zejména u historických objektů má však převažující část návštěv spíše povahu relaxační aktivity a není na prvním místě podnícena potřebou uspokojit niterný zájem o kulturní a historické hodnoty (Kesner 2005). I sebeatraktivnější historická památka dříve či později zevšední a ztrácí

na přitažlivosti (Foret & Foretová 2001). Proto je důležité, aby kulturně historické objekty nabízely program, který zaujme návštěvníky, bude pozitivně přispívat k image památky a zvýší její celkovou návštěvnost. Kesner (2005) očekává, že obliba těchto programů u návštěvníků poroste. Dotazníkovým šetřením byl zjišťován vztah výletníků/turistů k produktům hradu Roštejn. Respondenti dotazovaní na nádvoří Roštejna, kromě stále nabídky prohlídky expozice hradu a hradní věže, nejčastěji navštěvovali kulturní akce „Roštejn jazz“, „Hodokvas na Roštejně“ a „Šermířské dny“. Většina těchto respondentů považovala dané kulturní akce za zajímavé. Nejméně úspěšný byl „CastleFest“, který navštívilo pět respondentů a z nich dva ho považovali za nezajímavý (graf 44). Podobně tomu bylo u respondentů dotazovaných v Telči. Tito respondenti nejčastěji navštívili samotnou expozici hradu a věž objektu, následoval „Hodokvas na Roštejně“, „Roštejn jazz“ a „Šermířské dny“. Žádný z respondentů dotazovaných v Telči nenavštívil „CastleFest“ (graf 45). Ani dotazníkové šetření v ubytovacích zařízeních mikroregionu nepřineslo odlišné výsledky. Nejvíce těchto respondentů navštívilo expozici hradu a hradní věž. Nejnavštěvovanějšími kulturními akcemi podle respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních byly „Hodokvas na Roštejně“, „Roštejn jazz“ a „Šermířské dny“. Žádný z těchto dotazovaných se neúčastnil „CastleFestu“ a „Středověkých her na hradě Roštejn“ (graf 46). Dané výsledky tedy podporují odhad Kesnera o rostoucí oblibě kulturních akcí, které však potřebují dostatečnou marketingovou podporu. Rozmanitost programu potvrzuje hypotézu o dostatečné nabídce kulturních akcí a programů na hradě Roštejn.

6.4. Spolupráce hradu Roštejn s institucemi ČR

Prostřednictvím řízených hovorů s kastelánkou Zdenou Vaníčkovou a zaměstnancem hradu Karlem Vaníčkem autorka zjistila, že hrad spolupracuje s několika ubytovacími zařízeními, cestovními kancelářemi a občanskými sdruženími. Nepotvrdil se tedy názor, že je v prostředí kulturních organizací rozšířena nedůvěra vůči soukromému sektoru a že si kulturní organizace neuvědomují význam existence soukromého sektoru, který je přímo spojen se zájmem turistů o kulturní nabídku (Kesner 2005).

Hrad Roštejn je detašovaným pracovištěm Muzea Vysočiny v Jihlavě, které kromě tohoto objektu spravuje pobočku Polná (hrad, zámek a stará škola), pobočku muzea v Třešti a pobočku muzea v Telči. Jednotlivá pracoviště spolupracují, poskytují si pomoc a jejich sbírky se vzájemně doplňují. Tato situace je v souladu s tvrzením, že přechod českých muzeí

pod zřizovatelskou pravomoc krajů vytváří předpoklady a rámec pro koordinovaný rozvoj nabídky (Kesner 2005).

Provozování pohostinského zařízení v jakékoli formě přímo v areálu památky, ať již vlastními silami či na základě smluvního vztahu s podnikatelským subjektem, doplňuje standardní nabídku muzeí a památkových objektů (Kesner 2005). S tímto názorem souhlasí i kastelánka hradu Roštejn a proto jsou prostory na nádvoří hradu k těmto účelům pronajímány.

Rozhovorem s pracovníci Turistického informačního centra v Telči bylo zjištěno, že spolupráce tohoto informačního centra s hradem Roštejn není příliš rozvinuta. Omezuje se na vzájemné informování se s hradem o konaných akcích, popřípadě je hrad Roštejn v TIC doporučován jako jeden z typů na výlet. Toto zjištění tedy nepodporuje autorčinu hypotézu ohledně významné spolupráce hradu Roštejn s turistickými informačními centry.

7. Závěr

Cílem diplomové práce bylo posoudit vliv lokalizace hradu Roštejn na cestovní ruch mikroregionu Telčsko. Aby mohl být zhodnocen význam hradu, bylo důležité stanovit dílčí cíle, které vedly k poznání návštěvníka mikroregionu, jeho pohybů v rámci dané oblasti, určení postavení hradu v systému atraktivit cestovního ruchu a zjištění formy spolupráce hradu se zainteresovanými institucemi v oblasti CR.

Na základě dotazníkového šetření, které probíhalo ve třech lokalitách mikroregionu Telčsko, byly zjištěny podstatné rozdíly mezi respondenty dotazovanými v Telči a respondenty dotazovanými na hradě Roštejn a v ubytovacích zařízeních mikroregionu. Respondenti dotazovaní v Telči přijíždí do mikroregionu převážně v rámci jednodenního výletu, v případě že se jedná o turisty, přijíždí nejčastěji na víkend a nocují v hotelu či penzionu. Z turistů však převažovali tací, kteří byli ubytováni mimo mikroregion Telčsko. Autorka proto usuzuje, že často navštěvují Telč ve spojitosti s návštěvou dalších památek UNESCO na Vysočině, což potvrzují i níže uvedené výsledky výzkumu. Většina respondentů dotazovaných v Telči již město v minulosti navštívila a několik jich přijíždí pravidelně a to zejména proto, že v blízkosti žije rodina či přátelé. Naopak respondenti dotazovaní v rámci dotazníkového šetření na hradě Roštejn a v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko tráví dovolenou v tomto mikroregionu a to zpravidla jeden týden popřípadě čtyři dny. Obvykle nocují v kempech a penzionech. Většina již navštívila mikroregion v minulosti. Důvodem pravidelných návštěv je v případě respondentů dotazovaných na hradě Roštejn atmosféra tohoto místa a v případě respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních krásná příroda. U všech respondentů převažovala doprava na dovolenou automobilem. Nejdůležitějším zdrojem informací pro návštěvníky mikroregionu Telčsko jsou přátelé, známí a internet.

Respondenti dotazníkového šetření v Telči se v rámci mikroregionu pohybují pomocí automobilu popřípadě zájezdového či linkového autobusu. U respondentů dotazovaných na hradě Roštejn a v ubytovacích zařízeních převažoval rovněž automobil, avšak hojně bylo využíváno také kolo a pěší turistika. Nejčastější trasou pohybu návštěvníků mikroregionu je Velký pařezitý rybník – Malý pařezitý rybník – Roštejn – Telč.

Většina respondentů dotazovaných v Telči navštěvuje v rámci mikroregionu pouze Telč. Z míst, která nejsou součástí mikroregionu Telčsko, navštěvují zejména Žďár nad Sázavou a Třebíč. Toto zjištění potvrzuje autorčinu domněnku, že je Telč navštěvována

ve spojitosti s dalšími památkami UNESCO na Vysočině. Naopak respondenti dotazovaní na hradě Roštejn a v ubytovacích zařízeních navštěvují více turistických míst mikroregionu Telčsko. Nejčastěji se jedná o Telč a hrad Roštejn. Nejvíce respondentů přijíždí do dané oblasti s cílem návštěvy historických zajímavostí, významný podíl má také pěší turistika s pozorováním přírody a účast na kulturních akcích. Respondenti dotazovaní v Telči příliš neznají produkty hradu Roštejn, respondenti dotazovaní na hradě Roštejn a v ubytovacích zařízeních většinou znají základní nabídku hradu, tedy prohlídku expozice a hradní věž, avšak znalost ostatních produktů rovněž není příliš vysoká.

Prostřednictvím řízeného hovoru s kastelánkou bylo zjištěno, že si správa hradu Roštejn uvědomuje důležitost spolupráce s dalšími institucemi v oblasti cestovního ruchu, přesto jsou snahy o dosažení synergických efektů plynoucích z partnerství teprve v začátcích. Omezují se zejména na spolupráci s ostatními pracovišti MV Jihlava, s ubytovacími zařízeními a s několika zprostředkovateli. Poměrně rozvinutá je spolupráce v rámci pořádání kulturních akcí na hradě.

Z výše uvedených poznatků je možno upozornit na problémová témata v souvislosti se stanoveným cílem.

Mikroregion Telčsko navštěvují dvě skupiny účastníků cestovního ruchu. Návštěvníci zaměřeni spíše na městský cestovní ruch a návštěvníci, kteří kombinují poznávání historických památek s pěší turistikou, cykloturistikou a vyhledávají pestrou nabídku aktivit pro trávení volného času. Silným motivem je pro ně kromě památek také čistá příroda. Mikroregion by měl proto nabízet alespoň dva produktové balíčky, které by vyhovovaly odlišným skupinám návštěvníků.

Bylo by také žádoucí spolupracovat s turistickými informačními centry, popřípadě se sdruženími cestovního ruchu Třebíče a Žďáru nad Sázavou. Vzájemně propagovat památky zapsané v listině UNESCO, popřípadě vytvořit balíček pro turisty se zájmem o daný typ památek. Tak přilákat další návštěvníky do mikroregionu a pomocí vhodné propagace je seznámit i s dalšími místy a prodloužit jejich pobyt v dané oblasti.

Na základě výzkumu bylo zjištěno, že informace získávají návštěvníci zejména prostřednictvím internetu a propagačních materiálů, je proto třeba tento způsob komunikace se „zákazníky“ mikroregionu dále rozvíjet.

Hrad Roštejn by mohl být důvodem žádoucího prodloužení pobytu návštěvníků Telče. Většina jich přijíždí za účelem poznání historických zajímavostí či účasti na kulturních akcích. Otevírá se zde tedy možnost nabídky fakultativních výletů na hrad Roštejn, a tedy i další možnosti spolupráce s ubytovacími zařízeními či informačním centrem.

Z dotazníkového šetření dále vyplývá poměrně nízké povědomí o produktech hradu Roštejn. Kulturní akce jsou v současné době velmi oblíbené a jsou tedy ve vztahu k rozvoji cestovního ruchu důležité. Je proto třeba je více marketingově podporovat. Akce, které naopak nevykazují přílišnou oblibu, je žádoucí pozměnit či nahradit jinou nabídkou. Toto doporučení se týká zejména „CastleFestu“, který zaznamenal nejmenší oblibu ze všech akcí nabízených hradem Roštejn.

Význam hradu není dostatečně podporován činnostmi telčského turistického informačního centra, které tuto památku doporučuje pouze ústní formou. Je žádoucí rozšířit spolupráci hradu s turistickými informačními centry, zajistit dostatek propagačních a informačních materiálů, popřípadě vymyslet společný produkt. Nabízí se také spolupráce s kanceláří mikroregionu Telčsko a jejím prostřednictvím možnost zapojení do projektu Region Renaissance.

Zásadním přínosem práce je objevení nevyužitého potenciálu ve formě strategicky řízené spolupráce. Je nezbytné vytvářet partnerství s institucemi cestovního ruchu dané oblasti, aby mohla být vytvořena komplexní nabídka destinace a mohlo tedy dojít k ucelenému uspokojování potřeb návštěvníků mikroregionu. Partnerství sdružuje a znásobuje energii a vkládané prostředky zúčastněných subjektů, na něm je závislá kvalita výsledného produktu. Hlavní atraktivitou mikroregionu je Telč, bylo by tedy přínosné opírat aktivity hradu Roštejn, popřípadě i dalších turistických míst oblasti, právě o toto celorepublikově známé město, zapsané na listině UNESCO. Mohlo by tak dojít k žádoucímu zvyšování informovanosti o celém mikroregionu a následnému prodlužování doby pobytu turistů v dané oblasti. Nabízí se také možnost spolupráce s dalšími památkami UNESCO na Vysočině, které by mohlo přilákat nové návštěvníky a přispívat k časovému a místnímu rozproštění poptávky.

Na základě zjištěných skutečností lze říci, že i přes zmíněné nedostatky má hrad Roštejn nezastupitelné místo v rozvoji cestovního ruchu mikroregionu Telčsko. Nabízí zajímavé služby a pořádá hodnotné kulturní akce. Láká mnohé turisty, kteří přijíždí do daného mikroregionu trávit dovolenou. Je důležitou součástí pěších a cyklotras, které jsou často hlavním důvodem návštěv těchto turistů. Mikroregion Telčsko kromě historických zajímavostí nabízí čistou přírodu a zdravý vzduch. Hrad Roštejn, který je zasazen uprostřed lesů Jihlavských vrchů, je proto ideálním cílem mnohých cest výletníků a turistů motivovaných přírodou. Je rovněž důležitým doplňkem renesanční Telče a může být důvodem prodloužení pobytu návštěvníků, kteří přijíždí kvůli tomuto celorepublikově známému městu. Představuje obrovský potenciál pro další rozvoj regionu a vytváření přidané

hodnoty pro návštěvníky dané oblasti. Svou zdánlivou jednoduchostí je určitým odpočinkem v dnešní uspěchané době. Díky nižší návštěvnosti může nabídnout útěk z přeplněného prostředí turistických center a vnímání historie naší země bez přehnaných atrakcí, potlačujících pravý význam tohoto kulturně historického bohatství.

8. Summary

The importance of tourism is constantly growing from both social and economic view. It became the essential part of human life. It participates in the production of gross domestic product and plays the important role in the creation of capital opportunities in regions that it helps to develop.

The Czech Republic has a great premise for the development of tourism, especially cultural tourism, because in its area there is a large number of historical monuments. It is necessary to use the potential of our country and further develop it.

The aim of my diploma project is to sum up the significance of the castle Rostejn for tourism in the micro-region Telcsko, in which the castle is situated, and point out the problems relevant to the development of this monument at the level of the micro-region.

It was important to familiarize with the information concerning the problems. Through controlled conversations with interested people, the author of the diploma project assessed the level of communication between the castle Rostejn and the institutions of tourism in the area and the way in which the castle is managed. In order to achieve the aim of the project, it was also necessary to learn the visitor who arrives in the micro-region Telesko, the way the visitor travels in the micro-region and the position of the castle Rostejn in the system of cultural attractions of tourism in micro-region Telcsko. The author checked this information by means of questionnaire inquiry which was proceeding from the half of June till the end of September 2007 in three localities of micro-region Telcsko. During this research 246 informants were addressed.

The results of the author`s research with its assessment and comparison with present observation of the problems are the subjects of the diploma project. On the basis of checked reality there were pointed problematic areas relating to the solution of the subject.

Key words:

cultural heritage, cultural tourism, destination management and marketing, management of culture monument, tourism destination

9. Seznam použité literatury a pramenů

Knižní publikace:

1. BOUČKOVÁ, J. et al. *Marketing*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 432 s. ISBN 80-7179-577-1.
2. ČERTÍK, M. et al. *Cestovní ruch: Vývoj, organizace a řízení*. 1. vyd. Praha: OFF, 2001. 352 s. ISBN 80-238-6275-1.
3. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 80-247-0207-X.
4. HAGUE, P. *Průzkum trhu: příprava, výběr metod, provedení, interpretace výsledků*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2003. 234 s. ISBN 80-7226-917-8.
5. HANNAGAN, T., J. *Marketing pro neziskový sektor*. 1. vyd. Praha: 1996. 194 s. ISBN 80-85943-07-7.
6. HESKOVÁ, M. et al. *Analýza destinačních managementů v cestovním ruchu na příkladech České republiky a Rakouska*. 1. vyd. Bratislava: Kartprint, 2004. 83 s. ISBN 80-88870-42-9.
7. HESKOVÁ, M. et al. *Cestovní ruch: Pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
8. HORNER, S., SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 488 s. ISBN 80-247-0202-9.
9. HRABÁNKOVÁ, M., HÁJEK, T. *Management cestovního ruchu*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.
10. JAROŠ, Z. et al. *Hrad Roštejn: průvodce*. 1. vyd. Jihlava: Muzeum Vysočiny Jihlava, 2003. 23 s.
11. KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1104-4.
12. KIRÁL'OVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
13. KOZEL, R. et al. *Moderní marketingový výzkum*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 277 s. ISBN 80-247-0966-X.
14. MACHÁČEK, J. *Ekonomické souvislosti využívání kulturně historických lokalit*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. 122 s. ISBN 80-245-0756-0.

15. MALÁ, V. et al. *Základy cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2002. 100s. ISBN 80-245-0439-1.
16. ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9.
17. PALATKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 328 s. ISBN 80-247-1014-5.
18. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Cestovní ruch: Výkladový slovník*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. 448 s.
19. PELSMACKER, P., GEUENS, M., BERGH, J. *Marketingová komunikace*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2003. 581 s. ISBN 80-247-0254-1.
20. Rozvojové sdružení Zdeňkov. *Telčsko: Turistický průvodce mikroregionu*. 1. vyd. Třebíč: APAGE, 2004. 24 s.
21. RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch*. 1. vyd. Brno: Brno International Business School, 2005. 67 s. ISBN 80-86575-92-6.
22. VAŠKO, M. *Cestovní ruch a regionální rozvoj*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů, 2002. 96 s. ISBN 80-245-0445-6.
23. ZBOŘIL, K. *Marketingový výzkum: Metodologie a aplikace*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta podnikohospodářská, 1998. 171s. ISBN 80-7079-394-5.

Internetové zdroje:

1. CzechTourism. *Vyhodnocení etapy léto 2006: Prezentace - Vyhodnocení letní etapy 2006 za ČR* [online]. c 2006a. [cit.2008.3.1]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.czechtourism.cz/?show=002025002>>.
2. CzechTourism. *Vyhodnocení etapy léto 2006: Regionální zprávy: Vysočina* [online]. c 2006b. [cit.2008.3.1]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.czechtourism.cz/?show=002025002>>.
3. CHADIM, M. *Lyžařské vleky na Vysočině* [online]. c2004. [cit.2008-1-26]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.sweb.cz/martinchadim/CZ/inform12.htm>>.
4. Infocentrum města Telče. *Telč: Turistické služby* [online]. c2006a. [cit.2008-1-26]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telc.eu/page.php?mx=10_turisticke-sluzby&lx=cz&ft=>>.

5. Infocentrum města Telče. *Telč: Trasy a programy* [online]. c2006b. [cit.2008-2-29]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telc.eu/page.php?mx=51_trasy-a-programy&lx=cz&ft=>>.
6. JOLLIFFE, L., SMITH, R. *Heritage, Tourism and Museums: The case of the North Atlantic islands of Skye, Scotland and Prince Edward Island, Canada*. International Journal of Heritage Studies [online]. c2001. Vol. 7 Issue 2 [cit.2008.2.22]. Dostupné na World Wide Web: <<http://web.ebscohost.com/ehost/pdf?vid=4&hid=17&sid=1d26babe-99ee-4a96-882e-f75fda570c64%40sessionmgr8>>.
7. MěÚ Telč. *Turistické zajímavosti* [online]. last revision 2008. [cit.2008-1-25]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telc-etc.cz/telc/?target=turistika_popis&tid=148&menu=798>.
8. Mikroregion Telčsko. *Region Renesance* [online]. c2007. [cit.2008-1-26]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.regionrenesance.cz/files/001aktuality.htm>>.
9. Ministerstvo pro místní rozvoj. *Koncepce státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2007-2013* [online]. c2002 . [cit. 2008-01-31]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.mmr.cz/upload/files/cestovni_ruch/III._Koncepce_7.11.07.pdf>.
10. Místní akční skupina mikroregionu Telčsko. *Místní akční skupina mikroregionu Telčsko: Stanovy* [online]. c2006 [cit.2008-1-26]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telc.eu/mas/page.php?mx=14_o-nas&ax=3_stanovy&lx=cz&ft=>>.
11. Oficiální internetové stránky hradu Roštejn. *Hrad Roštejn* [online]. last revision 2007. [cit.2008.1.25]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.rostejn.wz.cz/>>.
12. Oficiální internetové stránky mikroregionu Telčsko. *Mikroregion Telčsko* [online]. c2006 [cit.2008.1.25]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.telcsko.cz/>>.
13. PLANstudio. *Českomoravská stezka* [online]. c2003 [cit.2006-3-19]. Dostupné na World Wide Web: <<http://mapy.tiscali.cz/cykloturistika/cykloturistika.php>>.
14. ROBINSON, M., PICARD, D. *Tourism, Culture and Sustainable Development* [online]. c2006. [cit.2008.2.15]. Dostupné na World Wide Web: <<http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001475/147578E.pdf>>.
15. Sdružení přátel hradu Roštejna. *Hodokvas* [online]. last revision 2008. [cit.2008.1.25]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.volny.cz/rostejn/>>.

16. SKÁLOVÁ, E. *Provoz kanceláře mikroregionu Telčsko* [online]. c2007a. [cit.2008.1.25]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telcsko.cz/page.php?mx=95_projekty&ax=263_provoz-kancelare-mikroregionu-telcsko-&lx=cz&ft=l>.
17. SKÁLOVÁ, E. *GIZ – Přeshraniční impulsní centrum Mikroregionu Telčsko* [online]. c2007b. [cit.2008-1-26]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.telcsko.cz/page.php?mx=95_projekty&ax=266_giz---preshranicni-impulsni-centrum-mikroregionu-telcsko&lx=cz&ft=>>.
18. UNEP. *Economic impacts of tourism* [online]. c2002. [cit.2008.2.15]. Dostupné na World Wide Web: <<http://www.uneptie.org/pc/tourism/sust-tourism/economic.htm#negative-econ>>.
19. UNESCO. *Convention concernig the Protection of the World Cultural and Natural Heritage* [online]. c1972. [cit.2008.2.16]. Dostupné na World Wide Web: <http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=35132&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>.
20. UNESCO. *Intangible Heritage* [online]. c 2007. [cit.2008.2.16]. Dostupné na World Wide Web: <http://portal.unesco.org/culture/en/ev.php-URL_ID=34325&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html>.

Periodika:

1. Vysočina láká spíše nenáročnou klientelu. *Jihlavské Listy*, 2006, roč. 17, č. 7, s. 13.

Ostatní:

1. Informační brožura: *Léto na Greenways*, Nadace Partnerství 2005
2. Průvodcovské texty hradu Roštejn z let sedmdesátých, osmdesátých, devadesátých, z roku 2001 a současný průvodcovský text
3. Region Vysočina, turistická mapa 1:175 000, SHOCart, Vizovice 2000
4. Telč a okolí: turistická mapa 1:50 000 a informační brožura k turistické mapě, kartografické vydavatelství ŽAKET, Praha 2001
5. Vaníčková, Z. *Zpráva o činnosti za rok 2006: Hrad Roštejn*
6. Vaníčková, Z. *Zpráva o činnosti za rok 2007: Hrad Roštejn*
7. Zřizovací listina uzavřená 31. března 2003 mezi Muzeem Vysočiny Jihlava a Krajským úřadem kraje Vysočina

Seznam grafů

- Graf 1** Pohlaví respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna (n=100). *str. 21*
- Graf 2** Věk respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna (n=100). *str. 21*
- Graf 3** Vzdělání respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna (n=100). *str. 22*
- Graf 4** Podíl respondentů podle kraje (popřípadě státu), ze kterého respondenti dotazovaní na nádvoří Roštejna přijeli (n=100). *str. 22*
- Graf 5** Pohlaví respondentů dotazovaných v Telči (n=100). *str. 23*
- Graf 6** Věk respondentů dotazovaných v Telči (n=100). *str. 24*
- Graf 7** Vzdělání respondentů dotazovaných v Telči (n = 100). *str. 24*
- Graf 8** Podíl respondentů podle kraje (popřípadě státu), ze kterého respondenti dotazovaní v Telči přijeli (n=100). *str. 25*
- Graf 9** Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle konkrétního ubytovacího zařízení, ve kterém byl výzkum prováděn (n=46). *str. 26*
- Graf 10** Pohlaví respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko (n=46). *str. 26*
- Graf 11** Věk respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko (n=46). *str. 27*
- Graf 12** Vzdělání respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko (n=46). *str. 27*
- Graf 13** Podíl respondentů podle kraje, ze kterého respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko přijeli (n=46). *str. 28*
- Graf 14** Podíl respondentů, kteří hrad Roštejn navštívili v rámci dovolené v mikroregionu Telčsko, v rámci dovolené mimo tento mikroregion, v rámci svého jednodenního výletu z místa bysliště nebo kteří hrad navštívili, jelikož pouze projížděli kolem (n=100). *str. 34*
- Graf 15** Podíl respondentů, kteří Telč navštívili v rámci dovolené v mikroregionu Telčsko, v rámci dovolené mimo tento mikroregion, v rámci svého jednodenního výletu z místa bysliště nebo kteří Telč navštívili, jelikož pouze projížděli kolem (n=100). *str. 34*
- Graf 16** Podíl respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna podle počtu dní dovolené strávených v mikroregionu Telčsko (n=72). *str. 35*

- Graf 17** Podíl respondentů dotazovaných v Telči podle počtu dní dovolené strávených v mikroregionu Telčsko (n=18). *str. 36*
- Graf 18** Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle počtu dní dovolené strávených v mikroregionu (n=46). *str. 36*
- Graf 19** Počet respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna, kteří tuto památku navštívili poprvé, již v minulosti hrad navštívili či ho navštěvují pravidelně. V případě, že je objekt navštěvován pravidelně, je zde uveden důvod těchto frekventovaných návštěv. *str. 37*
- Graf 20** Počet respondentů dotazovaných v Telči, kteří toto město navštívili poprvé, již v minulosti Telč navštívili či ji navštěvují pravidelně. V případě, že je město Telč navštěvováno pravidelně, je zde uveden i důvod těchto frekventovaných návštěv. *str. 38*
- Graf 21** Počet respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikro regionu, kteří Telčsko navštívili poprvé, již v minulosti mikroregion navštívili či ho navštěvují pravidelně. V případě pravidelných návštěv je zde uveden i důvod této pravidelnosti. *str. 39*
- Graf 22** Podíl respondentů, dotazovaných na nádvoří Roštejna, podle zvoleného dopravního prostředku na dovolenou (n=81). *str. 40*
- Graf 23** Podíl respondentů dotazovaných v Telči podle zvoleného dopravního prostředku na dovolenou (n=44). *str. 40*
- Graf 24** Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle zvoleného dopravního prostředku na dovolenou (n=46). *str. 41*
- Graf 25** Druh ubytovacího zařízení, které respondenti dotazovaní na nádvoří hradu Roštejn v rámci dovolené využili (n=81). *str. 42*
- Graf 26** Druh ubytovacího zařízení, které respondenti dotazovaní v Telči v rámci dovolené využili (n=44). *str. 42*
- Graf 27** Podíl respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna podle zdroje informací o hradě (n=100). *str. 43*
- Graf 28** Podíl respondentů dotazovaných v Telči podle zdroje informací o tomto městě (n=100). *str. 44*
- Graf 29** Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle zdroje informací o tomto mikroregionu (n=46). *str. 45*
- Graf 30** Podíl respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna podle použitého dopravního prostředku na toto místo (n=100). *str. 46*

- Graf 31** Podíl respondentů dotazovaných v Telči podle použitého dopravního prostředku na toto místo (n=100). *str. 46*
- Graf 32** Podíl respondentů dotazovaných v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko podle způsobu pohybu v rámci mikroregionu (n=46). *str. 47*
- Graf 33** Podíl respondentů dotazovaných na nádvoří Roštejna, kteří přijeli pouze na prohlídku hradu a kteří navštívili i jiná místa mikroregionu Telčsko (n=100). *str. 49*
- Graf 34** Podíl respondentů dotazovaných v Telči, kteří přijeli pouze do Telče a kteří navštívili i jiná místa mikroregionu Telčsko (n=100). *str. 49*
- Graf 35** Turistická místa, která respondenti dotazovaní na hradě Roštejn již v rámci svého výletu/dovolené navštívili. Podle četnosti odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla zmíněna více než dvakrát. *str. 50*
- Graf 36** Turistická místa, která respondenti, dotazovaní v Telči, již v rámci své dovolené/výletu navštívili. Podle počtu odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla navštívena více než jednou. *str. 51*
- Graf 37** Turistická místa, která respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko již v rámci své dovolené navštívili. Podle četnosti odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla uvedena více než jednou. *str. 51*
- Graf 38** Turistická místa, která respondenti dotazovaní na hradě Roštejn ještě hodlají v rámci svého výletu/dovolené navštívit. Podle četnosti odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla zmíněna více než dvakrát. *str. 52*
- Graf 39** Turistická místa, která respondenti, dotazovaní v Telči, ještě hodlají v rámci své dovolené/výletu navštívit. Podle četnosti odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla zmíněna více než jednou. *str. 53*
- Graf 40** Turistická místa, která respondenti dotazovaní v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko ještě hodlají v rámci své dovolené navštívit. Podle četnosti odpovědí respondentů. Byla zahrnuta pouze turistická místa, která byla zmíněna více než dvakrát. *str. 53*
- Graf 41** Míra s jakou se respondenti dotazovaní na nádvoří Roštejna věnují rekreačním aktivitám (n=100). *str. 54*
- Graf 42** Míra s jakou se respondenti dotazovaní v Telči věnují rekreačním aktivitám (n=100). *str. 55*

- Graf 43** Míra s jakou se respondenti dotazovaní v rámci dotazníkového šetření v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko věnují rekreačním aktivitám (n=46). *str. 55*
- Graf 44** Oblíbenost produktů hradu Roštejn dle respondentů v rámci dotazníkového šetření na nádvoří hradu (n=100). *str. 56*
- Graf 45** Oblíbenost produktů hradu Roštejn dle respondentů v rámci dotazníkového šetření v Telči (n=100). *str. 57*
- Graf 46** Oblíbenost produktů hradu Roštejn dle respondentů v rámci dotazníkového šetření v ubytovacích zařízeních mikroregionu Telčsko (n=46). *str. 58*

Seznam obrázků

Obrázek 2 Trasy výletu respondentů dotazovaných ve všech třech lokalitách realizace dotazníkového šetření (n=246). *str. 48*

Seznam příloh

1. Obrazová dokumentace – hrad Roštejn
2. Výpis z kroniky obce Růžena o požáru na Roštejně 12. června 1915
3. Českomoravská stezka
4. Greenways Praha – Vídeň
5. Přehled ubytovacích zařízení v mikroregionu Telčsko

Příloha 1: Obrazová dokumentace – hrad Roštejn

Obrázek 3 Hrad Roštejn

Zdroj: archiv autorky.

Obrázek 4 Hradní kaple a nádvoří

Zdroj: archiv autorky.

Příloha 2: Výpis z kroniky obce Růžená o požáru na Roštejně 12. června 1915

Okamžitě vyjel náš sbor hasičský ku pomoci. Poněvadž nedostavil se žádný jiný sbor se strojem ku pomoci, nebylo možno našemu sboru opatřiti vodu ze vzdáleného rybníka, ježto nebylo dosti hadic a ani by stroj na tlak tak velkou vzdálenost nevydržel. Snažil se tedy sbor požár omeziti na věž. Již zdálo se, že se to podaří, když v tom spadly dva trámy hořící a zabodly se do střechy krovu. Ihned, ježto nebyl dostatek vody, chytila střecha a požár se rozšířil v dřevěných trámech a úplně dřevěném vnitřku.

Příjedší majitel, hrabě Alois Podstatský z Lichtensteina, žádal sbor by se postaral v mezích možnosti zachrániti kapli a obydlí lesníkovo. By přání tomuto vyhověno býti mohlo, byla chodba vedoucí z takzvaného zeleného pokoje do kaple rozbita a střecha zchozena. Mezitím obrátil se trochu vítr, takže plameny byly sháněny od hradu. Okolnosti té se chopil ihned sbor, zazdil dveře do zeleného pokoje, kdež s několika putnami vody hájil, by od vnitřku se nechytilo. Nahoře pak na střeše na dlouhá bidla navázali chvůj a těmito pak smetali na střechy spadlé tam uhly. Tímto opatřením a šťastnou shodou okolností (obrácení větru) zachráněn takzvaný zelený pokoj a tím i zbytek hradu. Velkolepý pohled byl hrůzný tento požár a přivolal velké množství diváků z celého okolí. Věž zůstala do dneška nepřikryta (pozn. kastelánky: záznam je nejspíše z roku 1925) a běře pomalu zkázu, ostatní bylo mizerně přikryto a bude po čase asi také zničeno. Škoda takové památky, jejíž stavba na skále stála jistě mnoho potu a krve našich předků, že vydána jest libovůli majitele všanc a že není tento donucen, když pojistné shrábl a vládne spoustou lesů, stavbu pro ukázkou příštím pokolením zachovati.

Zdroj: interní materiály kastelánky hradu.

Příloha 3: Českomoravská stezka

Českomoravská stezka

středně náročná, celkem 370 km

Stezka vždy vede po trasách, které jsou vyznačeny dopravním značením (žlutočerné):

trasa č. 54

Mikulovice – Nová Ves – Písečná

trasa č. 53

Písečná – Jeseník – Ostružná – Branná – Hanušovice

trasa č. 52

Hanušovice – Horní Hedeč – Červený Potok – Králíky – Lichkov – Mladkov – Petrovičky – České Petrovice

trasa č. 18

České Petrovice – Kláštec nad Orlicí – Zakopanka – Žamberk – Písečná – Paseky – České Libchany – Rozsocha – Olešná – Němčí – Sudlíčkova Lhota – Hemže – Choceň – Sruby – Slatina – Brteč – Řepníky – Střemošice – Bílý Kůň – Doly – Lhota u Skutče – Předhradí – Oldřetice – Raná – Holetín – Horní Babákov – Srní – Hlinsko

trasa č. 16

Hlinsko – Studnice – Košínov – Vojnův Městec – Radošín – Vepřová – Malé Losenice – Příbyslav – Brzkov – Hrbov – Polná – Věžnička – Ždírec – Měšín – Heroltice – Jihlava – Pístov – Salavice – Jezdovice – Třešť – Čenkov – Růžena – **Roštejn** – Doupě – Vanůvek – Telč – Zadní Vydří – Kostelní Vydří – Dačice – Vnorovice – Staré Hobzí – Slavonice

trasa č. 32

Slavonice – Nová Bystřice – Peršlák

trasa č. 122/322

Peršlák – Lutová – Třeboň – České Budějovice

Zdroj: <http://mapy.tiscali.cz/cykloturistika/cykloturistika.php>

Zdroj: *Českomoravská stezka* [online]. c2003. [cit.2008-3-19]. Dostupné na World Wide Web: <<http://mapy.tiscali.cz/cykloturistika/cykloturistika.php>>.

Příloha 4: Greenways Praha – Vídeň

Zdroj: Informační brožura: *Léto na Greenways*, Nadace Partnerství 2005.

Příloha 5: Přehled ubytovacích zařízení v mikroregionu Telčsko

Telč

Hotely

Hotel Antoň ***

Slavatovská 92, TELČ
tel. +420 567 223 315
fax +420 567 243 862
office@hotel-anton.cz
www.hotel-anton.cz

Hotel Celerin ***

nám. Zachariáše z Hradce 43, TELČ
tel. +420 567 243 477
fax +420 567 213 581
office@hotelcelerin.cz
www.hotelcelerin.cz

Hotel Černý orel

nám. Zachariáše z Hradce 7, TELČ
tel. 567 243 222
fax 567 243 221
recepce@hotelcernyorel.cz
www.hotelcernyorel.cz

Hotel Na Hrázi ***

Na Hrázi 78, TELČ
tel. +420 567 213 150
fax +420 567 213 151
hraz@volny.cz
www.nahrazi.cz

Hotel Pangea ***

Na Baště 450, TELČ
tel. +420 567 213 122
fax +420 567 213 265
pangea@telc.cz
www.pangea.cz

Hotel Pod kaštiny **

Štěpnická 409, TELČ
tel. +420 567 213 042
fax +420 567 213 065
hotelpodkastany@volny.cz
www.hotelpodkastany.cz

Hotel Telč ***

Na Můstku 37, TELČ
tel. +420 567 243 109
fax +420 567 223 887
hotel.telc@tiscali.cz
www.hoteltelc.cz

Vzdělávací a konferenční centrum MŠMT ČR

Nám. Jana Kypty 74, TELČ

tel.: +420 567 223 525

fax: +420 567 223 524

konvikt@vkc-telc.cz

www.vkc-telc.cz

Penziony

GARNI PENZION VACEK

Mlýnská 104, TELČ

tel. +420 567 213 099

mobil +420 602 541 257

info@penzionvacek.cz

www.penzionvacek.cz

PENZION DANUŠE

Palackého/Hradební 25, TELČ

tel. +420 567 213 945

mobil +420 603 449 188

danuse.telc@quick.cz

www.telc-etc.cz/cz/privat/danuse.html

PENZION KAMENNÉ SLUNCE

Palackého 27, TELČ

tel. +420 567 243 560

fax +420 567 243 560

mobil +420 732 193 510

pension@kammenne-slunce.cz

PENZION PATRICIA

nám. Zachariáše z Hradce 38, TELČ

tel. +420 567 213 342

mobil +420 721 212 713

patricia_telc@volny.cz

www.penzionpatricia-telc.wz.cz

PENZION PETRA

Srázná 572, TELČ

tel. +420 567 213 059

mobil +420 723 365 486

tetour@penzionpetra.cz

www.penzionpetra.cz

PENZION RELAX

Na Posvátné 29, TELČ

tel. 567 213 126

mobil 604 691 442

antchloupek@volny.cz

PENZION STEIDLER

nám. Zachariáše z Hradce 52, TELČ

tel. +420 567 243 424

mobil +420 602 790 975

steidler@volny.cz

www.telc-accommodation.eu

PENZION U DOLEŽALŮ

Srázná 573, TELČ

tel. +420 567 243 307

mobil +420 607 662 390

penzionudolezalu@centrum.cz

www.penzionudolezalu.eu

Penzion U RUDOLFA

nám. Zachariáše z Hradce 58, TELČ
tel. +420 567 243 094
javurkovi.ubytovani@seznam.cz
www.volny.cz/libuse.javurkova

Turistické ubytování**Volejbalové kurty SK Telč**

Tyršova ul., TELČ
mobil +420 777 096 234
klippan@seznam.cz
www.volny.cz/jana-v

UBYTOVÁNÍ DOMEČEK TELČ

Sportovní klub, Masarykova 222, TELČ
tel.: +420 567 243 456
mobil +420 602 944 173
Sk.telc@tiscali.cz
www.volny.cz/sk.telc/

Ubytování v soukromí**ACCOMMODATION U Šeniglů**

Nám. Zachariáše z Hradce 11, TELČ
mobil +420 775 219 361
jsenigl@volny.cz
www.ubytovani-telc.cz

Běhal Pavel

Zachariášova 527, TELČ
tel. +420 567 213 135
mobil +420 607 715 382

Boušková Jitka

Polní 237, TELČ
tel. +420 567 243 348
mobil +420 723 355 226
jitka-bouskova@quick.cz

Doležalová Jaroslava

Srázná 573, TELČ
tel. +420 567 243 307
mobil +420 607 662 390
jaroslava.dolezalova@volny.cz

Doskočil Bohumír

Hradecká 307, TELČ
tel. +420 567 223 857

Drbal Pavel

nám. Zachariáše z Hradce 12, TELČ
tel. +420 567 243 511
www.ubytovanitelc.crnet.cz

Dušková Alena

Křížova 21, TELČ
mobil +420 607 111 879
alena21@tiscali.cz
http://stileo.com/telc/

Hostel Pantof

nám. Zachariáše z Hradce 42, TELČ
mobil +420 776 887 466
hostel@pantof.com
www.pantof.com

Leitgebová Ludmila

Za Stínadly 335, TELČ
tel. +420 567 243 594
mobil +420 604 121 784

Mejdrech Tomáš

Hradecká 174, TELČ
mobil +420 602 557 716

Mgr. Remeš Jiří

Oldřichovo náměstí 25, TELČ
tel. +420 567 243 912
j.remes@email.cz
www.privat-remes.wz.cz

Plačková Marie

nám. Zachariáše z Hradce 39, TELČ
tel. +420 567 243 066
mobil +420 737 409 574
plackovamarie@tiscali.cz
www.privatplackova.site.cz

Podolská Romana

Oldřichovo náměstí 26, TELČ
tel. +420 567 243 232
mobil +420 777 917 716
telcubytovani@centrum.cz
www.telcubytovani.cz

Privat Eva Hlavsová

Na Můstku 36, TELČ
tel. +420 567 243 784
mobil +420 737 132 435
hlavsova.telc@tiscali.cz
www.telc-etc.cz/cz/privat/hlavsova.htm

Privat Kotrba

nám. Zachariáše z Hradce 32, TELČ
tel. +420 564 571 053
mobil +420 723 899 753
kotrbam@volny.cz
http://kotrba.webpark.cz

Privát NA PAREČKU

Oldřichovo nám. 401, TELČ
tel. +420 567 213 972
mobil +420 605 488 868

PRIVAT NIKA - Jarmila Hadrabová

nám. Zach. z Hradce 45, TELČ
tel. +420 567 243 104
mobil +420 605 176 783
privat.nika@centrum.cz
http://welcome.to/privatnika

PRIVAT PAVLŮ
Svatojanská 471, TELČ
tel. +420 567 213 361
mobil +420 603 944 660
privat.pavlu@volny.cz
www.privatpavlu.cz

Privat SVATOJÁNSKÁ
Svatojanská 466, TELČ
tel. +420 567 213 355
mobil +420 607 623 470
r.smrcku@quick.cz
www.privatsvatojanska.wz.cz

Příbylová Blanka
Dačická 193, TELČ
tel. +420 567 223 884

Vondráčková Anežka
Hradecká 261, TELČ
tel. +420 567 243 084

Vondrák Jiří
Jana Žižky 425, TELČ
tel. +420 567 213 481
mobil +420 603 457 580
nada.v@volny.cz

Mikroregion Telčsko vyjma Telče

Hotely

Hotel Šiškův mlýn ***
Vanov 21, TELČ
tel. +420 567 379 038
fax: +420 379 039
mobil +420 731 102 431
siskuv.mlyn@telecom.cz
www.siskuvmlyn.cz

Penziony

Penzion a camp Javořice
Lhotka 10, TELČ
tel.: +420 567 317 111
fax: +420 567 317 516
penzion@javorice.cz
www.javorice.cz

Penzion a restaurace pod Šibeňákem
Studenská 390, Strmilov
tel.: +420 384 392 033
mobil: +420 777 017 870
pension.strmilov@seznam.cz
www.sweb.cz/pension.strmilov

Penzion Čejkovna
Mrákotín 156, 588 54 MRÁKOTÍN
tel. +420 567 221 787
mobil: +420 602 976 552
cejkovna@email.cz

Penzion Dobrá Voda u Telče
Dobrá Voda 1,
rel. +420 567 317 576
www.dobravoda.net

PENZION BABÍ HORA Věra Vaničková
Horní Bolíkov 25
tel. +420 567 490 893
mobil +420 721 338 781
babihora@centrum.cz
www.penzion.name

Penzion Čtyřlístek
Řásná 81, ŘÁSNÁ
tel. 567 379 402
mobil 777 588 389
hana.tomiskova@seznam.cz
www.ceskehory.cz/tomiskova

Penzion DYJE
Panenská Rozsídka 41, TŘEŠŤ
tel. +420 567 224 485
mobil +420 725 101 034

Pensoin NEVCEHLE
Nevcehle
mobil +420 732 429
info@penizio.nevcehle.cz

Penzion Pařezáček
Řásná 75, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 410
mobil +420 776 835 021
magda.joklova@email.cz
http://penzion-parezacek.xf.cz

Penzion pod Štamberkem
Lhotka 22, LHOTKA
tel. 567 317 051
mobil 728 056 685
stamberk@volny.cz
www.volny.cz/stamberk

Penzion Sluníčko
Řásna 2, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 100
fax +420 567 213 154
mobil +420 602 415 740
bouchnerova@penzion-slunicko.cz
www.penzion-slunicko.cz

Penzion U Kolářů
Řásná 62, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 431
mobil +420 608 028 353
Roman_kadlec@email.cz
www.u-kolaru.cz

Penzion Vysočina
Řásná 62, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 431

Turistické ubytování

Camp Javořice
Lhotka 10, 588 56 Telč
tel.: +420 567 317 111
fax: +420 567 317 516
penzion@javorice.cz
www.javorice.cz

Camp Velkopárežský
Řásná 10, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 449
mobil +420 607 558 432
campvelkoparezity@tiscali.cz
www.campvelkoparezity.cz

Chatová osada Řásná
tel. +420 567 379 446
mobil +420 721 869 764
sk.telc@tiscali.cz
www.volny.cz/sk.telc/

Rekreační objekt Úsvit
Vanov u Telče, VANŮVEK
mobil +420 724 248 505
haul@haul.cz
www.haul.cz

Tábořiště Lhotka
Horní Mrzatec, LHOTKA
mobil +420 608 257 602

Turistická ubytovna TJ Řásná
Řásná 44, ŘÁSNÁ
tel. +420 567 379 497
tjrasna@atlas.cz
www.sweb.cz/tj.rasna

Ubytování v soukromí

AGRO - PRIVAT NOVOTNÝ
Stranná u Telče 4, DYJICE
tel. +420 567 243 945
mobil +420 604 587 950
agroprivat@email.cz
www.telc-etc.cz/cz/privat/agroprivat.htm

Apartmány Vitamvás
Mrákotín 148/213, MRÁKOTÍN
tel. +420 567 317 036
mobil +420 604 254 291
vitamvasova.sona@tiscali.cz
www.volny.cz/sona.vitamvasova

Burianová Marta
Mrákotín 265, MRÁKOTÍN
tel. 567 317 170

DVŮR V BOROVNÉ

Borovná 18, BOROVNÁ
tel. +420 567 243 854
mobil +420 604 251 535
kvaplib@volny.cz

CHADIMŮV MLÝN

Horní Dubenky 33, okolí
tel. +420 567 374 167
mobil +420 724 374 167
tikchad@post.cz
www.chadimmlyn.cz

CHALUPA U PRAMENU DYJE

Panenská Rozsíčka 27, TELČ
tel. +420 567 224 645
mobil +420 607 793 845
celoročně

CHALUPA VIKTORIA

Sumrakov 22
mobil +420 776 203 262
jirka.vana@quick.cz
www.sumrakov.euweb.cz

CHALUPA POD JAVOREM

Řásná 82
mobil: +420 731 040 163
j.p.pribyl@seznam.cz

Novák Bohumil

Panenská Rozsíčka 27, PANENSKÁ ROZSÍČKA
tel. +420 567 224 645
mobil +420 607 793 845

Privát Hýka

Mrákotín 11
Tel.: +420 567 317 159
Mobil: +420 728 510 107
hykalibor@seznam.cz
www.privathyka.wz.cz

Privát Zdeněk Novotný

Stranná 4, 588 62 URBANOV
tel. +420 567 243 945
agroprivat@email.cz
www.ceskehory.cz/agroprivat

Privát Zdeňkov

Dobrá Voda 23, okolí
tel. +420 567 317 508
mobil +420 737 735 682
d.voda@seznam.cz
www.zdenkov.com

Privát Vyhlička

Světlá 17, Strmilo
tel.: +420 384 490 052
mobil: +420 602 576 460
www.javorice.cz/vyhlicka

UBYTOVÁNÍ NA VYHLÍDCE

Řásná 67
tel.: +420 567 379 481
mobil: +420 732 624 209

UBYTOVÁNÍ POD LÍPOU

Lhotka 40, LHOTKA
tel. +420 567 317 337
r.kamenik@volny.cz

UBYTOVÁNÍ U DRAHUŠKY

Lhotka 17
mobil.: +420 777 017 340
udrahusky@centrum.cz
www.u-drahusky.cz

UBYTOVÁNÍ "U DUBU"

Krahulčí 61, KRAHULČÍ
tel. +420 567 317 131

VOJTŮV STATEK

Horní Myslová 2, HORNÍ MYSLOVÁ
mobil +420 777 167 081
cermakrostislav@seznam.cz
www.vojtuvstatek.wz.cz

Zdroj: Turistické informační centrum v Telči.